

**www.e-rara.ch**

**Sefer ha-diḳduḳ =**

**Eliyahu Baḥur**

**Basileae, anno 1537**

**Universitätsbibliothek Basel**

Shelf Mark: Frey-Gryn A VI 75

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-4942>

Institutio elementalis in Hebraicam linguam, autore Sebastiano Munstero

---

**www.e-rara.ch**

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

---

**Nutzungsbedingungen** Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

**Terms of Use** This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

**Conditions d'utilisation** Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

**Condizioni di utilizzo** Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

# INSTITVTIO

ELEMENTALIS IN

Hebraicam linguam, autore

Sebastiano Munstero.



ITERAE apud Hebræos  
sunt duæ & uiginti, quarum  
nomina & figuræ sunt hæc,

|     |    |        |       |       |           |
|-----|----|--------|-------|-------|-----------|
| Vau | He | Daleth | Gimel | Beth  | Aleph     |
| u   | h  | d      | g     | b & f | a e i o u |

|   |   |   |   |   |   |
|---|---|---|---|---|---|
| ו | ה | ד | ג | ב | א |
|---|---|---|---|---|---|

|       |           |     |      |      |      |
|-------|-----------|-----|------|------|------|
| Lamed | Caph      | Iod | Teth | Heth | Zain |
| l     | c u e l k | i   | t    | h    | z    |

|   |   |   |   |   |   |
|---|---|---|---|---|---|
| ל | כ | י | ט | ח | ז |
|---|---|---|---|---|---|

|      |           |           |        |     |     |
|------|-----------|-----------|--------|-----|-----|
| Zade | Pe        | Ain       | Samech | Nun | Mem |
| z    | p h e & p | a e i o u | s      | n   | m   |

|   |   |   |   |   |   |
|---|---|---|---|---|---|
| צ | פ | ע | ס | נ | מ |
|---|---|---|---|---|---|

|        |     |       |     |      |
|--------|-----|-------|-----|------|
| Tau    | Sin | Schin | Res | Kuph |
| t & th | s   | sch   | r   | k    |

|   |   |   |   |   |
|---|---|---|---|---|
| ת | ש | ש | ר | ק |
|---|---|---|---|---|



INSTITVTIO  
DE LITERARVM

prolatione.

**N** Quum hæc litera non sit con-  
sonans nec aspiratio, distin-  
ctam prolationem à puncto  
uocali sibi adiecto non ha-  
bet: ut אל al, אל el, אם im, וו  
o:&c. Non recipit punctum dages.

**B** Cum puncto uētrali, quod dages  
uocatur, ualet b: ut בל bal, בל  
bel, בו bu. Sed cum uirgula in capite  
quæ raphe uocatur, laxatur in u conso-  
nantem: ut בל ual, בו uo. Et quan-  
do non habet raphe nec dages, perin-  
de est ac si haberet raphe: nam in im-  
pressis libris raro adiicitur raphe, quum  
eiectio dages satis indicet literam leni-  
ter proferendam: ut בו fu, בר far.  
Aduertes hic diligenter, ne beth pro  
caph legas: habent enim hæ duæ lite-  
ræ magnam in effigie affinitatem.

¶ cum

# ELEMENTALIS

**ק** Cum raphe est g molle, & cum da  
ges g forte: ut **גַּם** gam, **גּוּ** gu, **גֵּר**  
ger, **גַּשׁ** gasch. Sine raphe & dages  
ualet idem quod **א** ut **אֵם** gam.

**ד** Facit d latinum, lene cum raphe, &  
durum cum dages: ut **דָּם** dam,  
**דּוֹר** dor, **דּוֹד** iod, **דֵּד** iad. Huic li  
teræ multum conformis est in figura  
res litera, non tamen deest nota diffe  
rentiæ: **ד** d, **ר** r.

**ה** Est aspiratio lenis, ut **הָ** ha, **הּ**  
hu, **הֵם** hæm, **הֵן** hen: &c. Quan  
do uerò finem dictionis obtinet, non  
auditur, nec habet tunc discrimen ab  
aleph: ut **קָרָה** kara, sic **קָרָא** kara.

**ו** Cum puncto substrato aut sine o  
mní puncto, est u consonans: ut **וּ**  
ua, **וֵי** ui, **וֶגֶף** gef. Cum holem in capi  
te, est o: ut **וּ** o, **בּוּ** bo. Cum puncto  
schurec in uentre, est u uocale: ut **בּוּ** bu.  
Et quando habet aliud punctū uocale



# INSTITVTIO

subscriptum, tunc punctus ille uentralis non est schurec sed dages, ut **א** fa, **א** fi. In fine quoq; sine omni puncto est u consonans, ut **א** thau seu thaf, **א** uau seu uaf.

**א** Valet s gracile & non acutum, qualiter Latini literam s proferunt: in Germanica quoq; lingua frequens est si quis diligenter aduertat, ut patet in uerbo legere, læsen.

**א** Est aspiratio fortis, quæ etiam in fine audiri potest, ut **א** ha/cham. Et nota quando hæc litera in fine dictionis punctuatur, uox ipsa præcedit aspirationē, ut **א** ruah, & non ruha. Figura est ante & retro clausa, he autem solum à fine est clausa.

**א** Valet t latinum, ut **א** tasch, **א** tur: differtq; à tau in prolatione, quòd tau non dageffatum, non nihil habeat aspirationis.

• aliv

# ELEMENTALIS

**י** Aliquando est consonans i, aliquan-  
do uocale. Consonans est, quando  
habet proprium punctum uocale, ut  
**יִ** iad, **יִּ** ior, **יִּם** ijm seu ghim.  
Vocale est in fine dictionis, quando  
ipsum praecedit camez uel patha, schu  
rec uel holé: ut **מִי** mai, **מִי** mai, **גִּי**  
goi, **בִּי** bui. Quiescit uerò quando  
ipsum intra dictionem aut in fine di-  
ctionis praecedit zere uel sagol: ut **בִּי**  
benê, **בְּיִ** benæcha. Quiescit etiam  
post camez sequēte uau, ut **תִּי** thaf.  
**כ** Et in fine dictionis **ך** & **כּ** Cum  
dages ualet c uel k, & sine dages  
ch: ut **כָּח** cacha, **כֹּח** camocha,  
**כּח** camoch. Et cum dages in fine  
**כּח** mimmæca.

**ל** Valet l latinum, ut **לֹ** lo, **לֵ**  
bal: & hæc sola litera tanquam re-  
gina in alphabeto dicitur erigere sur-  
sum caput.



# INSTITVTIO

**מ** Et in fine dictionis ׀ ualet m, ut **מַד** mad, **מַיִם** maijm. Figura mem finalis differt à samech per angulos quos samech non habet.

**נ** Et in fine dictionis ׀ ualet n, ut **נָא** na, **מִן** min, **מָן** man. Inuenitur etiam nonnunquam camez sub nun finali, ut **אֲשֶׁמֶן** pro **אֲשֶׁמֶנָה** deficiente scilicet he seruilis litera.

**ס** Valet s acutum & subtile, quale Ephraïtæ solum proferre poterāt. Latini id non habent, nisi qui à natura sibilatrice lingua utuntur. Ab hoc sono non differt **שׁ** cum puncto sinistro, sed præcise **שׁ** & **ס** eandem habent prolationem.

**ע** Litera in gutture formanda, sed quam nostrates Iudæi non aliter quàm aleph proferunt, nisi quum finem dictionis obtinet, ut **רַע** ra, a pernares formato. Nunquā dageffatur.

ם &



# ELEMENTALIS

**פ** Et in fine dictionis **ה** quando habet dages ualet p, & absq; dages ph: ut **פַּג** pag, **פַּר** phar, **פַּח** caph. Pe tamen finale nunquam admittit dages aut punctum uocale.

**צ** Et in fine **ץ** ualet z latinum: ut **צַר** zar, **צֹר** zor, **בוֹץ** boz. Hieronymus dicit habere stridulum sonum, qui scilicet strictis dentibus linguæ retractione profertur, ut est tz.

**ק** Facit c uel k latinum, ut **קַל** kal, **קֹל** kol: & cætera.

**ר** Valet r latinū, ut **נֶר** ner, **רַבִּי** rabbi: & hæc nunquam recipit dages.

**שׁ** Cum puncto dextro quod iam in uocatur, ualet sch seu s crassum, ut **שֵׁם** schem: sed cum puncto sinistro, quod simol uocatur, **שַׁר** sar.

**ת** Cum punctulo dages ualet t, ut **תָּמַר** tamar: sed sine dages ualet th, ut **תֶּמֶת** meth, **בַּת** bath.

# INSTITVTIO

De punctorum pronuntiatione.

**V** Iracula sub litera, ut est — ualet a clarum, uocaturq; patha: ut פּ ba. Sed si eadem habuerit punctum in medio adiectum, ut sic — ualet a obscurum, appellaturq; camez: ut מּ ma. Porro duo puncta sub litera hac dispositione .. posita, ualent e gracile: ut אֵ em. Quod si sic : disponuntur, ualent e breuiter raptum aut terminant syllabam, uocaturq; scheua: ut שְׁמוּ schemo, בְּלִנִּי calno. Tria uerò puncta in hunc modum .. disposita, ualent æ, uocem scilicet mediam inter a & e, appellaturq; sægol: ut אֶ æl. At unus punctus sub litera, ualet i, uocaturque hirec: ut אִ im, אִיר ir. Tria uerò puncta sic — ordinata, uocatur kybuz, ualentq; uocem mediam inter u & i, quale u Galli proferunt: ut חֻקִּים huckim. Vnus punctus supra litteram



# ELEMENTALIS

teram positus, ualet o, uocaturq; ho-  
lem: ut בור bor, מור mor. Et item  
unus punctus intra literam, sed solum  
intra uau literam, ualet u, uocaturq;  
schurec: ut וּ u, גּ gu. Item ׀: ua-  
let o breue, uocaturq; hatephcamez:  
ut שְׁמור schemor: & ׀: ualet a ra-  
ptum, sicut ׀: æ raptum, quorum pri-  
mum uocatur hatephpatha & alterū  
hatephsægol. Et hæc duo solum ha-  
bent locum sub literis gutturalibus. In-  
uenitur etiam nonnunquam hateph-  
patha sub litera duplicata, quemadmo-  
dum est in גִּלְלִי gillele.

*De literarum multipli-  
ci diuisione.*

**L** Iteræ alphabeti sunt uigintiduæ,  
& ex illis quinque duplicantur in  
figura, nempe מִצְרַיִם quæ in fine di-  
ctionis paulò aliam habent formam  
quàm in medio aut à principio. Nam

B



# INSTITVTIO

צמנר extenduntur in hunc modum  
 צתנר Et mem apertum clauditur  
 tali figura ם Quatuor censentur  
 gutturales, nempe אהחע Et quatuor  
 palati, uidelicet גיבֿק Dentales uerò  
 hæ signantur ץסֿשֿרֿץ Et istæ linguae  
 les, רֿטֿלֿנֿת Porro בֿומֿת labiorum  
 officio potissimum utuntur, ideoֿq; la/  
 biales uocantur. Item alia parti/  
 tione, istæ undecim שֿמוֿן אֿלֿיֿת  
 uocantur seruiles: & alia undecim, nem/  
 pe זֿעֿת קֿצֿר חֿסֿר גֿט appellantur radi/  
 cales. Ex ministerialibus, hæ quatuor  
 אֿלֿבֿש seruiunt duntaxat à capite di/  
 ctionis, & alia octo à capite & calce.

Rursus quinque literæ sunt perpe/  
 tuò lenes & nunquam dageffantur, sci/  
 licet quatuor gutturales & res litera:  
 nisi quòd semel aut secundò res inueni/  
 tur habere dages. Istæ uerò sex בֿגֿד  
 בֿבֿת semper habent aut uirgulam ra/  
 phe





INSTITVTIO

natura est, ut mox sequens schemata mo-  
ueri faciant, ut אֹמֶרִים ômerim, &  
non omrim, סִיסְרָא Sifera, & non  
Sifra: nec facile patiuntur post se pun-  
ctulum dages, nisi accentus milles, id  
est, in penultima, ponatur iuxta eas,  
ut לַמָּה lamma. Proinde uo-

ces parua sunt, — patha, — sægol,  
- hirec siue iod, — kybuz seu schurec  
paruum, — hatephcamez: & hæ fre  
quenter post se habent dages, & sche  
ua mox illas sequens quiescit, contra  
riam scilicet uocum magnarum tenen  
tes legem: ut מוֹתִים immoth, סֵלִם syl  
lam, זָרִיק zaddic, אֶסְתֵּר Esther.

Notandum quoq; quòd istæ qua-  
tuor literæ יהוה expresse uel implici-  
te semper sequuntur uoces magnas, &  
nunquam ueniunt post uoces paruas,  
excepto sægol: nam dicitur וְיִבְרֹךְ &  
אֱלֹהֵי Est etiam natura literarum יהוה

ut



# ELEMENTALIS

ut literis בגר כפת mox sequentibus,  
 siue in una siue in duabus dictionibus  
 imponant uirgulam raphe : hoc est,  
 non facile sustinent post se dages, sicut  
 nec uoces magnæ, quarum habitacula  
 sunt literæ iehu. Dantur tamen quæ-  
 dam exceptiones, sed quæ non semper  
 neque ubique constantes inueniuntur,  
 præsertim ea quæ de relatiuis יחי da-  
 tur, nisi commodus accesserit accentus:  
 primò quando capiuntur relatiue, ut  
 שמו פֿרעהר nomen eius Parao, &  
 שמה דינה nomen eius Dina, & שמי  
 ברבאל nomen meum Bærachel. se-  
 cundò, quando ponuntur in pausa.  
 Sunt & aliæ quædam exceptiones, de  
 quibus consule Canticum nostri Eliæ  
 quartum.

*De duplici dages.*

**D**Væ sunt species dages, unum uo-  
 catur leue & alterum forte. Leue

# INSTITVTIO

solùm habet locum in literis בגר כפת  
id'que uel à principio dictionum, ut  
תלמיך בראשית Vel post scheua quie  
scens, ut תיבור Et illud nihil signifi  
cationis habet, sed monet literam non  
aspere sed duriuscule, aut potius natu  
rali expressione sonandam. Quando  
enim dico נוכן nochan, caph aspira  
tur: sed si dixerò נִכָּר nickar, caph du  
riter profertur & ueluti duplicatur: at  
in כֵּן ken, naturalem obtinet sonum.

Dages uerò forte locum habet ne  
dum in memoratis sex literis בגר כפת  
uerùm & in טס שךץ נוזלים hoc est,  
omnes literæ sunt capaces dages for  
tioris præter has quinque אההער nec  
est unquam sine peculiari significatio  
ne. Primò enim indicat defectum nun  
primæ radicalis literæ: ut אָבול ca  
dam, pro אַבול Sic מִבֵּית ex do  
mo, pro מִן בֵּית Et אֶפְקָר uisitabor,  
pro



# ELEMENTALIS

pro **אִנְפָּקֶר** Secundò, index est coniugationis piel & hithpaël, quæ mediam radicalem semper habent dageffatam: ut **בָּלַע** deuorauit, & **הִתְבַּלַּע** deuoratus est. Tertiò, quando duæ posteriores radicales sunt similes, plerunq; una tollitur, relicto dages in altera loco illius: ut à **סָבַב** dicitur **סָבְבִי** uel per syncopam **סָבִי** circuierunt. Quartò, he litera emphatica uel articularis, quæ Hebræi uocant **הִירֵיעָה** id est, he cognitionis uel demonstrationis, etiam dageffat mox sequentem literam, si modo illa capax sit punctuli dages: quemadmodum habetur in dictione **נְבִיא** propheta, **הַנְּבִיא** propheta ille uel talis & tantus. Eadem litera cum eisdem pūctis interdum accipitur pro litera **הִקְרִיאתָ** id est, uocationis: ut **הִרְוֵה** O generatio. Quintò uau hip-puch, quod scilicet uertit futurum in



# INSTITVTIO

præteritum, imprimit literæ futuri temporis punctum dages: ut יָאָמַר dicet, וַיֹּאמַר & dixit. Excipiuntur futura coniugationis piel, ut יִרְבֵּר & loquutus est. Item quando tau & teth in coniugatione hithpael conueniunt, absconditur tau per dages in teth: ueluti pro הִתְטַמְּאוּ dicitur הִטְבְּאוּ polluemini: ubi tria sunt dages, primum est leue & nihil significat, sed duntaxat indicat tau non aspere proferendū: secundum repræsentat literam tau: tertium quoque est dages forte ut secundum, unde & scheua sub mem mouetur, quod coniugatio ipsa exigat, quæ semper habet mediam dageffatam. Simile iudicium est de tau tertia radicali litera, quando in secunda aut prima persona præteriti aliud tau accesserit: ut à שָׁבָה quieuit, non dicitur שָׁבָתָה quiecuisti: sicut à בָּרַךְ dicimus בָּרַכְתָּ Sed per dages

# ELEMENTALIS

ges tollitur tau unum, & dicitur שָׁבַת  
 quieuiſti, שָׁבַתִּי quieui. Sic à בָּרַח  
 ſuccidit, בָּרַח־ ſuccidiſti: & cætera. Vi-  
 tat enim hæc lingua, ubi fieri poteſt,  
 geminationem unius literæ. No-  
 tabis poſtremò & hoc, quòd dages  
 quando defectum indicat, indicat lite-  
 ram defeciſſe quæ mox literam illam  
 in qua ipſum ponitur, præcedit. Sed li-  
 teræ נֶחֱמָה quando quieſcunt in uoca-  
 libus magnis, quod sæpe fit, præfertim  
 iod & he, ſolet quies præcedere lite-  
 ram quieſcentem: ſeu, quod idem eſt,  
 quies indicat mox ſequentem literam  
 euaniſſe. Exemplū primi, נֶחֱמָה plan-  
 tabo, נֶחֱמָה accedā: ubi dages in teth  
 & gimel designat defectum literæ nun  
 (quæ ſola à fronte dictionis deficit)  
 Nam radices ſunt נֶחֱמָה & נֶחֱמָה Inue-  
 niuntur etiam quædam exempla, ubi  
 dages non in ſequenti ſed in præceden-



# INSTITVTIO

ti litera designat defectum sequentis  
literæ: ut **וַיִּסַּב** & conuersus est, à ra/  
dice **סבב** Exemplum secundi: **אָשֵׁב**  
sedebo, **אֲמַר** dicam, **עָשִׂיתָ** fecisti:  
ubi zere sub primo aleph complecti/  
tur iod primam radicalem literam: est  
enim **יָשֵׁב** radix uerbi: & holem su/  
pra secundum aleph includit aleph pri/  
mam radicalem literam: nam aleph il/  
lud expresse scriptū constituit primam  
personam futuri temporis. Porro in  
tertio exemplo, hirec cum sequēte iod  
includit literam he. Nam radix uer/  
bi est **עָשָׂה** fecit. Sic hic **קָם** surre/  
xit, quiescit uau media radicalis litera  
in camez uoce magna: est enim **קָם**  
uerbi radix. Hæc diffusius tractantur  
ab Elia Cantico quinto. Hinc igitur  
est, ut literæ **אָחֳרֵי** uocentur literæ  
quietis, quia plerunq; quiescunt in uo/  
cibus magnis: & sicut post literas illas  
non

# ELEMENTALIS

non facile sequitur dages, ita nec post  
uocem magnam: ut אֶבֶר non אֶבֶר  
sed post uocem paruam dicimus אֶבֶר  
cum dages. Et omnia illa quæ hic scri-  
bimus de literis אֶחָדִי intelligas neces-  
se est de uau & iod quiescentibus non  
mobilibus. Iod יֵדָה mobile, aut  
uau mobile uocant Hebræi, quando  
pro consonantibus accipiuntur. Quan-  
do uerò uocalia sunt, יֵדָה quiescētia  
uocantur. Appellantur deniq; eadem  
quatuor literæ, אֶחָדִי מִתְחַלְפֹּת, id est  
literæ permutabiles, nā sæpe una com-  
mutatur in aliam, ut רָפָא pro רָפָח sa-  
nauit: in Jeremia, בֵּי pro בֶּח os. Sic  
דָּבָר pro דָּבָח fructus: דָּבָר pro דָּבָח  
uerbum eius: בֵּית pro בֵּית locus  
proprius: & similia multa licebit pas-  
sim in sacris biblijs inuenire. Scien-  
dum quoq; quòd uoces magnæ sæpe  
cōmutantur in uocem paruā sequente



# INSTITVTIO

dages: & rursum quandoq; fieri solet,  
ut uox parua cum dages migret in uo-  
cem magnam. Nam est æquiualentia  
quædam inter uocem magnam & in-  
ter uocem paruam & dages. Exempla  
ubi uox magna mutatur in uocem par-  
uam & dages, קְרֹשָׁה pro קְרֹשָׁה  
sanctificata, צִיָּים pro צִיָּים flores,  
יָסִית pro יָסִית incitabit: Isa. xxxvi.  
הִסִּיתוּ incitauerunt te: pro הִסִּיתוּ  
Ierem. xxxviii. Et hæc commutatio  
est in ordine duplicatorum frequen-  
tissima, ut à לֵב cor, fit plurale לְבוֹת  
Sic à צֶלֶל umbra, dicitur צִלִּים umbra  
eorum. Subiūgam nunc exempla ubi  
uox parua & dages mutantur in uo-  
cem magnam, quod potissimū fit  
ante literas gutturales & ante literam  
res. Didicisti autem paulò supe-  
rius, dages primò ostendere defectum  
literæ nun tam essentialis quàm serui-

lis

Summa dictionum

# ELEMENTALIS

lis, & deinde occupare semper mediam  
 radicalem in coniugatione piel & hith/  
 pael, tertio per ipsum fieri syncopam,  
 & quarto he emphaticam literam ferè  
 semper post se exigere punctum da/  
 ges: didicisti etiam, literam res & qua/  
 tuor gutturales non admittere punctu  
 lum dages: quid igitur tunc agendum  
 quando dages est signandum & litera  
 in qua signari debet, non est illius ca/  
 pax? Commutandum est dages unà  
 cum mox præcedenti uoce parua in uo  
 cem magnam. Et si quæris, Quæ? in  
 quam? Respondeo, Dages & patha in  
 camez, dages & hatephcamez in ho/  
 lem, dages & kybuz in uau schurec, da/  
 ges & hirec in zere, similiter dages &  
 sagol in zere. Exempla: à בָּשֶׁמֶר cu/  
 stoditus est, fit in futuro אֶשְׁמֶר custo  
 diar, בָּשֶׁמֶר custodiemur, abscondita  
 litera passiuæ nun per dages in schin:



# INSTITVTIO

uides hic quomodo dages repræsentat nun passiuam literam: accipiat autem uerbum cuius prima non est capax punctuli dages, quale est אָמַר hinc fit passiuum נִאָמַר dictus est, à quo in futuro dicimus אֶאמַר dicar, נִאָמַר dicemur, cum zere, quia dages non habet locum in aleph. Ideo ipsum & sægol uel hirec punctus paruus sub aleph & nun scribendus, mutantur in uocem magnam: fit cū hinc ut zere repræsentet defectum nun, non per se, quum id sit quietum, sed per accidens, quòd scilicet dages non habeat locum in litera gutturali aleph. Item forma uerborum in cōiugatione piel est ista, דִּבֵּר loquutus est, אָבַר perdidit: & in coniugatione hithpael, הִתְאַבֵּר perdidit seipsum, הִתְפַּלל instigauit se ad orandum. Et quando media non est capax punctuli dages, tunc hæc erit forma

# ELEMENTALIS

forma memoratarum cōiugationum,  
 בָּרַךְ benedixit, & בִּאֵר explanauit,  
 הִתְבָּרַךְ benedixit se, הִתְבַּאֵשׁ foeti/  
 dum se fecit. Sic, ut in infinitiuo dici/  
 mus בָּרֵךְ loquendo, אֲבִיר perdēdo:  
 ita in non dageffabilibus dicimus בָּרַךְ  
 benedicendo, בִּאֵר explanando: mu/  
 tata scilicet uoce parua & dages in uo/  
 cem magnam. Haud secus he emphat/  
 tica litera quando post se non potest  
 habere dages, mutatur dages & patha  
 in camez: ut הָאִישׁ homo ille, הָרָשָׁע  
 ille impius: & similia multa. Fit tamen  
 nonnunquam ut ante literas guttura/  
 les, præsertim ante הָהֵע ponatur uox  
 parua: ut בָּעֵר depastus est, נָחַם con/  
 solatus est, הָחֵבֵם sapiens ille, הָהָר  
 mons ille: & cætera.

*De puncto scheua.*

**P**Vinctus scheua omnium puncto/  
 rum minister est, & quidem quan



# INSTITVTIO

doq; mouetur,quādoq; omnino quie-  
 scit.Mouetur seu legitur à principio di-  
 ctionis, sub litera dageffata, ante lite-  
 ram gutturalē, post uocem magnam,  
 & sub litera quæ mox duplicatur. Ex-  
 emplum primi, תָּבַר בְּרָאשׁ Secun-  
 di, מְרִיעָה מִלֵּאבִי Tertij, עֲוִירִים רָבִיר  
 Quartij, חֲסִירָן שְׁמֶרֶה שׁוֹמְרִים Quin-  
 ti, תְּנִי חֶלְלו Scheua uerò quiescens  
 est,quod dūtaxat terminat syllabam:  
 ut אֶרְצָא אֲשֶׁמֹּר & cætera. Et no-  
 ta quòd nunquam ueniunt duo sche-  
 ua à principio dictionis,nam non pos-  
 sent simul legi,seu (ut Hebræi dicunt)  
 moueri, sed primum semper mutatur  
 in hirec:ut à שְׁמֹר custodi,in plurali  
 dicendum erat שְׁמֹרו quod proferri  
 non potest:ideo mutatur primum sche-  
 ua in hirec,diciturq; שְׁמֹרו custodite.  
 Quòd si adieceris literam aliquam ca-  
 piti dictionis puta iod,ut יִשְׁמֹרו iam

# ELEMENTALIS

ex primo scheua, quod à principio dicti-  
tionis semper est mobile, fit scheua  
quiescens, & alterum fit mobile. Nam  
quoties intra limites dictionis concu-  
rerint duo scheuain, semper primum  
quiescit & alterum mouetur. Quod si  
à principio dictionis duo scheuain si-  
mul uenerint & alterum sub ioc positi-  
tum fuerit, utrunq; in unum hirec mu-  
tatur: ut à ירושלם dicitur ירושלם  
& non ירושלם. Sic à ירבר  
id est, loquetur, ירבר & loquetur: &  
cætera. In fine dictionis scheua semper  
quiescit, nec inuenitur nisi sub literis  
בגר בבת etiam duplicatum: ut וישב  
& captiuauit, ויקר & fleuit, ואמר  
& dixisti. Excipiuntur קושט קושט קושט  
in quibus etiam ט & ק in fine inue-  
niuntur habere scheua. Notandum  
præterea quod scheua cõponitur cum  
camez, patha & sægol, uocaturq; ha-



# INSTITVTIO

tephcamez, hatephsægol & hatephpatha: non scheuacamez, scheuasægol & scheupatha. Ex quibus hatephsægol & hatephpatha solum sub literis gutturalibus locū habent, & raro sub alijs literis: indicantq; literam mouendam non secus quā si subscriberetur scheua mobile. Hatephcamez uerò quum uox sit & syllabam constituere possit, sub omnibus literis inuenitur, licet à quibusdam illud camez hatuph uocetur. Vbi hæc regula in primis est notanda, quòd literæ gutturales hatephatæ punctuant se & præcedentem literam: hoc est, si litera gutturalis habuerit hatephpatha, mox præcedens litera habebit patha, etiam si cum hirec uel sægol fuerit punctuanda. Excipiuntur tamen casus quidam, præsertim he הַיֵּצֵק quod habet plerunq; camez, ut הַיֵּצֵק humus ipsa. Sic si litera guttu

# ELEMENTALIS

gutturalis habuerit hatephsegol, mox  
 præcedens litera habet segol. Exem-  
 pla: à פָּקַד uisitauit, ubi non est litera  
 gutturalis, dicimus in futuro אֶפְקֹד  
 uisitabo, תִּפְקֹד uisitabis, יִפְקֹד ui-  
 sitabit: at si prima radicalis fuerit guttu-  
 ralis (quæ in hoc casu raro habet sche-  
 ua purum) hirec literarum futuri tem-  
 poris mutatur propter literam guttur-  
 ralem uel in patha uel in segol: ut ab  
 אֶלָּה ascendit, dicimus אֲעֶלָּה ascen-  
 dam, תֵּעֶלָּה ascendes, יֵעֶלָּה ascen-  
 det: non יֵעֶלָּה תֵּעֶלָּה. Sic ab אָסַף col-  
 legit, אֲאַסְּף congregabo, תֵּאַסְּף  
 congregabis, יֵאַסְּף congregabit: non  
 יֵאַסְּף. Et ab עָשָׂה fecit, אֶעֱשֶׂה fa-  
 ciam, תֵּעֲשֶׂה facies, יֵעֲשֶׂה faciet.

Sciendum itaque quòd א ה ע  
 literæ gutturales dictæ, à principio di-  
 ctionis nunquam habent purum sche-  
 ua, sed est semper mixtum cum patha



# INSTITVTIO

aut sægol: intra dictionem uerò habet  
quandoque purum scheua, & plerun-  
que quiescens, præsertim si eas præ-  
cedat accentus, ut יִרְעֵנוּ שְׁלֹחֵנוּ aut  
hírec sub litera seruilí, ut יִדְּהָ. Quòd  
si hírec scriptum fuerit sub litera radi-  
cali, habet gutturalis pūctum raptum  
seu mobile: ut בָּאֲזַי blasphemauerūt,  
בָּהֲשִׁי negauerunt. Sic si dages leue ue-  
nerit post literam gutturalem, habebit  
ipsa gutturalis purum & quiescēs sche-  
ua: ut יִחְבֹּר יִחְבֹּר desiderabit: imò si sequa-  
tur litera quæ non recipit dages leue,  
adhuc in quibusdam uerbis litera gut-  
turalis habet purum scheua: ut יִחְבֹּר  
concupiscet, יִחְסֹר deficiet: in quibus  
tamen litera gutturalem mox præce-  
dens habet patha, perinde ac si guttu-  
ralis punctuaretur cum scheua mixto.  
Dixi paulò superius scheua illud com-  
positum etiam sub alijs quàm guttu-  
ralibus

# ELEMENTALIS

ralibus literis aliquando reperiri: & id quidem uerum est quando duæ literæ in radice sunt similes, & prima fuerit scheuanda: ut גללי stercora, צללי umbræ. Idem sentiendum quando uirgitus, hoc est, uirgula uocem retinens, est sub he pathato, id'que ante mem scheuatum, ut תמסכרים sepelientes: quod tamen non accidit singulari numero sed plurali tantum. Sunt etiam quædam aliæ causæ propter quas literæ non gutturales quandoq; recipiunt hatephpatha: de quibus consulere poteris Eliam Cantico duodecimo.

De officijs literarum

seruiliū.

INter undecim seruiles literas, quæ sunt שמו גבת אלף quædam ministrant uerbis, quædam nominibus, & quædā tam uerbis quā nominibus. Quæ ministrant uerbis, sunt quæ con-



# INSTITVTIO

stituunt personas, genera & numeros: ut literæ אֵתָא à capite uerborum efficiunt futurum tempus, & literæ בְּלֵט infinitiuo inseruiunt: porro istæ literæ תְּחִימוֹת uerbis subiunctæ, præteritum constituunt: & cætera. Vide Tabulam coniugationū, & harum literarum officia ex ea facilius discere poteris, quàm si sigillatim eas tibi hic explicarem. Cæterùm literæ quæ à capite seruiunt uerbis & nominibus, sunt istæ, מִשְׁחָ וְבִלְבִּי quarum ministeria nunc declarabimus.

**מ** Hæc litera primò capit pro præpositione, significans partem ex multitudine: ut מִפְּרִי הָעֵץ de fructu ligni: ualet enim idem quod מִן à uel ab, de uel ex: habetq; semper pūctum dages subiunctum, qui designat nun̄ deficiens. Nam ubi dicendum fuerat מִן בֵּית ex domo, dicimus מִבֵּית uni-  
ca

# ELEMENTALS

ta dictione. Sic pro מן ברם dicimus  
breuius מברם ex uinea, contractis  
scilicet duabus dictionibus in unam.  
Et quando litera est gutturalis, quæ  
punctuli dages non est capax, agen-  
dum est iuxta regulam suprâ memora-  
tam: nempe quòd uox breuis & dages  
sunt mutanda in uocem magnam: ut  
מאדם ab homine, מהמור à sole:  
pro מן חמה & מן אדם Circumlo-  
quantur etiam Hebræi per hanc lite-  
ram comparatiuum gradum: ueluti  
הנהמרים מזהב ומפזרם desiderabilia  
præ auro & obrizo multo: hoc est, desi-  
derabilia auro: & cætera. Sic טוב  
בריי מחרוז bonus est fructus meus  
præ auro: hoc est, melior est fructus  
meus quàm aurum: dicit sapientia in  
Prouerbijs. Porro mem finale ualet eo-  
rum, eis, eos: ut רוהם spiritus eorum:  
אבקשם inuestigabo eos: sicut ב finale



# INSTITVTIO

facit earum, eas: ut ביתן domus earum. Præteritum, participium & imperatiuus recipiunt mem finale præcedente camez: futurum autem, præcedente zere.

**U** Officium schin est, quod capitur pro dictione אשר qui, quæ, quod: & punctuatur fere semper cum sægol, etiam iuxta gutturales literas: ut שאל יעקב בעורו quod deus Jacob in auxilio eius: Psal. cXLIII. ששופתי quod intuita est seu irradiauit me sol. Et dageffat semper litera mox sequens, nisi illa sit gutturalis: tunc enim nulla fit in punctis mutatio: ut שעמלתי qui laboraui. Inuenitur etiam aliquando schin habere patha, loco sægol, hoc est, patha magnum loco patha paruo. Vocatur enim sægol, patha paruum: ut ששמתי quod surrexi: שלמתי quæ quæ ero? Cantic. primo. שאתה

ELEMENTALIS

שֵׁנִיתָ quòd tu: Iudicum sexto. Apud magistros, usus huius seruilis literæ frequentior est quàm in libris sacris.

ה Litera he primò uocatur הַרְיָעָה quod ueluti demonstret rem aliquam & eam insignem reddat: & solet adijci omnibus speciebus nominũ, exceptis proprijs nominibus: ut הַבַּיִת illa domus, הָאָדָם homo ille. Sed non dicitur הַאַבְרָהָם Abraham ille, הַבֵּית־בֶּתְלֶהֶם Bethlæhem. Et nota quòd semper punctuatur hæc litera cum patha sequente dages, nisi sequatur una ex literis א ע ר tunc enim camezatur: ut הָרֶכֶשׁ currus ille: ubi camez uox magna ponitur loco uocis paruæ & punctuli dages. Iuxta heth uerò & he habet plerunq; patha, ut הַחֹדֶשׁ mensis ille, הַחַיָּה hæc ipsa. Item iuxta literas scheuatas aliquando habet litera scheuata post he illud dages punctum, ut



# INSTITVTIO

יהודאי: aliquando non habet, ut תִּיאֹר piscina, תִּיסֹר fundamentum. Et quando litera gutturalis mox sequens habet camez, he ipsum non raro habet sægol, ut תְּחֵבֶס ille sapiens, תְּחֵרִים illi montes: excipiuntur parue dictiones, quales sunt תֵּעַס תְּחֵר Inuenitur deniq; hæc litera iuxta uerba, loco relatiui אֲשֶׁר ut תְּשׁוּמֶר qui custodit: de quo in grammatica, oratione prima, fundamento quinto.

Secundò uocatur ista litera he תָּה תְּתִיבֹה id est, he admirationis: uel תָּה תְּשַׁאלָה he interrogationis: & tunc semper punctuatur cum hatephpatha, & additur tam uerbis quàm nomini/bus consignificatiuis: ut תָּבֵה nunquid filia? תָּיֵשׁ nunquid est? תָּיִצֵּלָה nunquid prosperabitur? Quando autem uenit iuxta literam scheuatam, habet patha purum, quum duo scheua à capite

ELEMENTALIS

pite dictionis simul stare nequeant: ut  
 חֲבוּנָה nunquid ut scortum? חֲבֻרָה  
 אֶת nunquid benedictio una? nec ue-  
 nit post he illud pathatum dages, sicut  
 post he חֲרִיעָה nisi in paucis locis,  
 quādo scilicet ipsum sequitur litera ali-  
 qua ministerialis: ut חֲבִיתִים nun-  
 quid in castris? Num. xiii. חֲבִיעֶסְתָּה  
 num secundum clamorem? Geneseos  
 undecimo. חֲבִמּוֹת נָבָל num iuxta  
 mortem Nabal? ii Regum quarto.  
 Nec est quod hic facile impingas, &  
 agnoscas he demonstrationis pro he  
 interrogationis: quia he demonstratio  
 nis nunquam post se admittit literam  
 seruilem quemadmodum he interro-  
 gationis. Notandum præterea quod  
 he interrogatiua litera ante literam gut-  
 turalem habet patha solum: ut חָאִישׁ  
 nunquid uir? חֶעֱבֵר nunquid seruus?  
 חַיִּיתֶם num uiuificastis? Et quan-



# INSTITVTIO

do litera gutturalis camezatur, he quæ  
 sitiuua litera habet sægol, ut חֶבֶס num  
 quid sapiens? חֶשֶׁב אֲשִׁיב num re-  
 ducendo reducam? Geneseos xxiiii.  
 De seruitio literæ he in fine dictionis,  
 dicitur paulò post.

וְ אֵת הַמְּחַבֵּרֶת Vocatur hæc litera  
 litera coniunctiuua: est enim à princi-  
 pio dictionis coniunctio copulatiua, &  
 punctuatur in hoc officio cum omni-  
 bus simplicibus uocalibus, præterquã  
 cum holem & kybuz. Tamen pun-  
 ctum illi ferè proprium & naturale est  
 scheua, sed quod non raro ob certas  
 causas in alia mutatur puncta. Pri-  
 mò quidem in schurec, quando scilicet  
 hæc litera uenit ad literam scheuatam,  
 uel ad unam ex literis בּוֹמֶת Veluti,  
 וְיָבֵשׁ & mel, וְשִׁמְרֶתָם & custodie-  
 tis, וּמֹשֶׁה & Moses, וּבְנֵימִין & Ben-  
 iamin, וּפַרְעֹה & Pharaο, וְאֶשְׁתִּי &  
 Vasthi

ELEMENTALIS

Vasthi. וּמַלְכָּה & regnabis. Secundo habet uau kamez, quando duo nomina copulantur, & alterum habet accentum מִלְעִיל uel uocem magnam: ut תָּהוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ coelum & terra, רְבוּהוּ uacua & desolata: de quo latius in grammatica Eliæ. Tertiò habet uau hirec, quando uenit iuxta iod scheuatum, ut וַיְהוּדָה & Iudas: quiescente iod, וַיְמִינָךְ & dextera tua, וַיִּרְעָתֶם & cognoscetis, וַיְהִי & erit: quæ absq; uau habent sub iod scheua, nempe sic, יְהוּדָה יְמִינֶךְ יִרְעָתֶם יְהִי. Item quarto punctuatur uau coniunctio cum patha quando accedit ad literam gutturalem pūctuatam cum hatephpatha, ut וַעֲבָדִים & serui, וַחֲמֹרִים & asini, וַאֲמַרְתֶּם & dixistis: & cætera. Quòd si litera gutturalis habuerit hatephsægol, uau coniūctio accedens quoq; obtinebit sægol, ut וַאֲמָת & ueritas, וַאֲכֹל



# INSTITVTIO

& comede. Sed zere habet solūm, iuxta nomen אֱלֹהִים ut וְאֱלֹהִים & deus, וְאֱלֹהֵי & deus eius. Idem obseruant hæ tres literæ בֵּלֶב quando accedunt ad nomen אֱלֹהִים ut בְּאֱלֹהִים in deo, לְאֱלֹהִים deo: & cætera. Porro quomodo uau uertat præteritum in futurum & futurum in præteritum, explicat Elias in Grammatica, oratione prima, fundamento quarto.

**ב** Caph quando est litera seruilis uocatur primò בֶּת דְּמִיּוֹ caph similitudinis: ut בָּעֵס בְּבִתּוֹן sicut populus sic sacerdos. Et alio modo uocatur בֶּת שְׁעוֹר caph mensuræ uel coniecturæ: ut בְּאַלְפִים אִישׁ quasi duo milia uiro- rum: Iehosua quarto. Et punctuatur ut literæ beth atq; lamed: de quo paulò post.

**ל** Litera lamed uno modo articulus est datiu casus, ut לְעַם populo, לְאָרֶץ

# ELEMENTALIS

לְאָרֶם homini: alio modo indicat genituum casum, significans קִנְיָן מֶה id est, rei possessionem: ut לִיהוָה הָאָרֶץ domini est terra: מִצְמֹרֶר לְצֹר psalmus Davidis. Sic à pronominibus אֲנִי אַתָּה ego, tu, ipse: & à pluralibus eorum אֲנַחְנוּ אַתֶּם הֵם dicimus לִי mihi uel mei, לְךָ tibi uel tui, לוֹ illi uel illius, לָנוּ nobis uel nostri, לָכֶם uobis uel uestri, לָהֶם illis uel illorum: & cætera.

**ב** Litera beth quando seruit à capite, accipitur uno modo pro præpositione עִם cum: uocatur עֵץ בֵּית הָעֵץ id est, beth subsidij: ut בַּחֶרְבִי וּבִקְשָׁתִי cum gladio meo & cum arcu meo. Geneseos XLIX. Sic בְּאֵלֹהִים נַעֲשֶׂה חַיִּל cum deo faciemus uirtutem: Psalmo LX. Alio modo capitur pro חֵץ uel קֶרֶב intra uel medio, uocatur עֵץ בֵּית בְּיָרֵךְ beth instrumenti: ut בְּבֵית in domo, בְּשָׂדֶה in agro. Tertiò confi-



# INSTITVTIO

gnificat **גִּיּוּעָה** adhæſionem, & **וְרִבֵּץ בְּאִשְׁתּוֹ** approximationem: ut **וְרִבֵּץ בְּאִשְׁתּוֹ** & adhærebit in uel cum uxore ſua: Geneſeos ſecundo. **הַנּוֹגֵעַ בָּהָר** accedens in montem: Exodî XIX. Porro punctuatio harum trium literarum **כלב** eſt talis. Punctus genuinus illis eſt ſcheua, ſicut & literæ uau: ut **בְּרֵבֵר** in uerbo, **לְרֵבֵר** ad uerbum, **בְּאִישׁ** quaſi uir. Quòd ſi acceſſerint ad literam ſcheuatam, mutatur ſcheua earū in hirec, quum duo ſcheua à capite dictionis ſimul ſtare non poſſint: ut **בְּשִׁמִּי** in nomine meo, & non **בְּשִׁמִּי** Excipitur hic iod à capite ſcheuatum, ut ſunt **יְרוּשָׁלַם יְהוּדָה** & ſimilia, in quibus utrūq; ſcheua, tam literæ ſeruilis quàm ipſius iod, mutatur in unum hirec, ut **בִּיהוּדָה** in Iuda, **בִּירוּשָׁלַם** in Ieruſalem. Quòd ſi memoratæ tres literæ uenerint ad gutturalem hatephatā, fiunt & ipſæ

# ELEMENTALIS

& ipſæ illi conformes in puncto, quia  
 litera gutturalis hatophata punctuat  
 ſe & præcedentem literam: ut בעברים  
 in ſeruis, & non לעברים Sic באריל  
 ſeruis ipſis, לאריל ſtulto, cum  
 ſtulto. Excipitur nomen אלהים iuxta  
 quod habent zere quieſcente aleph: ut  
 באלהים in deo: & cætera. Idem fit in  
 infinitiuo uerbi אמר ut לאמר ad di  
 cendum. Item quando dictæ tres li  
 teræ adiunctæ fuerint à capite dictio  
 nis literæ he תיריעה excludunt ferè  
 ſemper literam he & uſurpant ſibi pun  
 ctum illius: ut pro בתבית in ipſa do  
 mo, dicitur בבית Sic pro להארם ipſi  
 homini, dicitur לארם in eodem ſigni  
 ficato: & nihil eſt quod ſuprà diximus  
 de he haiedia, quod hic non locum ha  
 beat. Excipiuntur tamen quædam, in  
 quibus he haiedia manet, iuxta lite  
 ram ſeruilem: ut ſunt בתשמים in



# INSTITVTIO

ipsis coelis, לְהַגְרֹר in ipsum cuneum:  
& cætera.

*De literis a fine dictionum seruilibus.*

**L**iteræ quæ à fine seruiunt, compu-  
tantur inter affixa. Affixa uoca-  
mus pronomina quæ uerbis & nomini-  
bus affiguntur & coeunt cum illis in  
unam dictionem, ut נַפְשֶׁךָ anima tua,  
נַפְשִׁי anima mea, נַפְשׁוֹ anima illius,  
נַפְשָׁם anima eorum, נַפְשֵׁנוּ anima  
nostra, נַפְשְׁכֶם anima uestra. Sic cum  
uerbis, שָׁמַרְךָ custodiuit te, שָׁמַרְוֹ  
custodiuit eum, שָׁמַרְתָּ custodiuit eam,  
שָׁמַרְתִּי custodiuit me: & cætera. Sed  
hoc interest quòd uerbis subiungi pos-  
sunt affixa uel pronomina absoluta, ut  
שָׁמַרְנִי uel שָׁמַר אֹתִי custodiuit me,  
שָׁמַרְםָ uel שָׁמַר אֹתָם custodiuit eos,  
אָהַבְנִי uel אָהַב אֹתָן dilexit eas: &c.  
Nominibus autem adhærent sola affi-  
xa & non pronomina absoluta.

*Affixa*

# ELEMENTALIS

*Affixa simplicia.*

**I**od ualet meus, mei, me, mea: & cetera: ut à מֶלֶךְ fit מֶלְכִי rex meus, מְלָכִי reges mei: רוֹדֵפִי persequēs me, רוֹדְפִי persequentes me. Et in uerbis præteritis atq; futuris & in imperatiuo utimur pro simplici iod syllaba יָ ut שְׁלַחְנִי misit me, תִּשְׁאַלְנִי interroga bis me, שְׁמֹרְנִי custodi me, קְרֵאֲנִי inuoca me. Porro plurale eius est נוּ nos, nostrum: ut מְלֻכֵּנוּ rex noster, מְלֻכֵּינוּ reges nostri, עָזְבֵנוּ deseruit nos, זָכַרְתָּנוּ recordatus es nostri.

**ו** Vau in fine cum holem aut sine omni puncto, ualet eius, ei, eum, uel illius, illi, illum: ut מְלֻכּוּ rex eius, דְּבָרּוּ uerbum illius, דְּבָרָיו uerba illius. Et cum uerbis, שְׁמֹרּוּ custodiuit eum, uel שְׁמֹרְהוּ addito scilicet he & puncto holem mutato in schurec. Præmittitur etiam sæpe ipsi uau litera nun



# INSTITVTIO

dageffata, ut **יִשְׁמְרוּ** custodiet eum, pro **יִשְׁמְרוּהוּ**. Plurale eius est mem finale, & sæpe syllaba **הם** ut **יְבָרְכֶם** uerbū eorum, **יְבָרִיכֶם** uerba eorum, **שָׁלַחם** misit eos, **יִלְבָּשֶׁם** induet eos, **יַחַדְגֹּם** occidet eos.

**ה** He cum puncto mappic est relatiuum fœminini generis. Et habet punctum illum quando præcedere potest camez: sin alius punctus præcedat, puta zere uel sægol aut schurec, habet he punctum camez. Exempla, **יְבָרְכָהּ** uerbum eius, scilicet mulieris, **יְבָרִיכָהּ** uerba illius, **שִׁמְרָהּ** custodiuit illam, **אֶשְׂנֹאתָהּ** odiam eam. Habet quoq; he illud aliquando ante se nun dageffatū, ut **תִּמְצְאֶנָּהּ** inuenies eam. Eius plurale est nun finale, & syllaba **הן** ut **יְבָרְכֶּן** uerbū earum, **יְבָרִיכֶן** uerba earum, **אֶחָבֶן** dilexit eas, **אֶשְׁמְרֶן** custodiam eas, **יַחַדְגֹּנָן** occident eas. Constituit alioquin

# ELEMENTALIS

alioquin he radici superaddita foemini  
num genus: ut à מֶלֶךְ rex, מַלְכָּה re/  
gina, קָדוֹשׁ sanctus, קְדוֹשָׁה sancta.  
Capitur quoq; in fine localiter, signifi/  
cans scilicet motum ad locum: ut ab  
אֶרֶץ terra, בָּא אֶרֶץ uenit in terram,  
הִבִּיט הַשְׁמַיִמָּה suspexit in cœlum.

Ⲛ Caph seruile à fine cum camez, ua/  
let tu, tuus, te, tibi: & cum scheua,  
tu, tua, in foeminino: ut דְּבָרְךָ uerbum  
tuum, דְּבָרֶיךָ uerba tua ô uir, אִשְׁתְּךָ  
uxor tua, בִּקְרֶיךָ uisitauit te, יִשְׁמְרוּךָ  
custodient te. Plurale eius est syllaba  
כֶּם uos, uester: ut דְּבָרְכֶם uerbum ue/  
strum, דְּבָרֵיכֶם uerba uestra, שְׁלַחְכֶם  
misit uos, אֲשִׁמְרֶכֶם custodiam uos,  
תִּשְׁמְרוּכֶם custodietis uosipfos. In fœ/  
minino uerò dicitur, דְּבָרְךָ uerbum  
tuum, דְּבָרֶיךָ uerba tua ô mulier,  
שְׁלַחְךָ misit te, שְׁלַחוּךָ miserunt te,  
אֲשִׁמְרֶךָ custodiam te, יִזְכְּרוּךָ recor-



INSTITVTIO

dabuntur tui. Et in plurali habet **ut** **ךְ** **ut**  
**ךְ** **וְכִי** uerbum uestrum, **וְכִי** **וְכִי** uer/  
ba uestra, **וְכִי** **וְכִי** dilexit uos, **וְכִי** **וְכִי**  
custodient uos: & cætera.

De numeris.

Numerant Hebræi per literas alphabeti haud secus quàm nos per ciphras. Nam uox ipsa Ciphra, uideť ab Hebræis mutuata: uocant enim illi numerationem ספירה sphiram.

Paradigma illarum sic habetur,

א ב ג ד ה ו ז ח ט י  
10 9 8 7 6 5 4 3 2 1  
יא יב יג יד טו יז יח יט כ  
20 19 18 17 16 15 14 13 12 11  
ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש  
300 200 100 90 80 70 60 50 40 30  
ת תק תר תש תת קתה תתר  
1000 900 800 700 600 500 400  
Superstitiose יה pro 15 non ponunt,  
quum

# ELEMENTALIS

quum sit pars diuini nominis יהוה

Quidam usurpant etiam literas finales pro numeris, scilicet

500 ה 600 ו 700 ז 800 ח 900 ט

Numerū annorum mundi, hoc Christi anno millesimo quingentesimo trigesimo septimo currente usque ad Septembrem, Hebræi scribunt תרצ"ז hoc est, quinquies millesimum ducentesium nonagesimum septimum.

Vbi uides quod literæ aleph, beth, & cætera: ante literas centenarium significantes positæ, tot millenaria importāt, quot unitates seorsum positæ significant. Hebræi tamen plerunque omitunt millenarium numerum, & scribūt in hunc modū, מבראת העולם בשנת תרצ"ז hoc est, anno à creatione mundi ducentesimo nonagesimo septimo, iuxta minorem numerum. Facit enim לפרט קטון idem quod לפרט



INSTITVTIO  
 NVMERI cardinales & ordinales  
 masculini & foeminini generis.

Cardinales masculini.

|           |          |           |            |
|-----------|----------|-----------|------------|
| Vnus      | Duo      | Tres      | Quatuor    |
| אֶחָד     | שְׁנַיִם | שְׁלֹשָׁה | אַרְבָּעָה |
| Quinque   | Sex      | Septem    | Octo       |
| חֲמִישָׁה | שֵׁשׁ    | שִׁבְעָה  | שְׁמוֹנָה  |
| Nouem     | Decem.   |           |            |
| תְּשַׁע   | עֶשְׂרֵה |           |            |

Cardinales foeminini.

|           |           |          |           |
|-----------|-----------|----------|-----------|
| Vna       | Duæ       | Tres     | Quatuor   |
| אַחַת     | שְׁתַּיִם | שְׁלוֹשׁ | אַרְבַּע  |
| Quinque   | Sex       | Septem   | Octo      |
| חֲמִשָּׁה | שֵׁשׁ     | שִׁבְעַת | שְׁמוֹנֶה |
| Nouem     | Decem.    |          |           |
| תְּשֵׁעַ  | עֶשְׂרִי  |          |           |

Ordinales masculini.

|          |          |            |          |
|----------|----------|------------|----------|
| Primus   | Secundus | Tertius    | Quartus  |
| רִאשׁוֹן | שֵׁנִי   | שְׁלִישִׁי | רְבִיעִי |
|          |          |            | Quin-    |

ELEMENTALIS

Quintus Sextus Septimus Octauus

חמישי ששי שביעי שמיני

Nonus Decimus.

תשיעי עשירי

Ordinales fœminini.

Prima Secunda Tertia Quarta

רביעית שלישית שנית ראשונה

Quinta Sexta Septima Octaua

שמינית שביעית ששית חמישית

Nona Decima.

עשירית תשיעית

Inuenitur etiam sæpe אחר pro  
אחר & אחת pro אחת Dicitur quoq;  
in fœminino שתים pro שנים duæ.

Proinde masculina cardinalia in  
נסמור id est, subiunctione nominum,  
habent, שני שלשת ארבעת חמשה

ששת שבעת שמונת תשעת עשרת  
Et in fœminino, שתי שלש ארבע חמש  
שש שבע שמונת תשע עשרת



# INSTITVTIO

Post decem , ordinalis numerus  
 non differt à cardinali. Dicitur enim,  
 אחד עשר undecim & undecimus : &  
 עשרתי עשר חודש undecimus mensis :  
 & in fœminino, עשרתי עשרה יריעות  
 undecim cortinæ: עשר שנים duode-  
 cim & duodecimus, שלשה עשר tre-  
 decim & tredecimus, ארבעה עשר  
 quatuordecim & decimusquartus.  
 עשרים uiginti & uigesimus, שלשים  
 triginta & trigesimus, ארבעים qua-  
 draginta & quadragesimus, חמשים  
 quinquaginta & quinquagesimus,  
 ששים sexaginta & sexagesimus,  
 שבעים septuaginta & septuagesimus,  
 שמנים octoginta & octogesimus,  
 תשעים nonaginta & nonagesimus,  
 מאה centum & centesimus, מאתיים  
 ducenti & ducentesimus, שלש מאות  
 trecenti & trecentesimus. אלף mille  
 millesimus, אלפים millia, אלפים  
 duo

# ELEMENTALIS

duo millia, רבב & רבא atque רבבה  
decem millia: idem רבו aleph mutato  
in uau, רבויים uiginti millia, רבו  
רבנן decies decem millia, id est, cen-  
tum millia.

In fœminino genere, post decem  
hoc pacto numeramus, אחת עשרה &  
עשר עשרה undecim & undecima,  
שתי עשרה duodecim & duodecima,  
שלוש עשרה tredecim & decimatertia,  
ארבע עשרה quatuordecim & quarta/  
decima: עשרים uiginti & uigesima,  
שלשים triginta & trigesima.

Et sic de reliquis, ut in  
masculino ge-  
nere.

PRIMAE PARTIS  
INSTITVTIONIS  
FINIS



INSTITVTIO  
ELIANAE GRAM-

MATICAE SVMMARIVM

& ueluti compendium quod/  
dam in pulchrum reda/  
ctum ordinem.



E SIMPLICI lectori  
& mutis præceptoribus  
linguam sanctam disce  
re instituenti, Hebrais/  
mi inconsuetus loquen  
di modus imponat, aut à studio eius  
absterreat: consultum nobis uisum fuit  
breuibus ostēdere, quid Elias in nobili  
sua grammatica & ex doctiorum rabi  
norum commentarijs excerpta, sum/  
mariē doceat, quas regulas præscribat,  
quem ordinem sequatur: & sic ueluti  
femitam præparare in eandem, ut uel  
omnibus usui esse possit, etiam si iam  
bonam partem explicuerimus.

Igitur

# ELEMENTALIS

IGITUR in primis docet apud  
Hebræos tres esse orationis partes,  
Nomen, Verbum, & Consignificati-  
uas dictiones, per quas intelliguntur  
Aduerbia, Præpositiones, Coniunctio-  
nes & Interiectiones. In Verbis maior  
uis est.

Porrò omne Nomen &  
Verbum tribus radicalibus constat li-  
teris. Vocant enim uocabuli originem,  
שׁוּרשׁ radicem. Et omnes aliæ literæ à  
capite uel calce adductæ, nuncupan-  
tur שִׁמּוּשֵׁי מִיּוֹשֵׁי ministeriales. Deno-  
minant autem literas cuiuslibet radicis  
à tribus literis huius uocabuli פֶּעַל

Primam scilicet cuiuslibet radicis lite-  
ram uocantes pe uel pepoal, secundam  
ain seu ainpoal, & tertiam lamed siue  
lamedpoal: ut in radice שִׁין schin  
est pepoal, mem ainpoal, & res lamed-  
poal. Præterea secernunt totius lin-  
guæ radices in octo classeis seu ordi-



INSTITVTIO

nes. Primum ordinem tenent פְּעֻלִּים  
שְׁלֵמִים uerba & nomina perfecta,  
quæ scilicet nunquam ob quamcunq;  
inflexionem amittunt unam ex radica-  
libus literis: ut sunt שָׁמַר custodiuit,  
בָּרַל diuisit, חָרַג occidit. De his Aben  
Ezra ita scribit, אֲחִתִּיּוֹת הָעֵיקָר שֶׁהֵם  
רָגוּ קָטַח עֵץ חָסַר אֵינֶם נִגְרָעִים לְעוֹלָם  
זוֹלָתֵי חֲפֻסִּים חֲמֻדִּים מִחֻצוֹן וְהַלְמוּ:

Secundum ordinem constituunt  
defectiua in pe nun, hoc est, quæ pri-  
mam radicalem literam habent nun:  
ut נָגַשׁ accessit, נָפַל cecidit: & alia  
multa, quæ ob id חֲסֵרִים defectiua uo-  
cantur, quia haud raro amittitur nun  
& loco eius dageffatur ainpoal seu se-  
cunda radicalis: ut אָפַל pro אֲנַפַּל ca-  
dam, תָּגַשׁ accedes.

Tertium ordinem efficiunt omnia  
uerba & nomina, quorum prima litera  
radicis est iod, & ea uocantur בְּחֵי כַּח  
יִוֵּד

# ELEMENTALIS

יִי quiescentia in pe iod: nam non/  
 nunquam quiescit iod in uoce magna,  
 præsertim in zere, ut à יָשַׁב sedit, di/  
 citur in futuro אָשַׁב sedebo, הָשַׁב se/  
 debis. Et ab eodem uerbo fit uerbum  
 transitium quod hiphil uocant, hunc  
 in modum הוֹשִׁיב fecit sedere seu col/  
 locauit: ubi iod litera quiescit in uoce  
 magna, uau holem. In hunc quoq; or/  
 dinem reijciuntur uerba quæ ab aleph  
 incipiunt: nam & ea nonnunquam in  
 futuro permittunt quiescere aleph lite/  
 ram, quemadmodum ab אָכַל come/  
 dit, dicitur אֲכַל comedam, quiescente  
 aleph essentiali in holem: aleph uerò  
 expressum constituit primā personam  
 futuri tēporis. Et illa quies solū inue/  
 nitur in prima persona singulari: nam  
 in alijs personis dicitur תֹּאכַל come/  
 des, יֵאָכַל comedet, aleph expresse  
 scripto.      Quartum ordinem uen-



# INSTITVTIO

dicant sibi uerba, quorum media radicalis est uau quiescens, quæ plerunque eliditur & in uoce magna quiescit: ut קם pro קום surrexit, שם pro שום posuit. In imperatiuo tamen & futuro uau expresse scribitur: de quo in Grammatica. Huc etiã pertinent uerba quorum media radicalis est iod quiescens: ut ריק uacuuus fuit, גיה clausit, טיל tulit: & cætera. Dixi signanter quando iod uel uau quiescit, quia si mouerentur, iam radix illa alteri ordini adscribenda est: ut גיע expirauit, quod est de primo ordine: חיה uixit, quod est de quinto ordine. Quintus ordo complectitur uerba quæ habent primas duas radicales literas inuariabiles & tertiã he uel aleph, uocanturq; quiescentia in lamed he: ut עשה fecit, קרא clamauit. Quæ desinunt in he, mutant plerunque he in iod uel uau: ut עשית fecisti

# ELEMENTALIS

fecisti, עשׂו fecerunt, עשוּו facere:  
de quo in Coniugationibus. Quæ ue-  
rò terminantur in aleph, in illis quiescit  
aleph: hoc est, non habet propriū pun-  
ctum uocalē: ut קראתָ uocasti, בקראתָ  
uocatus es: & cætera.

Sextus ordo habet radices במולים  
quæ scilicet duplicant alteram radica-  
lem, sed in hoc ordine una similitum re-  
ijcitur & altera dageffatur: ut à תָּמַס  
quod est de primo ordine, fit תָּמַס perfe-  
cit, eiusdem scilicet significati cum תָּמַס  
Et illicò ut aliam literam adieceris ei à  
fine, recipit mem punctum dages, ut  
תָּמַסוּ perfecerunt. Sic à גָּו fit גָּו to-  
tondit, absque dages, quia ultima di-  
ctionis litera non dageffatur, nisi pun-  
ctuetur: & si addideris literam, dageffa-  
tur zain: ut גָּוַת totondisti, גָּוַו to-  
tonderunt.

In septimo ordine  
sunt uerba quæ primam radicalem lite



# INSTITVTIO

ram habent nun uel iod uel aleph, & tertiam he uel aleph: ut נָבַח נָטַח quæ ratione nun sunt defectiua, & ratione he quiescentia in tertia radicali: sunt igitur compositi ordinis. Hæc uerò אָבַח אָרַח & similia, quiescunt in prima & tertia radicali. Octauus ordo habet uerba מִרְבַּעִים quæ scilicet constant quatuor radicalibus literis, quem admodum sunt גָּלַל שָׁעַשַׁע בָּרַבַּל & similia. Hæc de ordinibus dicta sufficiant. In Eliâ copiosiora de illis inuenies: nos solum uiam in eundem sternimus.

## DE CONIUGA /

### TIONIBVS

**D**OCEt Elias in Coniugationibus duo obseruanda, formam & significationē. Et ut iam uerba discreuimus in octo ordines, ita notabis quod in quolibet ordine, octauo excepto, inueniuntur quatuor coniugationes, iuxta

xta

# ELEMENTALIS

xta quas quodcūq; uerbum quadruplici-  
ter coniugari potest, haud secus quàm  
apud Latinos unum uerbū in duabus  
aut tribus coniugationibus inflectitur:  
ut est pario & parturio, edo edis, esito  
esitas, esurio esuris: &c. Sic enim in pri-  
ma cōiugatione Hebræa dicimus שָׁמַר  
In secunda שָׁמַר In tertia הִשְׁמִיר Et  
in quarta הִשְׁתַּמֵּר Et item si acceperis  
uerbum de secundo ordine, poteris il-  
lud per singulas quatuor inflectere cō-  
iugationes: ut נָגַשׁ in prima, נִגַּשׁ in  
secunda, נִהְיָה in tertia, נִהְיָה in  
quarta. Exemplū in tertio ordine, יָשַׁב  
in prima, יָשַׁב in secunda, יוֹשִׁיב in  
tertia, יוֹשִׁיב in quarta. Ista autem  
multiplex coniugatio unius uerbi, so-  
lūm propter transitiuam significatio-  
nem habendam, apud Hebræos poni-  
tur. Est enim mirabile dei artificium in  
hac lingua, ut ex una uoce multa fluāt



# INSTITVTIO

significata. Nam ubi Latinus dicit se/  
deo, in neutro genere, & colloco, in acti/  
uo genere, Hebræus id explicat una/  
uoce, sed in diuersis coniugationibus:  
nempe יָשַׁב in prima, & הוֹשִׁיב fe/  
cit sedere seu collocauit, in tertia. Sic  
יָצָא exiuit, הוֹצִיא eduxit, לָמַד di/  
dicit, דָּוַם docuit, נִגַּשׁ appropin/  
quauit, נִגַּשׁ penetrauit, הִגִּישׁ ap/  
plicauit, הִתְנַגַּשׁ applicauit seipsum.  
Vides quàm brevis & quàm lata hæc  
sit lingua. Sed nunc coniugationes ip/  
sas succincto sermone explicabo.

PRIMA coniugatio uocatur קָל  
id est, leuis: quia non habet dages ut se/  
cunda coniugatio, nec he ut tertia, nec  
syllabam הָ ut quarta. Forma eius  
est triplex, scilicet שָׁמַר custodiuit,  
רָצָה desiderauit, יָכַל potuit. Prima  
forma habet camez & patha, secunda  
camez & zere, tertia camez & holem.

Signi

# ELEMENTALIS

Significatio uerò eius est plerunq; neu-  
tra, & solum propter uerba neutra po-  
nitur, sicut aliæ propter uerba transiti-  
ua: tametsi multa quoq; in ea inueniun-  
tur transitiva uerba. Exempla: שָׁבַן  
quieuit, mansit, in prima: שָׁבַן posuit,  
in secunda. Sic שָׁבַב iacuit, in prima:  
שָׁבַב posuit in lectum, in tertia. Item  
שָׁמַע audiuit, שָׁמַע in secunda: & in  
tertia שָׁמַע diuulgauit: שָׁלַח mi-  
sit, in prima: שָׁלַח ablegauit, in tertia.  
Sic פָּתַח aperuit, puta ostium uel si-  
mile quid, quod iterum clauditur: &  
פָּתַח aperuit cum uiolentia, uel quod  
non iterum clauditur. Sic שָׁבַר fregit,  
שָׁבַר contriuit: שָׁבַר fecit frange-  
re, scilicet per alium: אָכַל comedit,  
אָכַל deuorauit, אָכַל cibauit. Sunt  
etiam multa, quæ in prima coniugatio-  
ne sunt neutra, & in secunda atque ter-  
tia sunt ad alterum transitiva: ut מָחַ



# INSTITVTIO

mortuus est, in prima coniugatione:  
 מוֹתָה in secunda: & הָמִית in tertia,  
 interfecit. Sic חָכֵם sapiens fuit, חָכֵם  
 sapientiam docuit: idem ferè חָכִים  
 Regulariter itaque uerba quæ in pri/  
 ma coniugatione sunt neutra, in secun/  
 da & tertia ex æquo fiunt transitiva: &  
 quæ in prima sunt transitiva ad alte/  
 rum, in secunda addunt significato ue/  
 hementiam quandam, & in tertia fiunt  
 transitiva ad tertium. Nunc exem/  
 pla ponemus in hac prima con/  
 iugatione pro singulis ordi/  
 nibus, & secundum mo/  
 dos, ut ab Hebræis  
 describuntur.

# ELEMENTALIS

## CONIVGATIO ACTIVA

uerborum kal, per omnes  
ordines, & primò in  
uerbis perfectis.

### Præteritum, עבר

|                      |                        |
|----------------------|------------------------|
| שָׁמַר הָפֶז         | custodiuit, masc. gen. |
| שָׁמַרְתָּ הַפֶּזָה  | custodiuiſti, mascul.  |
| שָׁמַרְתִּי הַפֶּזָה | custodiui, cõmuni ge.  |
| שָׁמְרוּ             | custodierunt, cõmu.    |
| שָׁמַרְנוּ           | custodiuiſimus, cõmu.  |
| שָׁמַרְתֶּם          | custodiuiſtis, mascul. |
| שָׁמַרְתָּ הַפֶּזָה  | custodiuit, fœminini:  |
| שָׁמַרְתְּ שֶׁבֶתָה  | custodiuiſti, fœmin.   |
| שָׁמַרְתֶּן          | custodiuiſtis, fœmin.  |

Secunda ſingularis masculini ſæpe re/  
cipit paragogen he: ut שָׁמַרְתָּה custodi  
uiſti. Porrò ſub pauſis dicimus שָׁמְרוּ  
שָׁמַר Et in fœminino, שָׁמַרְתָּה



# INSTITVTIO

Inueniuntur quoq; quædam uerba habere duplex camez extra pausam, sed non ubique: ut מֶלֶךְ regnauit, שָׁאָג rugiuit, שָׁפֵט iudicauit.

Participium præsens, בִּינְנִי  
 שׁוֹמֵר הַפֶּז וְרַע custodiens, masculini:  
 שׁוֹמְרִים custodientes, mascul.  
 שׁוֹמֶרֶת שׁוֹמְרָה custodiens, fœminini:  
 שׁוֹמְרוֹת custodientes, fœmin.

Forma הַפֶּז est communis præterito & participio. Utuntur autem Hebræi hoc participio loco uerbi præsentis temporis, præponuntq; pronomina primæ, secundæ & tertiæ personæ, ut est אֲנִי שׁוֹמֵר custodio, אַתָּה שׁוֹמֵר custodis, אֲנַחְנוּ שׁוֹמְרִים custodiemus. Sic in fœminino, אַתְּ שׁוֹמְרָה custodis: & cætera.

Participium præteritum, פָּעוּל  
 שְׁמוֹר קְרוּעַ custoditus, masculini:  
 שְׁמוֹרִים שְׁמוּרָי custoditi, masculini:  
 שְׁמוּרָה

# ELEMENTALIS

שְׁמוּרָה שְׁמוּרָה custodita, fœminini:

שְׁמוּרוֹת custoditæ: fœminini.

Et hoc participium recipit pronomina sicut participium præsens. Porro quæ sunt neutra, usurpant adiectivum pro utroq; participio: ut אָבֵר prævaluit, fit גִּבּוֹר fortis. Sic רָחוֹק longe absistens, pro רֹחוֹק & רָחוֹק. Sunt tamen multa neutra quæ primum habent participium pro utroque, ut עוֹמֵר stans, חוֹלֵל incedens.

Infinitivus, מִשְׁמֹר

שְׁמוֹר שְׁמוֹר custodire, custodiendo:

לְשְׁמוֹר לְשְׁמוֹר ad custodiendum:

בְּשְׁמוֹר בְּשְׁמוֹר in custodiendo:

בְּשְׁמוֹר quum custodiret:

מִשְׁמֹר à custodiendo.

Infinitivus sine literis bachlam habet sub prima camez, & cum literis bachlā mutatur camez in scheua. Post mem autem bachlam sequitur dages, quia



# INSTITVTIO

mem illud est à præpositione מן ab/  
sconditúrque nun per dages in schin.  
Porrò quando prima radicalis est gut/  
turalis, mem habet zere, ut מִחַרַּג ab  
occidendo. Cum uirgula makaph, mu/  
tatur holem in hatephcamez, ut שְׁמֹר-  
custodiendo.

Imperatiuus, צוּרִי

|                            |                            |                  |
|----------------------------|----------------------------|------------------|
| שְׁמֹרָה וְזָכְרָה         | שְׁמֹר & שְׁמֹרָה          | custodi, mascul. |
| שְׁמֹרוּ שְׁמֹר שְׁמֹרוּ   | שְׁמֹרוּ שְׁמֹר שְׁמֹרוּ   | custodite, masc. |
| שְׁמֹרִי מִלְכִּי שְׁמֹרִי | שְׁמֹרִי מִלְכִּי שְׁמֹרִי | custodi, foemin. |
| שְׁמֹרְנָה שְׁמֵעָנָה      | שְׁמֹרְנָה שְׁמֵעָנָה      | custodite, foem. |

Abijcitur etiam nonnūquam litera he  
à plurali foeminino, ut שְׁמֹרְנָה Item  
neutra & quæ desinunt in literam gut/  
turalem, habent plerunque patha lo/  
co holem: ut שְׁמַע audi, שְׁכַב iace,  
שְׂמַח lætare: & cum uirgula makaph  
זָכַר recordare. Sed de hoc uide Eliam  
oratione secunda, fundamento primo,  
signo sexto.

Futu

# ELEMENTALIS

## Futurum, עתיד

Formatur futurum ab imperatiuo, literis איתן præpositis : recipitque prima utriusque numeri persona nonnunquam paragogen he. Punctuatur autem litera aleph cum sægol, & reliquæ literæ cum hirec.

|                                |                             |
|--------------------------------|-----------------------------|
| אֶשְׁמֹר אֶשְׁמֹרָה אֶשְׁבֵּב  | custodiam, cō.              |
| תִּשְׁמֹר תִּשְׁמָע תִּשְׁמֹר- | custodies, ma.              |
| יִשְׁמֹר יִשְׁמַח              | custodiet, ma.              |
| יִשְׁמְרוּ יִשְׁמְרוּ          | custodient, m.              |
| תִּשְׁמְרוּ תִּבְקְרוּ         | custodietis, m.             |
| נִשְׁמֹר נִבְקָרָה             | custodiem⁹, c.              |
| תִּשְׁמְרִי תִּבְקְרִי         | custodies, fœ.              |
| תִּשְׁמֹר תִּשְׁמַע            | custodiet, fœ.              |
| תִּשְׁמְרֶנָּה תִּשְׁמְרֹנָה   | custodietis, cu-            |
|                                | stodient, fœminini generis. |

Et cum abiectioe literæ he, תִּשְׁמִחוּ  
lætabimini : & quorum prima est gut-  
turalis, אֶעֱמֹד stabo, תִּתְקַדַּח præua-



# INSTITVTIO

lebis, יִאָרְכוּ infidiabuntur, תְּחַזְקֶנָּה  
præualebunt.

EXEMPLAR PRIMAE  
coniugationis in se/  
cundo ordine.

נִגַּשׁ נִגַּל appropinquauit, masculini:

נִגַּשְׁתָּ נִגַּשְׁתָּ appropinquasti, masculini.

Totum præteritum coniugatur ut in  
perfectis.

Participium præsens,

נִגַּשׁ appropinquans: ut in perfectis.

Participium præteritum,

נִטָּע plantatus: ut in perfectis.

Infinitiuus, מִקְוֶה

נִגַּשׁ appropinquare.

מִגַּשְׁתָּ מִגַּשְׁתָּ מִגַּשְׁתָּ

Quæ in infinitiuo abijciunt nun, assu/  
munt à fine literam ה Quæ uerò non  
abijciunt, tenēt formam perfectorum,  
sicut & purus infinitiuus est sine defe/  
ctu: ut נִגַּשׁ appropinquando, נִבְּרָל  
cadem

# ELEMENTALIS

cadendo:& cum literis bachlam לִבְּחָלִם  
more perfectorum. Sic à לִבְּחָלִם  
A בָּעֵתְּ, לִבְּחָלִם ad tangendum:  
mutato duplici sægol in duplex patha,  
propter literam gutturalem. Sic itaque  
quædam ueniunt more perfectorum,  
& quædam cum defectu primæ radi-  
calis literæ.

## Imperatiuus, צוֹרֵר

בָּעֵתְּ בָּעֵתְּ appropinqua, mascul.

בָּעֵתְּ בָּעֵתְּ appropinquate, mascul.

בָּעֵתְּ בָּעֵתְּ appropinqua, fœmin.

בָּעֵתְּ בָּעֵתְּ appropinquate, fœmin.

Dicitur etiam in singulari masculino,

בָּעֵתְּ Quædam itaq; ueniunt integra,

& quædam cum defectu nun.

## Futurum, עֲתִידִי

Omnia ferè uerba huius ordinis, in fu-  
turo abijciunt nun primam radicalem,  
& dageffant alteram.

בָּעֵתְּ בָּעֵתְּ appropinquabo, cōmuni:



# INSTITVTIO

|                          |                                                           |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------|
| תִּגַּשׁ תַּפֵּל         | appropinquabis, maf.                                      |
| יִגַּשׁ יְהִרֵחַ         | appropinquabit, maf.                                      |
| נִגַּשׁ נִגְשֵׁנוּ       | appropinquabimus, c.                                      |
| תִּגַּשׁוּ תִדְרֹנוּ     | appropinquabitis, m.                                      |
| יִגַּשׁוּ יִנְקֹסוּ      | appropinquabunt, m.                                       |
| תִּגַּשִּׁי תַּפְּלִי    | appropinquabis, fœ.                                       |
| תִּגַּשְׁנָה תַּפְּלָנָה | appropinquabitis, ap/<br>propinquabunt, fœminini generis. |

## EXEMPLAR PRIMAE

coniugationis in ter/  
tio ordine.

יָשַׁב יָרַע אָמַר habitauit, masculini:

יָשַׁבְתָּ יָרַעְתָּ אָמַרְתָּ habitasti, masculini.

Præteritum hoc nō differt à perfectis.

Participium præsens,

יוֹשֵׁב יוֹרֵעַ אוֹמֵר habitans, masculini.

Participium præteritum,

יָשׁוּב יָרֹעַ אֹמֵר habitatus, masculini gen.

Hæc duo participia fiūt ut in perfectis.

Infinitiuus, מִקְוֶה

שֹׁכֵן יָשַׁב habitare, sedere.

ללבה

# ELEMENTALIS

לִלְכֶּת לְרַעַת ad eundum.

בְּלֶרֶת בְּאִמֹר quum pareret.

Abijcitur plerunq; prima iod & anne/  
ctitur litera tau, habentq; hi infinitiui  
formam nominum, quæ duplici con/  
stant sægol: nam sicut à קָרַב dicimus  
שָׁבַת שְׁבַתוֹ interiora eius, sic à שְׁבַתוֹ  
sessio eius. Porro in רַעַת utrunq; sæ/  
gol mutatur in patha propter literam  
gutturalem.

Imperatiuus, צוּר

שֵׁב שְׁבַת רַעַת sede, habita, mascul.

שְׁבוּ רְשׁוֹ אִמֹר habitate, masculini:

שְׁבִי רַעִי sede, fœminini gen.

שִׁבְנָה רַעֲנָה sedete, habitate, fœ.

In hoc modo iod abiectum, nullum  
post se relinquit uestigium.

Futurum, עָתִיד

אֲשֵׁב אֲשַׁבֵּה אִמֹר sedebo, communi:

תֵּשֵׁב תִּרְעַת תִּאֲמֹר sedebis, masculini:

יֵשֵׁב יִרְטַב יִישַׁר sedebit, masculini:



# INSTITVTIO

|                           |                        |
|---------------------------|------------------------|
| נִשְׁבּוּ נִרְעָה         | habitabimus, comu.     |
| תִּשְׁבוּ תִרְעוּ         | habitabitis, mascul.   |
| יִשְׁבוּ יִרְעוּ          | habitabunt, mascul.    |
| תִּשְׁבִּי תִינָקִי       | habitabis, foeminini:  |
| תִּשְׁבּ תִרְרִי תִיֶסֶךְ | habitabit, foeminini:  |
| תִּלְרֶנָּה               | parient, parietis, fœ. |

Hic facile licet uidere, quomodo iod prima radicalis sub literis futuri temporis quiescat in zere uoce magna, etiam si pauca quædam inueniantur quæ iod in futuro non abijciunt: sicut indicaui per exempla יִינָקִי & יִיטֵב. Quòd autem secunda quoque habet zere, ut יִרְרִ id aiunt esse propter conformitatem, licet illa non ubique obseruetur: ut נִלְרֶנָּה & abijt.

## EXEMPLAR PRIMAE

coniugationis in ordine quarto.

Præteritum, עָבַר

קָם מֵת אִוֵּר גִּית surrexit, masculini:

קָמָה

# ELEMENTALIS

|                           |                         |
|---------------------------|-------------------------|
| סָמַחַ מִתְּ אֶרֶץ        | surrexisti, masculinū:  |
| סָמַחַי מִתְּ אֶרֶץ       | surrexi, communis g.    |
| סָמַחוּ מִתְּ אֶרֶץ       | surrexerunt, cōmunis    |
| סָמַחְסִי מִתְּ אֶרֶץ     | surrexistis, masculinū: |
| סָמַחְנוּ מִתְּ אֶרֶץ     | surreximus, cōmunis:    |
| סָמַחַת מִתְּ אֶרֶץ       | surrexit, fœmininū ge.  |
| סָמַחְתִּי מִתְּ אֶרֶץ    | surrexisti, fœmininū:   |
| סָמַחְתִּינוּ מִתְּ אֶרֶץ | surrexistis, fœmininū.  |

Quiescit in hoc ordine media radicalis uau, in camez & zere: idē solum in tertia persona utriusq; numeri. In reliquis autem personis mutatur camez in patha, ne sequēs scheua mobile fiat. Adieci exemplum מִתְּ quod illud frequens sit in Biblijs sacris, etiam si aliud sibi simile raro occurrat. Inueniuntur quoq; quatuor aut quinque, in quibus zere mutatur in iod hirec aliam uocem magnam: ut צִית בֵּין טִיל גִּית Quod autē à מִתְּ fit in secunda מִתְּ & non מִתְּ id commune est omnibus uer-



# INSTITVTIO

bis in tau literam desinentibus.

Participium præsens, **פִּינְוִי**

**קָם מֵת אֹרֶר** surgens, masculini generis.

**קָמִים מֵתִים** surgentes, masculini.

**קָמָה מֵתָה** surgens, fœminini.

**קָמוֹת מֵתוֹת** surgentes, fœminini.

Fœmininum huius participij non differt à præterito fœminini generis, nisi in accentu: nam præteritum est **מִלְעִיל** millel, hoc est, habet accentum in penultima syllaba: participium uerò est **מִלְרַע** milra, hoc est, habet accentum in ultima syllaba.

Participium præteritum, **פָּעוּל**

**מוֹל סוּר** circuncisus, masculini generis.

**מוֹלִים** circuncisi, masculini.

**מוֹלָה סוּרָה** circuncisa, fœminini.

**מוֹלוֹת** circuncisæ, fœminini.

Hæc participia sunt rara in isto ordine, & secundum quosdam sunt nomina **חֹמֶר** id est, formalia.

Infi

# ELEMENTALIS

Infinitivus, **מִקְוֶה**

קום שוב surgere:

לָקוּם בָּקוּם ad surgendum.

Imperativus, **צוּי**

קום קוּמָה שִׁים surge, masculini: **רִץ**

קוּמוּ גִילוּ שְׂבוּ surgite, masculini:

קוּמִי סוּרִי שִׁישִׁי surge, fœminini:

קוּמִנָּה סִרְנָה surgite, fœminini.

Mutatur sæpe in imperativo uau lite-  
ra in iod: ut שִׁירוּ cantate, שִׁישׁוּ  
lætamini.

Futurum, **עָתִיד**

אָקוּם אָמַת יָסִית אֲשִׁירָח surgam, cō.

תָּקוּם תִּשׁוּב surgēs, masculini:

יָקוּם יָקֵם יָבֹא surget, masculini:

נָקוּם נִקְוִמָּה surgemus, cōmunis:

תָּקוּמוּ תִקְוִמוּן surgetis, masculini:

יָקוּמוּ יָסִיחוּן surgent, masculini:

תָּקוּמִי תִשִּׁישִׁי surgēs, fœminini:

תָּקוּם תִּבֹּא surget, fœminini:

תָּקוּמִנָּה תִקְוִמִנָּה surgetis, surgent: fœ.



# INSTITVTIO

Quando uau hippuch (quod scilicet futurum mutat in præteritum) accefferit, mutatur plerunque uau in camez uel alium punctum: ut וַיָּקָם & surrexit, וַיָּשָׁה & dominatus est, וַיָּרֶץ & currit, וַיָּמָה & mortuus est.

## EXEMPLAR PRIMAE

coniugationis in ordine quinto.

Præteritum, עָבַר

|                     |                          |
|---------------------|--------------------------|
| גָּלָה הָיָה קָרָא  | reuelauit, masculini g.  |
| גָּלִיתָ קָרַאתָ    | reuelasti, masculini ge. |
| גָּלִיתִי בָרַאתִי  | reuelauī, communis g.    |
| גָּלִינוּ בָרַאנוּ  | reuelauimus, commu.      |
| גָּלִיתֶם בָּרַאתֶם | reuelastis, masculini g. |
| גָּלוּ קָרְאוּ      | reuelauerunt, comm.      |
| גָּלְתָה הָיְתָה    | reuelauit, fœminini g.   |
| גָּלִיתָ גָּלִית    | reuelasti, fœminini ge.  |
| גָּלִיתִי הָיִיתִי  | reuelastis, fœminini g.  |

Mutatur hic litera he tertia radicalis in iod, & in tertia fœminini mutat unum

he

# ELEMENTALIS

he in tau raphatum: excipiuntur tamen  
quatuor uerba, in quibus he tertia radi-  
calis perpetuo stabilis manet: ut גָּבַהַ  
גָּבַהַ exaltauit, exaltasti: נָגַהַ נָגַהַ  
splenduit: תָּמַהַ תָּמַהַ miratus est: בָּבַהַ con-  
cupiuit: & hæc numerantur inter perfe-  
cta, quantum attinet ad litteram he, at-  
que ob id non habent duo camez, sed  
he signatur puncto uentrali ad indican-  
dum hanc stabilitatem.

Participium præsens, בִּיבֹנִי

עוֹשֶׂה גּוֹלֶה faciens, masculini gen.

עוֹשִׂים facientes, masculini gen.

עוֹשֶׂה faciens, foeminini gen.

עוֹשׂוֹת facientes, foeminini gen.

Habet hic foemininum genus singula-  
re discrimen à masculino singulari in so-  
lo puncto finali, quod masculinum ha-  
bet sægol & foemininum camez. Ma-  
sculina in regimine mutant sægol in ze-  
re, ut עוֹשֶׂה שָׁמַיִם factor coelorum:



# INSTITVTIO

ſceminina autem mutant camez in pa /  
tha & he in tau, ſed tunc propriè ſunt  
nomina, abſoluunturq; à tempore.

Participium præteritum, פִּעִיל

גָּלוּי reuelatus, masculini generis:

גָּלוּיִם reuelati, masculini generis:

גְּלוּיָה reuelata, ſceminini generis:

גְּלוּיּוֹת reuelatæ, ſceminini generis.

Iſte modus in hoc ordine non differt à  
perfectorum ordine, niſi quòd mutat  
he in iod quieſcens: hoc eſt, uocale in  
ſingulari masculini, & mobile in reli  
quīs formis.

Infinitiuus, מְקַוֵּר

גָּלוּי reuelare, eſſe:

לְגַלוּת ad reuelandum:

בְּגַלוּת in reuelando.

Infinitiuus huius ordinis mutat aliquā  
do he in uau holem, ſed cum literis ba  
chlā ſuperadditur litera tau: ut ab תִּיחַ  
fit תִּיחַ eſſe, & cum literis bachlam  
לְחִיחַ

ELEMENTALIS

לחיות ad effendum.

Imperatiuus, צווי

|         |                              |
|---------|------------------------------|
| גלה עשה | reuela, masculini generis:   |
| גלו     | reuelate, masculini generis: |
| גלי עשי | reuela, fœminini generis:    |
| גלינה   | reuelate, fœminini generis:  |

Definit iste imperatiuus in zere, futurum autem ab eo formatum definit in sagol; & perditur he ubi accedit uau surec pluralem constituens numerum.

Futurum, עתיר

|           |                                               |
|-----------|-----------------------------------------------|
| אגלה אעשה | reuelabo, communis ge.                        |
| תגלה תעשה | reuelabis, masculini:                         |
| יגלה יעשה | reuelabit, masculini:                         |
| נגלה נעשה | reuelabimus, cōmunis:                         |
| תגלו תעשו | reuelabitis, masculini:                       |
| יגלו יעשו | reuelabunt, masculini:                        |
| תגלי תעשי | reuelabis, fœminini:                          |
| תגלה תעשי | reuelabit, fœminini:                          |
| תגלינה    | reuelabitis, reuelabunt,<br>fœminini generis. |



# INSTITVTIO

Futurum huius ordinis hoc proprium  
habet, ut quum à fronte accesserit uau  
conuersiuum, abijcitur he tertia radica  
lis: ut וַיֵּרָא pro וַיִּרְאֶה & uidit, וַיַּעַשׂ  
pro וַיַּעֲשֶׂה & fecit, וַיִּבֶן pro וַיְבַנֶּה  
& respexit, וַיִּבְנוּ pro וַיְבַנְּהוּ & ædifi  
cauimus. Ab הָיָה uerò dicitur וַיְהִי  
pro וַיִּהְיֶה & fuit: & cætera.

## EXEMPLAR PRIMAE coniugationis uerborum duplicatorum siue sexti ordinis.

Præteritum, עָבַר

|                 |                             |
|-----------------|-----------------------------|
| הָם גַּל        | perfecit, masculini gen.    |
| הָמוּת גַּלּוֹת | perfecisti, masculini gen.  |
| הָמוּתִי        | perfeci, communis gene.     |
| הָמוּ סָבוּ     | perfecerunt, communis:      |
| הָמוּתֵם        | perfecistis, masculini gen. |
| הָמוּתֵינוּ     | perfecimus, communis:       |
| הָמָה           | perfecit, fœminini gene.    |
| הָמוּתֵךְ       | perfecisti, fœminini gen.   |

הָמוּתֵךְ

# ELEMENTALIS

תְּמַוְּתוּ perfectistis, fœminini generis.  
Verba huius ordinis semper dages/  
sunt alteram radicalem, quando post  
illam alia sequitur litera: alioquin si illa  
fuerit ultima litera, non potest dages/  
sari, quum nunquam ultima dictionis  
litera dageffetur, paucis exceptis. Ha-  
bet autem præteritum patha ad diffe-  
rentiam uerborum quarti ordinis quæ  
habent camez.

Participium præsens, בִּינּוּנִי

|                     |                            |
|---------------------|----------------------------|
| הַם רַב             | perficiens, masculini ge.  |
| תְּמַוְּתוּ רַבִּים | perficientes, masculini g. |
| תְּמַוְּתוּ רַבָּה  | perficiens, fœminini gen.  |
| תְּמַוְּתוּ רַבּוֹת | perficientes, fœminini g.  |

Participium præteritum, פְּעוּל

|          |                               |
|----------|-------------------------------|
| הוּם     | perfectus, masculini generis: |
| תּוּמִים | perfecti, masculini generis:  |
| תּוּמָה  | perfecta, fœminini generis:   |
| תּוּמוֹת | perfectæ, fœminini generis.   |

Rarum est hoc participium; sed loco



# INSTITVTIO

eius plerunq; uenit paul integrum.

Infinitiuus, **מקור**

**תום בוז** perficere:

**ל'תום ל'תום** ad perficiendum.

Non differt iste infinitiuus ab infiniti-  
uo uerborum quarti ordinis, nisi quòd  
quartus ordo plerunque facit infiniti-  
uum desinere in kybuz: & cætera.

Imperatiuus, **צווי**

**סוב תום** circui, gyra, masculini gene.

**סבו תמו** gyrate, masculini generis:

**סבי** gyra, fœminini generis:

**סבינח** gyrate, fœminini generis.

Differt hic imperatiuus ab imperatiuo  
uerborum quarti ordinis per holem &  
dages, abiectam representans literam,  
non obstante uoce magna.

Futurum, **עתיר**

**אתום & אתום** perficiam, cōmunis g.

**תסוב תסוב** gyrabis, masculini:

**תתום** perficiet, masculini:

**נתום**

# ELEMENTALIS

|              |                               |
|--------------|-------------------------------|
| נָהוּם       | perficiemus, communis ge.     |
| תִּסְבּוּ    | gyrabitis, masculini generis: |
| יִסְבּוּ     | gyrabunt, masculini gen.      |
| תִּתְמִי     | perficies, fœminini generis:  |
| תִּתּוּם     | perficiet, fœminini generis:  |
| תִּתְּמוּנָה | perficietis, perficient, fœm. |

Habes in hoc futuro duplicē formam: una dageſſat alteram radicalem, quando poſt illā ſequitur litera pluralis uel fœminini. Altera dageſſat primam radicalem, ut patet in exemplo **אָתוּם** ubi dages in tau contra morem ſuum designat defectum literæ ſequentis & non præcedentis. Idem ſolet uſu uenire in hiphil, ut **וַיִּסָּבּ הַזִּקְיָהוּ פָנָיו אֶל** & uertit Hizkijahu faciem ſuam ad parietem. ubi punctus dages in litera ſamech, repræſentat defectum ſequentis literæ beth: quod mihi aliquando magnum fecit negociū, quum non uidere poſſem quid dages forte eo loci



# INSTITVTIO

significaret, sed lectio Eliæ mihi hoc  
ademit dubium.

## EXEMPLAR PRIMÆ

coniugationis uerborū

septimī ordinis.

Sunt in hoc ordine triplicia uerba: quæ  
dam nanq; quiescunt in utraq; extre/  
mitate: unum deficit in utraq; extremi/  
tate, nempe נתן & quædam deficiunt  
in prima & quiescunt in tertia. Exēpla,

נָטָה נָטָה

Diuertit, masculini ge.

יָפָה יָפָה

pulchruit, masculini ge.

נָתַן נָתַן

dedit, masculini gen.

נָטַתָּה נָטַתָּה

Diuertisti, masculini:

יָפַתָּה יָפַתָּה

pulchruisti, masculini:

נָתַתָּה נָתַתָּה

dedisti, masculini:

נָטַתְּ נָטַתְּ

Diuersti, communis:

יָפַתְּ יָפַתְּ

pulchrui, communis:

נָתַתְּ נָתַתְּ

dedi, communis:

נָטוּ נָטוּ

Diuerterunt, commu.

יָפּוּ יָפּוּ

pulchruerunt, commu.

בהנ

# ELEMENTALIS

|                       |                        |
|-----------------------|------------------------|
| נָתַנוּ               | dederunt, commu.       |
| נָטִיתִים נָשְׂאִים   | Diuertistis, mascul.   |
| יָפִיתִים יָרָאִים    | pulchruistis, mascul.  |
| נָתַתִּים             | dedistis, masculini:   |
| נָשְׂאֵנוּ נָטִינוּ   | Tulimus, communis:     |
| יָפִינוּ יָרָאֵנוּ    | pulchruimus, com.      |
| נָתַנּוּ נָתַנּוּ     | dedimus, communis:     |
| יָרָאָה יָפִתָּהּ     | Timuit, fœminini:      |
| נָטִיתָהּ נָשְׂאָהּ   | diuertit, fœminini:    |
| נָתַתָּהּ             | dedit, fœminini:       |
| יָרָאָה יָפִיתִי      | Timuisti, fœminini:    |
| נָשְׂאָהּ נָטִיתִי    | tulisti, fœminini:     |
| נָתַתִּי              | dedisti, fœminini:     |
| יָפִיתִי יָרָאִיתִי   | Pulchruistis, fœmi.    |
| נָתַתִּי              | dedistis, fœminini:    |
| נָטִיתִים נָשְׂאִיתִי | diuertistis, fœminini. |

Hic uides hæc quatuor uerba נָשְׂאָה יָפִתָּהּ in præterito non differre à uerbis quinti ordinis. At נָתַן abijcit ultimum nun in secunda persona utriusque numeri & generis atque in prima per-



# INSTITVTIO

sona singularis numeri.

Participium præsens, **פּרִיזְנִי**

**נוֹטֵחַ נוֹשֵׂא** diuertens, masc.

**יוֹפֵה יָרָא** pulchrescens, m.

**נוֹתֵן** dans, masculini:

**נוֹטִים נוֹשְׂאִים** diuertentes, masc.

**יוֹפִים יָרְאִים** pulchrescētes, m.

**נוֹתְנִים** dantes, mascul.

**נוֹטֵחַ נוֹשֵׂאָה נוֹשֵׂאָת** diuertens, fœmi.

**יוֹפֵה יָרְאָה** pulchrescēs, fœ.

**נוֹתְנָה & נוֹתֶנֶת** dans, fœminini:

**נוֹטוֹת נוֹשְׂאוֹת** diuertentes, fœ.

**יוֹבוֹת יָרְאוֹת** pulchrescentes, f.

Nec hoc participium differt à forma  
uerborum quinti ordinis.

Participium præteritum, **פְּעוּל**

**נָטוּחַ נָשׂוּא** extensus, masculini:

**יָפּוּחַ יָרָחוּ** pulchrefactus, masc.

**נָטוּיִם נָשׂוּאִים** extensi, leuati:

**יָפּוּיִם יָרְחוּ** pulchrefacti, dati:

**נָטוּחַ נָשׂוּאָה** extensa, leuata:

**יָבוּיחַ**

# ELEMENTALIS

יְפֹרֶחַ נְחוֹמָה pulchrefacta, data:  
 יְפֹרֶחַ נְטוּרָה pulchrefactæ: & cæt.  
 Est & hæc forma similis formæ uerbo-  
 rum quinti ordinis.

Infinitiuus, מִקּוֹר

נְטוּחַ נְשֵׂא diuertere, leuare:  
 יִפְחֶירָא pulchrescere, timere:  
 לְנְטוּחַ לְשֵׂא ad diuertendum:  
 תַּח לַחַת dare, ad dandum:  
 לִיִּפּוּחַ לִירֵא ad pulchrescendum:  
 בְּחַת בְּשֵׂא in dando, in ferendo:  
 מִחַת מִירֵא à dando, à timendo.

Hic uides quomodo absolutus infiniti-  
 uus desinit in holem, cum literis autem  
 bachlam desinit in oth, sed sine defe-  
 ctu literæ nun & quiete iod primæ ra-  
 dicalis literæ: præter uerbum נִשְׂא  
 quod cum literis bachlam, abijcit nun  
 literam, & uerbum נִחַת quod utrun-  
 que nun abijcit & assumit in fine lite-  
 ram tau.



# INSTITVTIO

## Imperatiuus, צווי

|                        |                            |
|------------------------|----------------------------|
| גִּטָּח שָׂא           | diuerte, tolle, masculini: |
| יִרְא יָפֶה            | time, pulcher sis:         |
| תֵּן                   | da, masculini:             |
| גִּטּוּ שְׂאוּ תִּנוּ  | diuertite, tollite, date:  |
| יִפּוּ יִרְאוּ         | pulchri sitis, time:       |
| יִפִּי תִּנִּי יִרְאִי | pulchra sis, da, time:     |
| גִּטִּיעַה תִּנִּיעַה  | diuertite, date:           |
| שְׂאֵנָה יִפִּיעַה     | tollite, pulchræ sitis.    |

## Futurum, עתיד

|                      |                                               |
|----------------------|-----------------------------------------------|
| אֶטָּח אֶשָּׂא       | diuertam, tollam:                             |
| אֶירָא אֶיִפֶּה      | timebo, pulchrescam:                          |
| אֶתֵּן יִפֵּן תֵּתֵן | dabo, dabit, dabis:                           |
| תִּטָּח תִּשָּׂא     | declinabis, tolles:                           |
| תִּירָא תִיִפֶּה     | timebis, pulcher eris:                        |
| יִרְא יִיפֶה         | pulchrescet, timebit:                         |
| יִטָּח יִשָּׂא       | declinabit, leuabit:                          |
| גִּיִפֶּה גִּירָא    | pulchrescem <sup>9</sup> timebim <sup>9</sup> |
| גִּטָּח גִּתֵּן      | diuertemus, dabimus:                          |
| תִּיִפּוּ תִירְאוּ   | pulchrescetis, timebitis:                     |
| תִּתֵּנוּ יִתֵּנוּ   | dabitis, dabunt:                              |

תטו

# ELEMENTALIS

|               |                          |
|---------------|--------------------------|
| חטו תשא       | diuerteris, tolletis:    |
| יפו יראו      | pulchri erūt, timebūt    |
| יטו ישא       | declinabūt, portabūt     |
| תתני          | dabis tu mulier:         |
| חטי תשא       | diuertes, leuabis, fœ.   |
| תיפי תירא     | pulchresces tu mulier    |
| תתנה תתנה     | dabitīs, dabunt, fœ.     |
| תיפינה תיראנה | pulchræ eritis & erūt,   |
| תטינה         | diuertetis, diuertēt, f. |

Hic licet uidere, ubique manere iōd primam radicalem, sed ab incipientibus à nun abiicitur nun & recipit sequēs punctum dages: tertia he uel aleph quiescit more uerborum quinti ordinis. Porro cum uau hippuch abiicitur he in singulari, ut ניש & diuertit, ניה & pulcher fuit: & cætera.

Et sic de actiuīs primæ coniugationis.

G



INSTITVTIO  
DE PASSIVO PRIMÆ  
coniugationis.

PASSIVVM huius primæ coniugationis uocatur נִמְעַל habetq; semper in præterito & participio præsentis augmentum nun à fronte: ut נִשְׁמַר custoditus est, נִשְׁמַרְתָּ custoditus es: & cætera. In participio נִשְׁמַר custoditus, נִשְׁמָרִים custoditi: & cætera. In imperatiuo uerò, infinitiuo & futuro absconditur nun per dages in pepoal: quod ut forte fiat, præmittitur illi in imperatiuo & in infinitiuo litera he, ut הִשְׁמַר custodire uel sis custoditus: sic in infinitiuo, לְהִשְׁמַר ut custodiatur. In futuro non est opus litera he, quum literæ אִתּוֹ radici præficiantur, & illæ dages fortificent: ut אִשְׁמַר custodiar, תִּשְׁמַר custodiaris: & cætera.

Con

ELEMENTALIS

CONIVGATIO נִפְעַל PAS /

siua uerborum kal per omnes  
ordines, & primò in ordi-  
ne perfectorum.

Præteritum, עָבַר

|               |                  |
|---------------|------------------|
| נִשְׁמַרְתָּ  | custoditus est,  |
| נִשְׁמַרְתָּ  | custoditus es,   |
| נִשְׁמַרְתִּי | custoditus sum,  |
| נִשְׁמַרְתֶּם | custoditi sunt,  |
| נִשְׁמַרְתֶּם | custoditi estis, |
| נִשְׁמַרְנוּ  | custoditi sumus, |
| נִשְׁמַרְתָּ  | custodita est,   |
| נִשְׁמַרְתָּ  | custodita es,    |
| נִשְׁמַרְתִּי | custodita estis. |

Retinet præteritum in omnibus perso-  
nis passiuam literam nun punctuatam  
cum hirec, nisi quando prima essentia-  
lis litera est gutturalis, tunc punctus hi-  
rec mutatur in sægol. In uerbo נִשְׁמַרְתִּי



# INSTITVTIO

excisus sum, absorbetur unum tau per dages, propter geminationem scilicet unius literæ, quæ plerunq; in hebraismo uitatur.

Participium præsens, **בִּינוּי**

**נִשְׁמַר נֶחֱפֵץ** custoditus:

**נִשְׁמָרִים** custoditi:

**נִשְׁמָרָה** custodita:

**נִשְׁמָרוֹת** custoditæ.

Non differt hoc participium à præterito, nisi ubi ain in præterito habet patha, hic habet camez. Nec inuenitur in hac passiuâ uoce paul.

Infinitiuus, **מִשְׁמֹר**

**הַשְׁמֹר** custodiri:

**לְהַשְׁמֹר** ut custodiatur:

**בַּהֲשְׁמֹר** dum custoditur:

**בַּחֲמֹר** quum occideretur.

Abijcit infinitiuus regulariter passiuâ literam nun, & loco eius dageffatur prima radicalis: & ut dages illud fortificetur

tur

# ELEMENTALIS

tur, præmittitur ei litera he cum hírec.  
 Quando autem prima est gutturalis,  
 quæ non est capax puncti dages, mu-  
 tatur hírec in zere uocem magnam: ut  
 patet in exemplo הָחַרַּג occidi.

Imperatiuus, צוּרִי

|                   |                  |
|-------------------|------------------|
| הַשְׁמַר הָחַרַּג | custoditus sis:  |
| הַשְׁמְרוּ        | custodiamini:    |
| הַשְׁמְרִי        | sis custodita:   |
| הַשְׁמֹרֶנָּה     | sitis custoditæ. |

Futurum, עָתִיד

|                    |                            |
|--------------------|----------------------------|
| אֲשַׁמֵּר אֶחָרַג  | custodiar, communis:       |
| תִּשְׁמַר תִּחָרַג | custodieris, masculini:    |
| יִשְׁמַר יִחָרַג   | custodietur, masculini:    |
| נִשְׁמַר           | custodiemur, commu.        |
| תִּשְׁמְרוּ        | custodiemini, mascul.      |
| יִשְׁמְרוּ         | custodientur, masculini:   |
| תִּשְׁמְרִי        | custodieris, fœminini:     |
| תִּשְׁמֹרֶנָּה     | custodietur, fœminini:     |
| תִּשְׁמֹרֶנָּה     | custodiemini & custo-      |
|                    | dientur, fœminini generis. |



# INSTITVTIO

Hic non est opus litera he quæ fortificet dages, quum literæ איתן id exequi possint. Quando uerò prima litera est gutturalis, mutatur punctus dages & hirec in zere uocem magnam ut prius.

## EXEMPLAR PASSIVAE

uocis in secundo ordine.

Præteritum, עבר

נִדְּחָה impulsus est,

נִדְּחָתָה impulsus es,

נִדְּחָתִי impulsus sum,

נִדְּחָתֶימוּ impulsi sunt,

נִדְּחָתֶיכֶם impulsi estis,

נִדְּחָתֵנוּ impulsi sumus,

נִדְּחָתָה impulsæ est,

נִדְּחָתָה impulsæ es,

נִדְּחָתֶימוּ impulsæ estis.

Hic notandum quòd uerba incipientia à nun, in passiuæ uoce abiiciunt nun primam radicalem & loco eius dages sunt

# ELEMENTALIS

sant secundam radicalem, & assumunt  
nun passivam literam.

Participium præsens, **פִּינוּנִי**

**נָפַח** impulsus,

**נִפְּחִים** impulsu,

**נִפְּחָה** impulsæ,

**נִפְּחוּ** impulsæ.

Infinitivus, **מִפְּחוֹר**

**חִפְּחוּ** impelli,

**בִּחְפָּחוּ** dum impelleretur,

**מִחְפָּחוּ** ne impelleretur.

In infinitivo abijcitur nun passiva lite-  
ra, & ob id prima radicalis nun dages-  
satur, præponiturque he cum hirec ad  
roborandum ipsam. Idem fit in impe-  
ratiuo & futuro.

Imperativus, **פִּינִי**

**חִפְּחוּ** sis impulsus,

**חִפְּחוּ** sitis impulsu,

**חִפְּחוּ** sis impulsæ,

**חִפְּחוּ** sitis impulsæ.



# INSTITVTIO

Futurum, אֵינָן

|            |                               |
|------------|-------------------------------|
| אֵנָּה     | impellar, communis generis    |
| הֵנָּה     | impelleris, masculini generis |
| יֵנָּה     | impelletur, masculini gene.   |
| נֵנָּה     | impellemur, communis gen.     |
| הֵנָּפוּ   | impellemini, masculini gene.  |
| יֵנָּפוּ   | impellentur, masculini gene.  |
| הֵנָּה     | impelletur, foeminini gene.   |
| הֵנָּפִי   | impelleris, foeminini generis |
| הֵנָּפְנָה | impellemini & impellētur, f.  |

## EXEMPLAR PASSIVAE

uocis kal in tertio ordine.

Præteritum, עָבַר

|                    |                |
|--------------------|----------------|
| נִוְרַע נוֹשֵׁב    | cognitus est,  |
| נִוְרַעַת נֹאמֶרֶת | cognitus es,   |
| נִוְרַעְתִּי       | cognitus sum,  |
| נִוְרַעוּ נֹאמְרוּ | cogniti sunt,  |
| נִוְרַעְתֶּם       | cogniti estis, |
| נִוְרַעְנוּ        | cogniti sumus, |
| נִוְרַעַת נֹאמֶרֶת | cognita est,   |
| נִוְרַעַת          | cognita est,   |

נִוְרַעְתָּן

# ELEMENTALIS

נֹרְעָה cognitæ estis.

Hoc peculiare est huic ordini, ut in præterito passiuo mutet iod in uau holem.

Participium præsens, בִּנְיָוִי

נֹרְעָה נֶאֱמַר cognitus,

נֹרְעִים cogniti,

נֹרְעָה cognita,

נֹרְעוֹת cognitæ.

Infinitiuus, מִקְוֶה

חֹרֵץ חֶאֱמַר cognosci,

לְחַסֵּר לְחֶאֱמַר ut fundaretur,

בְּחֶאֱמַר quum fundaretur.

Mutat infinitiuus, imperatiuus & futurum uau literam, quæ in præterito est quiescens, in uau mobilem, ut literæ passiuæ nun per dages sit locus. Præponitur etiam he cum hirec ad roborandum dages.

Imperatiuus, צֹוֶה

חֹרֵץ sis cognitus,

חֹרְעִי sitis cogniti,



# INSTITVTIO

חִנְרֵי      sis cognita,  
חִנְרֵנָה      sitis cognitæ.

Futurum, עָתִיד

אֶחָד      cognoscar, communis gene.  
חִנְרֵי      fundaberis, masculini gene.  
יִחְסֵר      fundabitur, masculini gene.  
נִחְרֵץ      cognoscemur, communis:  
חִנְרֵנָה      cognoscemini, masculini:  
יִחְרְצוּ      cognoscentur, masculini:  
חִנְרֵי      cognosceris, fœminini gene.  
חִנְרֵנָה      cognoscemini & cognoscentur, fœminini generis.

## EXEMPLAR VERBORVM

passiuorum quarti ordinis.

Præteritum, עָבֵר

נִמְוָה      dissolutus est,  
נִמְוָהָ      dissolutus es,  
נִמְוָהְתִּי      dissolutus sum,  
נִמְוָהוּ      dissoluti sunt,  
נִמְוָהוּנִי      dissoluti sumus,  
נִמְוָהְתֶּם      dissoluti estis,

נִמְוָהָ

# ELEMENTALIS

נְמוּגָה dissoluta est,

נְמוּגָה dissoluta es,

נְמוּגָתֶן dissolutæ estis.

Participium præsens, מְנוּגֵי

נְמוּג dissolutus,

נְמוּגִים dissoluti,

נְמוּלָה circuncisa,

נְמוּלוֹת circuncisæ.

Habet passivum huius ordinis nun ca-  
mezatû, & camez illud propter exten-  
sionē uocabuli mutatur in scheua, id est  
tam in præterito quàm in participio.

Infinitivus, מִקּוּר

הַמּוּג dissolui, liquefieri,

לְהַמוּג ut dissoluatur,

בְּהַמוּג dum dissolueretur,

מִתְמוּג ne dissolueretur.

Imperativus, צוּרִי

הַמּוּל sis circuncisus,

הַמּוּלִי sitis circuncisi,

הַמּוּלִי sis circuncisa,



# INSTITVTIO

חֲמוּלָנָה sitis circuncisæ.

Futurum, עָתִיד

אֲחֻמּוֹל circuncidar, communis gen.

חֲמֻל circuncideris, masculini gen.

יֲחֻל circuncidetur,

נִחְמוֹל circuncidemur,

חֲמֻלְכֶם circuncidemini,

יֲחֻלְכֶם circuncidentur,

חֲמֻלִי circuncideris, foeminini gen.

חֲמוֹל circuncidetur, foeminini ge.

חֲמוּלָנָה circuncidemini & circuncidentur, foeminini generis.

Cæterum quæ primam radicalem habent gutturalem, mutant duo puncta hirec & dages in zere: ut ab עוּר excitauit, בְּעוּר excitatus est, הָעוּר excitare, אֶעוּר excitabor, הָעוּר excita beris: & cætera.

## EXEMPLAR VERBORVM

palsiuorum in quinto ordine.

בְּגִלָּה נִקְרָא reuelatus est,

בְּגִלִּית

# ELEMENTALIS

|                       |                  |
|-----------------------|------------------|
| בְּגִלְיָה נִקְרְאָה  | reuelatus es,    |
| בְּגִלְיָהּ           | reuelatus sum,   |
| בְּגִלּוֹ נֶעְשֶׂה    | reuelati sunt,   |
| בְּקִלְיָהם           | uulipensi estis, |
| בְּגִלְיָנוּ          | reuelati sumus,  |
| בְּגִלְתָּהּ נֶעְשֶׂה | reuelata est,    |
| בְּגִלְיָהּ           | reuelata es,     |
| בְּגִלְיָתוֹ נֶעְשֶׂה | reuelatae estis. |

Quæ in hoc ordine desinunt in aleph, retinent ubiq; aleph, & in secunda atq; prima persona habet zere ante aleph: quæ autem in he desinunt, mutant in iam dictis personis he in iod, præcedente zere. Quæ à litera gutturali incipiunt, mutant hirec sub nun passiuo in patha.

Participium præsens, בִּינּוּנִי

|                       |                     |
|-----------------------|---------------------|
| בְּגִלְהָ נִקְרָא     | reuelatus, uocatus, |
| בְּגִלִּים נִקְרָאִים | reuelati,           |
| בְּגִלְהָ נִקְרָאָה   | reuelata, uocata,   |
| בְּגִלּוֹת נִקְרָאוֹת | reuelatae.          |



# INSTITVTIO

## Infinitiuus, מְצוּר

|                    |                |
|--------------------|----------------|
| הַגְלוֹת תַּעֲשֶׂה | reuelari,      |
| בְּהַגְלוֹת        | dum reuelatur, |
| לְהִקְרָא          | ut uocaretur,  |
| מִתַּעֲשֶׂה        | ne fieret.     |

Definit hic infinitiuus ut in actiua uoce in oth, absorbetur & nun passiua li-  
tera in dages: & cætera.

## Imperatiuus, צוּר

|                   |                 |
|-------------------|-----------------|
| הַגְלֵה הִקְרָא   | reuelatus esto, |
| תַּעֲשֶׂה         | factus esto,    |
| הַגְלוּ הִקְרְאוּ | reuelamini,     |
| הַגְלִי הִקְרְאִי | reuelata esto,  |
| תַּגְלִינָה       | reuelamini.     |

## Futurum, עָתִיד

|                   |                          |
|-------------------|--------------------------|
| אֶגְלֶה אֶקְרָא   | reuelabor,               |
| אֶעֱשֶׂה יַעֲשֶׂה | fiam uel efficiar,       |
| יִגְלֶה תִּגְלֶה  | reuelabitur, reuelaberis |
| נִגְלֶה נִקְרָא   | reuelabimur,             |
| תִּגְלוּ יִגְלוּ  | reuelabimini, reuelabunt |
| תִּגְלִי תִגְלֶה  | reuelaberis, reuelabitur |

תַּגְלִינָה

# ELEMENTALIS

תגלינח reuelabimini, reuelabuntur.  
 Hic nihil duximus monendum, nisi  
 quod prius monuimus, nempe passi-  
 uam literam absorberi per punctum  
 dages, & quando dages propter gut-  
 turalem literam non habet locum, mu-  
 tatur in zere uocem magnam: ut אֶרְאֶה  
 uidebor, יֵרָאֶה uidebitur, וִיֵרָאֶה &  
 uisus est seu apparuit.

## EXEMPLAR PASSI-

uorum uerborum in

sexto ordine.

|                  |                          |
|------------------|--------------------------|
| נִמְקַנַּח       | liquefactus est, tabuit, |
| נִתְמוֹת         | consummatus es,          |
| נִתְמוֹתִי       | consummatus sum,         |
| נִתְמוֹת נִגְלוּ | consummati sunt,         |
| נִמְקַנְתִּים    | tabuistis,               |
| נִתְמוֹנֵנוּ     | consummati sumus,        |
| נִתְמוֹת         | consummata est,          |
| נִתְמוֹת         | consummata es,           |
| נִתְמוֹתֵיכֶם    | consummata estis.        |



# INSTITVTIO

Habet nun passiuā litera camez, nisi quando uerbum in prima & secūda persona extenditur una syllaba, tunc mutatur in scheua. Per dages distinguuntur uerba huius ordinis à uerbis quarti ordinis: & signatur per dages illud una duplicium literarum.

Participium præsens, בִּינְנִי

נָחַם נָקַל נָבַר consummatus,

נָחַמִּים consummati,

נָחַמָּה נָבַרְתָּ consummata,

נָחַמְוֹת consummatae.

Infinitiuus, מִקְוֶה

לְחַמֵּץ liquefieri, tabescere,

חָמַץ ut liquefieret.

Imperatiuus, צֹוֶה

חָמֵם esto consummatus,

חָמְמוּ sitis consummati,

חָמְמוּ sis consummata,

חָמְמוּנָה sitis consummatae.

Hic primum dages index est nun passiuæ

# ELEMENTALIS

Quæ literæ, alterum literæ duplicatæ.

Futurum, עתיד

אֶחָד אֶחָד אֶחָד consummabor,  
 אֶחָד אֶחָד אֶחָד consummabimur.

Et quando prima non est capax puncti dages, mutatur punctus literarum  
 אֶחָד in zere uocem magnam: ut אֶחָד  
 conterar, יָרָר in teneritudinem redi-  
 getur. Inueniuntur etiam quædam quæ  
 desinunt in holem, ut יָשׁוּט deuaſta-  
 bitur, יָשׁוּט deuaſtabuntur.

## EXEMPLAR VERBORVM

paſſiuorum ſeptimi ordinis.

In his quæ incipiunt à iod & deſi-  
 nunt in he, nullū inuenitur paſſiuum,  
 præter unum יָרָה iecit, quod in futu-  
 ro paſſiuo inuenitur habere יָרָה pro-  
 iicietur, ſagittabitur: Exodî x i x.

Poterit igitur hoc pacto per  
 omnes modos coniugari,  
 In præterito, נִירָה proiectus eſt.

H



# INSTITVTIO

In infinitiuo, חָרַח  
 In imperatiuo, חָרַח  
 In futuro, אָחַר & cætera.  
 Inuenitur quoq; יָרָא timuit, habere  
 passiua uocem: ut in præterito יָרָא  
 formidatus est, יָרָא formidatus es.  
 In participio, יָרָא terribilis.  
 In infinitiuo & imperatiuo, חָרַח  
 In futuro, אָחַר uel אָחַר timebor:&c.  
 Porro quæ incipiunt à nun & desinunt  
 in he, raro quoq; inueniuntur in uocē  
 passiua, & inter multa hoc unum inue-  
 ni, נָטָה inclinatus est, נָטָה inclina-  
 tus, יִנָּטוּ inclinabuntur: Ieremiæ vi.  
 Reliqui modi fiunt cōformiter uerbis  
 secundi & quinti ordinis.

Hactenus explicuimus coniugatio-  
 nem primam siue kal per omnes ordi-  
 nes, iam idem agemus in secunda con-  
 iugatione, quæ est piel.

H

Secunda

## ELEMENTALIS

## SECUNDA CON

## IVGATIO

**C**oniugatio secunda uocatur **בְּנִי יָגוּשׁ**  
 id est, grauis, quia media radica/  
 lis semper grauatur puncto dages, un/  
 de & à quibusdam uocatur **בְּנִי יָגוּשׁ**  
 coniugatio dageffata: uocatur etiam à  
 forma ipsa **פִּעַל** piel: nam uerba eius  
 constant his punctis: ut **יָבַר** loquu/  
 tus est, **חָקַר** inuestigauit: & cætera.  
 Et ponitur hæc cōiugatio propter uer/  
 ba neutra primæ coniugationis, quæ  
 sunt hic transitiva: aut si sint in prima  
 coniugatione transitiva, sunt etiam in  
 ista transitiva, sed habent hic efficacio/  
 rem significationem: ut **פָּתַח** aperuit,  
 in prima coniugatione: & **פָּתַח** impe/  
 tu aperuit uel aperiendo effregit, in se/  
 cunda coniugatione. Sic **שָׁלַח** misit,  
 cuius scilicet reditus expectatur in kal,  
 in piel uerò **שָׁלַח** emisit, ablegauit.



# INSTITVTIO

Item exempla quæ hic fiunt ex neutris transitīua, שָׁבַן quieuit, mansit, in prima coniugatione. In piel uerò שָׁבַן po-  
suit, collocauit. Sic מָלֵא plenus fuit,  
& מָלֵא impleuit: טָמֵא immundus  
fuit, טָמֵא inquinauit: & cætera.

Habet tamen hæc coniugatio sicut  
& cæteræ, uerba quædā propria quæ  
non inueniuntur in kal, & sunt hic neu-  
tra: ut דִּבֶּר loquutus est: habet etiam  
quædā transitīua, quæ in prima quoq;  
coniugatione non inueniuntur, ut חָקַר  
inuestigauit, חָקַר ordinauit: & cætera.

Libuit & id hic annotare, quòd om-  
nium ordinum uerba in hac coniuga-  
tione sine ullo defectu & quiete con-  
iugantur: idēq; propter mediam literam  
dagesstatā, quum defectus nun primæ  
radicalis literæ aut defectus tertiæ radi-  
calis (quando secundæ similis est) signa-  
ri non possit per dages, quod prius ra-  
tione

## ELEMENTALIS

tione coniugationis occupat mediam  
radicalem. Sic nec iod in tertio ordine  
aut aleph hic quiescere possunt in uo-  
ce magna,quādoquidem uox magna  
ante dages locum non habeat. Idem  
sentiendum quando media est guttu-  
ralis aut res litera: tunc enim plerunq;  
dages & hirec mutantur in uocem ma-  
gnam: ut בִּרַךְ benedixit, אֲבָרַךְ be-  
nedicam, בִּאֵר declarauit, אֲבִיאֵר de-  
clarabo:& cætera. In quarto uerò ordi-  
ne loco dages duplicatur tertia radica-  
lis:ut אָרָם surrexit,fit אָרָרָם erexit:  
de quibus multa habes in Grammati-  
ca. Huc etiam pertinent omnia uerba  
septimi ordinis,quæ quatuor con-  
stant radicalibus literis: ut  
בָּרַס & cætera.

Nunc ad exempla.



INSTITVTIO  
CONIVGATIO PIEL  
in primo uerborum  
ordine.

Præteritum, עבר

|                          |                |
|--------------------------|----------------|
| דִּבֶּר דָּבַר           | loquutus est,  |
| דִּבַּרְתָּ              | loquutus es,   |
| דִּבַּרְתִּי סִפַּרְתִּי | loquutus sum,  |
| דִּבְּרוּ                | loquuti sunt,  |
| דִּבַּרְתֶּם             | loquuti estis, |
| דִּבַּרְנוּ              | loquuti sumus, |
| דִּבְּרָה                | loquuta est,   |
| דִּבַּרְתְּ              | loquuta es,    |
| דִּבַּרְתֶּן             | loquutæ estis. |

Habet hæc coniugatio duplicem  
formam: una habet hirec, zere: & alte/  
ra, hirec, patha: ut ostendunt exempla  
à principio præteriti posita. Quando  
media radicalis est res, mutantur da/  
ges & hirec in zere: ut בִּרַךְ benedixit,  
בִּרַכְתָּ benedixisti, בִּרְכוּ benedixe/  
runt

# ELEMENTALIS

runt. Idem obseruatur nonnunquam in his quæ mediam habent guttura-  
lem: ut **בָּאֵן** renuit, **בָּאֵנִי** renuisti,  
**בָּאֵנוּ** renuerunt. Dixi nonnunquam,  
quia in multis id nō obseruatur, quem-  
admodum in **בָּעַר** eliminauit, **בָּעַרְתָּ**  
exterminasti. Sic **טָהַר** mundauit,  
**טָהַרְתָּ** mundasti, **רָחַם** misertus est,  
**רָחַמְתָּ** misertus es.

Participium præsens, **בִּינְנִי**

**מִדְבֵּר מְדַבֵּר** loquens, masculin:

**מִדְבָּרִים מְדַבְּרִים** loquentes, mascul.

**מִדְבֶּרֶת מְדַבֶּרֶת** loquens, fœminin:

**מִדְבָּרוֹת מְדַבְּרוֹת** loquentes, fœmin.

Participium hoc præsens haud differt  
à præterito, nisi quòd habet mem lite-  
ram à fronte superadditam, & mutat  
punctum hirec in patha, & quæ in præ-  
terito habent zere, substituunt in hoc  
participio punctum camez: ut **מִבְּאֵר**  
explanans.



# INSTITVTIO

Participiū præteritum, פֶּעוּל

|                         |            |
|-------------------------|------------|
| מִסְפָּר מְבוּאָר       | numeratus, |
| מִסְפָּרִים מְאוּרָמִים | numerati.  |
| מִסְפָּרָה מְסֻפָּרֶת   | numerata,  |
| מִסְפָּרוֹת             | numeratæ.  |

In hoc participio ante mediam dages, fatam ponitur kybuz: quando autem media non est capax dages, mutatur dages unà cum kybuz in holem uocem magnam: ut ab אִרְשׁ desponsauit, מְאוּרָשָׁה desponsatus, מְבוּרָךְ desponsata, & cum uau surec מְבוּאָר declaratus. Inuenitur etiam (licet raro) hatephcamez poni loco kybuz, ut exemplum signatum monstrat.

Infinitiuus, מְקוֹר

|                |                            |
|----------------|----------------------------|
| דָּבַר סֶפֶר   | loqui, numerare,           |
| בָּרַךְ בָּאֵר | benedicere, explanare,     |
| לְסַפֵּר       | ad numerandum,             |
| בְּרַבֵּר      | in loquēdo, dum loqueret̃, |
| מִסְפָּר       |                            |

# ELEMENTALIS

מִסְפֵּר à numerando.

Quæ desinunt in gutturalem, mutant interdum zere in patha: ut à שֶׁלַח di-  
misit, שֶׁלַח dimittere, בָּלַע deuora-  
re: & cætera.

Imperatiuus, צוּרִי

סִפֵּר דָּבָר numera, loquere, mascul.  
סִפְרוּ דְּבָרָם numerate, masculini ge.  
סִפְּרִי numera, fœminini gene.  
סִפְּרֵנָּה numerate, fœminini ge.

Et quæ mediam non dageffant, בֵּרַךְ  
benedic, בְּאֵרוּי explanate, אֲרֻשִׁי de/  
sponsa tu mulier. Non itaq; differt im-  
peratiuus in forma ab infinitiuo.

Futurum, עֲתִידִי

אֲרַבֵּר אֶסְפֵּר loquar, numerabo,  
תִּרְבֵּר יִרְבֵּר loqueris, loquetur,  
אֲבִרֵךְ תִּבְרֵךְ benedicam, benedices,  
נִרְבֵּר נִבְאֵר loq̃mur, explanabim⁹  
תִּרְבְּרוּ יִרְבְּרוּ loquemini, loquentur,  
תִּסְפְּרִי numerabis, fœminini:



# INSTITVTIO

**תִּסְפֹּר** numerabit, fœminini gene.  
**תִּסְפְּרֶנָּה** numerabitis, numerabūt, f.  
 Hic duo sunt obseruanda: primum,  
 quòd in hac coniugatione, mem utri/  
 usque participij & literæ futuri tempo/  
 ris habent scheua: alterum, quòd par/  
 ticipium præsens, infinitiuus, imperati/  
 uus, & futurum habēt unam formam,  
 nisi quòd participium huic communi  
 formæ superaddit mem, infinitiuus li/  
 teras **בְּכֹלֶם** & futurum literis **אֵיתָן**  
 omnes cum scheua punctuatas.

## EXEMPLAR VERBORVM

secundi ordinis in coniu/  
 gatione piel.

**נִצַּח נִצַּח** cornupetiit, sonuit,

**נִצַּחְתָּ** cornupetiisti.

Coniugantur uerba huius ordinis  
 in piel omnino ut uerba perfecta, sine  
 ullo defectu primæ literæ nun, & ratio  
 huius est, quòd media ex ipsa coniu/  
 gatione

# ELEMENTALIS

gatione habet dages, & ob id nun non potest abijci, quia defectus ille nō posset signari per dages, quum sequens littera prius ex ipsa coniugatione habeat dages, nec unum dages possit duo signare officia, neque duo dages possint poni in una littera. Quæ mediam habēt gutturalem, plerunq; seruant formam communem: ut נִאָץ execratus est, נִאָר maledixit: à quo inuenitur quoq; נִאָרְתָּ maledixisti: Psalmo octogesi monono. Sic dicitur נָחַל & נָחַל duxit: & cætera.

Participium præsens, מִבְּנֵי

מִבְּנֵי melodiam faciens.

Participium præteritum, בָּעוֹל

בָּעוֹל cornupetitus.

Infinitiuus, מִקְוֵר

מִקְוֵר melodiam facere.

Imperatiuus, צוּרִי

צוּרִי fac melodiam.



# INSTITVTIO

Futurum, עתיד

אֶבְיָחֵן אֶבְיָחֵן faciam melodiam.

Omnes personæ omnium modorum  
formari debēt ut in perfectōrū ordine.

## EXEMPLAR VERBORVM

tertij ordinis in coniuga/  
tione piel.

Coniugantur & huius ordinis uer/  
ba more perfectorum, nec potest pri/  
ma radicalis iod uel aleph quiescere in  
uoce magna, propter mediam dageffa  
tam: ut יָסַר castigauit, יָסַר funda/  
uit, מִיָּסַר castigans, יָסַר castigare,  
יָסַר castiga, אֶיָּסַר castigabo.

## EXEMPLAR VERBORVM

quarti ordinis in coniu/  
gatione piel.

Quartus ordo qui habet mediam  
radicalem uau literam quiescentē, non  
potest formare piel per dages, ob id  
quòd dages & quies simul stare ne/  
queant

# ELEMENTALIS

queant: sed quia dages forte est loco literæ, & hic dages poni non potest, duplicamus loco eius tertiam radicalem, & habemus quoque piel in hoc ordine: ut si à קום surrexit, uolo facere piel, non possum dicere קום quia iam ex uau quiescente factum est uau mobile, quod quidē dages recipere potest: sed manēte uau in sua quiete, fieri non potest ut per dages fortificetur: duplico igitur loco dages literam mem, & dico קומם erexit. Vides hic primum manere quietem, deinde loco dages scribi mem, & tertio uerbum ipsum more piel desinere in zere, quarto ex kal neutro fieri piel transitium. Quin & mem litera participij atque איתו literæ futuri, hic punctuantur cum schewa, sicut in præcedentibus ordinibus: de quo uide disputationem Eliæ infra paginis 145 & 146.



# INSTITVTIO

## Præteritum, עבר

|             |                          |
|-------------|--------------------------|
| קומם שׁוּבב | erexit, conuertit, masc. |
| קוממת       | erexisti, masculini gen. |
| קוממתי      | erexi, communis gen.     |
| קוממו עוררו | erexerunt, communis:     |
| קוממתם      | erexistis, masculini ge. |
| קוממנו      | ereximus, communis:      |
| קוממה       | erexit, fœminini gene.   |
| קוממתי      | erexisti, fœminini gen.  |
| קוממתן      | erexistis, fœminini ge.  |

## Participium præsens, בינוני

|         |                            |
|---------|----------------------------|
| מקומם   | erigens, masculini gene.   |
| מקוממים | erigentes, masculini gene. |
| מקוממה  | erigens, fœminini gene.    |
| מקוממות | erigentes, fœminini gene.  |

## Participium præteritum, פעול

|             |          |
|-------------|----------|
| מבונן מהולל | paratus, |
| מבוננים     | parati,  |
| מבוננה      | parata,  |
| מבוננות     | paratae. |

Differt hoc participiũ à participio præfenti

# ELEMENTALIS

fenti per camez & raro inuenitur.

Infinitiuus, מִקְוֶה

קוֹמֵם בּוֹנֵן erigere, parare,  
לְקוֹמֵם בְּקוֹמֵם ad erigendum.

Imperatiuus, צוֹוֶה

קוֹמֵם בּוֹנֵן erige, para,  
מּוֹחֵת קוֹמֵם interficite,  
מּוֹחֵת בּוֹנֵן interfice,  
קוֹמֵם erigite.

Futurum, עָתִיד

אֶקְוֵם אֶמּוֹחֵת erigam, occidam,  
תִּקְוֵם יִקְוֵם eriges, eriget,  
נִקְוֵם תִּקְוֵמוּ erigemus, erigetis,  
יִקְוֵמוּ תִקְוֵמוּ erigent, eriges,  
תִּקְוֵמוּ erigetis, erigent.

## EXEMPLAR VERBO

rum quinti ordinis in  
coniugatione piel.

Non differunt uerba huius ordinis in  
coniugatione piel à uerbis perfectis,  
nisi quòd ratione literæ he recipiunt.



# INSTITVTIO

mutationes illas quas habent in coniugatione kal: hoc est, mutant in præterito he literam in iod, in infinitiuo desinunt in oth, & in futuro in he, præcedente sægol.

Præteritum, עבר

חָפַח גֵּלָה expectauit, reuelauit,  
חָפַיָּת גִּלְתִּי expectasti: & cætera.

Et quæ mediam dageffare nequeunt, mutant hirec in zere: ut עָרַח עֲרִית nu-  
dauit, nudasti: sic זָרַח זֲרִית uentilauit, uentilaui.

Participium præsens, בִּינּוּנִי

מְחַכֵּה מְחַכֵּה expectans, masculini:  
מְחַכִּים מְחַכִּים expectantes, com.  
מְחַכֶּה מְחַכֶּה expectans, foeminini:

Participium præteritum, פְּעוּל

מְחַכֵּה מְחַכֵּה expectatus,  
מְחַכֶּה מְחַכֶּה expectata: & cætera.

Infinitiuus, מִקְוֶה

חָבַח חָבַח expectare, reuelare.

Impe

ELEMENTALIS

Imperatiuus, צוּר

חַבֵּה גֵלֶה expecta, reuela,

חֲבוּ חֲבִי expectate, expecta,

חֲבִינָה expectate, sceminini.

Futurum, עָתִיד

אֶחָבָה תֶּחָבָה expectabo,

יֶחָבָה יֶחָבֹו expectabit, expectabūt

EXEMPLAR CONIV

gationis piel, in sex/  
to ordine.

Sextus ordo usurpat nonnunquam in piel uerbum primitiuum, ut חָתָה quod coniugatur haud secus quàm רָבַר aut aliud uerbū perfectū. Sequitur etiam non raro formam piel quarti ordinis, ut est uerbum סִיבֵּב circumduxit, חִוֶּקֶה legē tulit: & sic de similibus, quæ haud secus quàm uerba de quarto ordine in piel coniugantur: ut חִוֶּקֶה חִוֶּקֶה & in participio מְחִוֶּקֶה legem statuens: & cætera. In septimo ordine nulla aut



# INSTITVTIO

pauca inueniuntur uerba, quæ sub coniugatione piel inflectantur.

EXEMPLAR CONIUGATIONIS piel in octauo ordine.

Quum iste ordo complectatur uerba quæ quatuor radicalibus constant literis, ea autem solum in coniugatione piel inueniantur, ut supra memorauimus: patet illis potissimum appropriatam istam coniugationem. Et licet non habeant dages, habent tamen formam dageffatorum, & suppletur dages per literam tribus radicalibus superadditam, & ueniunt plerumque ex duplicatis: ut à גלל fit גלגל rotauit, uoluit: & à קלל dicitur קלקל rubiginem amouit. Sunt etiam aliqua quæ quatuor distinctis constant literis: ut ברבל inuoluit, ברסס demolitus est.

Et hæc omnia sic coniugantur,  
In præterito, ברבל ברבלת

In

# ELEMENTALIS

In participio præsenti, מְבַרְכִים מְבַרְכִים

In participio præterito, מְבָרְכִים

In infinitiuo & imperatiuo, בָּרַךְ

In futuro אֲבָרַךְ אֲבָרַךְ &c. ut in uerbis perfectis. Sunt tamē hęc duo posteriora exempla magistralia, quorū prius significat sibilare, & posterius dispēsare.

## FORMATIO PVAL SEV

passiuæ uocis piel per  
omnes ordines.

Non differt forma huius passiui à forma actiuæ uocis, nisi quòd mutat hirec in kybuz, & ubi media non est capax punctuli dages, mutatur kybuz in ho/lem uel in uau surec. Et inuenitur hæc coniugatio tantū duos habere modos, præteritum scilicet & futurum, imperatiuum nunquam, infinitiuū & participium præsens raro habet. Dico non habere imperatiuum, eo שלא תִּבְרַךְ שֶׁ מְבָרְכִים quòd non fiat mentio nominis



# INSTITVTIO

sui agentis: id est, actio ab alio infertur passio, & non potest præcipi alicui ut ab alio uel ametur uel beneficijs foueatur uel in numerum ciuium inscribatur: &c. Coniugantur itaque uerba huius passiuæ uocis in hunc modum.

|                      |                |
|----------------------|----------------|
| סָפַר אֶבֶל          | numeratus est, |
| סָפַרְתָּ סִפְרָתִּי | numeratus sum, |
| סָפְרוּ סִפְרָתֵם    | numerati sunt, |
| סִפְרָה סִפְרָה      | numerata est.  |

Et quando media non est capax puncti dages, בִּרְךָ benedictus est, בִּרְכֶּךָ Et à בִּאֵר fit בּוֹאֵר declaratus est. In futuro superadduntur præterito literæ אִיתָ cum scheua, ut אֶסְפֹּר numerabor, תִּבְרַךְ benediceris, יִסְפֹּר numerabitur. Idem sentiendum de uerbis pual in secundo & tertio ordine. In quarto ordine raro inueniuntur uerba huius coniugationis, quale est חוֹלַלְתִּי formatus sum. Quintus ordo non differt

# ELEMENTALIS

fert à primo, nisi quòd ratione he ter/  
tiæ radicalis, aliam habet terminatio/  
nem in futuro, & in secunda atque  
prima persona præteriti mu/  
tat more consueto he in  
iod. Exemplis non  
est opus.

## CONIUGATIO TERTIA

**T**ertia coniugatio uocatur à forma  
ipsa **הפעיל** hiphil, & habet à  
fronte augmentum he, & iod ante la/  
medpoal: ut in primo ordine **השׁמיר**  
fecit custodire. In secundo uerò ordine  
deficit nun prima radicalis, & loco eius  
dageffatur altera radicalis: ut à **נגשׁ**  
appropinquauit, **הגישׁ** obtulit, appli/  
cauit: sic à **נפל** cecidit, **הפיל** deiecit.  
In tertio ordine mutatur iod in uau ho



# INSTITVTIO

lem, ut à יָשַׁב sedit, הוֹשִׁיב colloca-  
uit, à יָרַע cognouit, הוֹרִיעַ notifica-  
uit. Sunt tamen aliqua quæ retinent  
iod, ut à יָטַב bonus fuit, הִיטִיב be-  
nefecit: sic à יָנַח suxit, הִינִיחַ lacta-  
uit. In quarto ordine hæc forma  
seruatur à קָם surrexit, הִקִּים ere-  
xit, רָם eminuit, הִרִים eleuauit, מָת  
mortuus est, הִמִּית interfecit, הִאִיר  
luxit, הִאִיר illustrauit. In quinto  
ordine propter tertiam radicalem lite-  
ram, quæ est una ex אָהוּ non inter-  
ponitur iod inter ain & lamed: ut à  
גָּלָה fit הִגָּלָה transtulit, הִגָּלִית trans-  
tulisti, he mutato in iod. A מָצָא uerò  
fit הִמְצִיא fecit inuenire. In sexto  
ordine à סָב fit הִסֵּב reduxit, הִסְבוֹת  
reduxisti, הִסְבוֹתִי reduxi: & cætera.  
In septimo ordine, à נָטַח fit הִנָּח  
inclinauit uel extendit, הִנָּחִית inclina-  
sti, הִנָּחוּ inclinauerunt.

Coniu

# ELEMENTALIS

## CONIVGATIO HIPHIL

per omnes ordines, & pri-  
mo in perfectorum  
ordine.

Præteritum, עבר

|                          |                      |
|--------------------------|----------------------|
| הִכְרִיל הָעֵבִיר        | separauit,           |
| הִכְרַלְתָּ הָעֵבֶרֶת    | separasti,           |
| הִכְרַלְתִּי הַחֲבֵמֹתַי | separauī,            |
| הִכְרִילוּ הַבְּרָלָתִם  | separauerūt, rastis. |
| הִכְרַלְנוּ              | separauimus,         |
| הִכְרִילָה הָעֵבִירָה    | separauit, fœmin.    |
| הִכְרַלְתָּ הַבְּרָלָתִי | separasti, rastis.   |

Hæc forma regulariter seruatur in  
omnibus uerbis hiphil, nisi quod pri-  
ma radicalis litera quando est guttura-  
lis, mutat hirec sub he in sægol.

Participium præsens, בִּיבְרִי

|                        |                    |
|------------------------|--------------------|
| בִּמְקִיר מְעֵבִיר     | constituens, masc. |
| בִּמְקִירִים           | constituentes, ma. |
| בִּמְקִירָה מְעֵבִירָה | constituens, fœm.  |



# INSTITVTIO

מבְּקִירוֹת constituentes, fœminini.  
Abijcitur in hoc participio litera he, &  
pro מְבַקֵּיר dicitur מִבְּקִיר Notan-  
dum quoq; quale punctū habet mem-  
huius participij, tale habent literæ אֵיתָן  
in futuro, nempe patha.

Participium præteritum, פְּעוּל  
מוֹבָדֵל מוֹבָדִים separatus,  
מוֹבָדֶלָה מוֹבָדִלוֹת separata.  
Et hic quoque abijcitur he, & dicitur  
מוֹבָדֵר pro מוֹבָדֵרָה ut scilicet uitetur  
multitudo seruilium literarum.

Infinitiuus, מִקְוֵר  
חִפְקֵר & חִפְקֵר constituere,  
לְחַבְרֵל לְחַבְרֵלָה ad distinguendum.  
Et quando prima litera est gutturalis,  
לְחַתְרֵשׁ ad tacendum.

Imperatiuus, צוּרֵי  
חַתְרֵשׁ חַבְרֵל tace, separa,  
חַתְרֵשׁוּ חַבְרֵלוּ tacete, separate,  
חַתְרֵשׁי חַבְרֵלי tace, fœminini:

חַתְרֵשׁנָה

ELEMENTALIS

תַּחֲרֹשְׁנָה הַכְּרִלְנָה tacete, fœminini.

Futurum, עָתִיד

|                        |                     |
|------------------------|---------------------|
| אֶשְׁמִיעַ אֲבִירִל    | faciam audire,      |
| תִּשְׁמִיעַ יִבְרִיל   | facies audire,      |
| נִשְׁמִיעַ תִּבְרִילוּ | diuulgabimus,       |
| נִשְׁמִיעוּ יִבְרִילוּ | diuulgabunt,        |
| תִּשְׁמִיעֵי תִבְרִיל  | diuulgabis, fœmi.   |
| תִּשְׁמִיעֶנָּה        | diuulgabitis, diuul |
|                        | gabunt.             |

Mutatur etiam nonnunquam iod hi  
rec in zere, ut וַיִּבְרַל & distinxit.

EXEMPLAR CONIV

gationis hiphil in se  
cundo ordine.

Præteritum, עָבַר

|                         |                       |
|-------------------------|-----------------------|
| הָיָשׁ הַפִּיל          | applicauit,           |
| הָצַשְׁתָּ הַפִּלְתִּי  | applicasti,           |
| הָיָשׁוּ הַפִּלְנוּ     | applicauerunt,        |
| הָצַשְׁתֶּם             | applicastis,          |
| הָיָשָׁה הָצַשְׁתָּ     | applicauit, fœminini: |
| הָצַשְׁתֶּן הַפִּלְתֶּן | applicastis.          |



# INSTITVTIO

Non differt hoc præteritum à præterito perfectorum, nisi quòd nun prima radicalis per dages absorbetur. Quando autem media non est puncti dages capax, nun minime abijcitur: ut à **בָּחַל** fit hiphil **הִבְחִיל** & in futuro **אִבְחִיל** more perfectorum. In participio præsentis, **מִבְּיֵשׁ** & in foeminino, **מִבְּיֵשֶׁה** applicans. In participio præterito, **מִבְּיָשׁ** applicatus, **מִבְּיָשִׁים** applicati. Hic propter dages mutat uau surec in kybuz. In infinitiuo **הִבֵּשׁ** uel **הִבֵּשׁ** Eandem formam habet imperatiuus, ut **הִבִּיל** deijce. In futuro, **אִבִּיל** deijciam, **יִבִּיל** deijciet, **יִבִּילוּ** deijcient: &c. Item **נִבֵּל** deijciemus, **נִבְּעוּ** contingemus: &c.

## EXEMPLAR CONIV

gationis hiphil in tertio ordine.

In tertio ordine mutatur iod prima radicalis in uau holē, & præmittitur consueta

# ELEMENTALIS

fucta litera he:ut à יָשַׁב sedit, הוֹשִׁיב collocavit. Sunt tamen aliqua quæ iod non mutant, ut à יָנַס suxit, fit הִינִיֶּס lactavit: sic à יָלַל in hiphil, הִלִּיל ululavit.

## Præteritum, עָבַר

|                          |                       |
|--------------------------|-----------------------|
| הוֹרִיעַ הוֹשִׁיב        | notificauit,          |
| הוֹרַעַת הִינַסַת        | notificasti, lactasti |
| הוֹשַׁבְתִּי הִלִּלְתִּי | collocavi, ululaui,   |
| הוֹרִיעוּ הוֹשִׁיבוּ     | notum fecerunt,       |
| הוֹשַׁבְתֶּם הִלִּלְתֶּם | collocastis,          |
| הוֹרַעְנוּ הִינַסְנוּ    | notum fecimus,        |
| הוֹרִיעַה הִינַסְתָּ     | notū fecit, lactauit  |
| הוֹרַעַת הִינַסְתָּ      | notificasti, lactasti |
| הוֹרַעְתֶּם              | notificastis.         |

## Participium præsens, בִּינְוִי

|                       |             |
|-----------------------|-------------|
| מוֹבִיל מוֹרִיעַ      | baiulans,   |
| מוֹבִילִים מוֹלִידִים | baiulantes, |
| מִינִסָּה מִינִסָּה   | lactans.    |

## Participium præteritum, פָּעוּל

|                    |                        |
|--------------------|------------------------|
| מוֹשָׁב מוֹשָׁבִים | collocatus, collocati, |
|--------------------|------------------------|



# INSTITVTIO

מוֹרַעַה מוֹרַעוֹה notificata, notificatae

Infinitiuus, מִקוֹר

חוֹשִׁיב חִיטִיב collocare, bñfacere  
 לְחוֹשִׁיב לְחִינִיק ad ponendum,  
 בְּחוֹשִׁיב בְּחִילִיל in ponendo,  
 בְּחוֹשִׁיב מְחוֹשִׁיב quum collocaret.

Imperatiuus, צוּרִי

חוֹשִׁיב חוֹרִיע collocare, notifica,  
 חוֹשִׁיבו חוֹרִיעו collocare,  
 חוֹרִיעִי חוֹרִיעַנָה notifica, notificate, f.

Futurum, עָתִיד

אֲחוֹשִׁיב אֲחוֹרִיע notificabo,  
 תִּחוֹשִׁיב תִּחוֹרִיע notificabis,  
 יוֹחִשִׁיב יוֹחוֹרִיע notificabit,  
 תִּחוֹרִיעוּ תִּחוֹרִיעוּ notificabitis,  
 תִּחוֹשִׁיבִי תִּחוֹשִׁיבֵנָה notificabis, foemin.

## EXEMPLAR CONIV

gationis hiphil in quar/  
 to ordine.

חִבֵּן חִבֵּא חִרַע parauit, introduxit,  
 חִבֵּנָה חִבֵּנִית parasti,

חִבֵּנִית

# ELEMENTALIS

|                           |                   |
|---------------------------|-------------------|
| הַבִּגְלוּתִי הַבֹּאֲתִי  | parauī,           |
| הַבִּגְלוּ חֲרָעוּ        | parauerunt,       |
| הַקִּיצוֹתֶם הַקִּמְתֶּם  | euigilastis,      |
| הַקִּמְנוּ חֲרָעְנוּ      | ereximus,         |
| הַשִּׁיבָה הַקִּימוֹת     | conuertit,erexit, |
| הַשִּׁיבוֹת הַבֹּאֲתִי    | reduxisti,        |
| הַשִּׁיבוֹתֶן חֲשַׁבְתֶּן | reduxistis.       |

Participium præsens, בִּיגְלוּ

|                      |             |
|----------------------|-------------|
| מְשִׁיב מִבֵּין      | reducens,   |
| מְעִירִים מְקִימִים  | excitantes, |
| מְשִׁיבָה מְשִׁיבוֹת | reducens.   |

Et quando tertia est gutturalis מִרַע  
malum inferens: quod tamen de heth  
& ain est accipiendum.

Participium præteritum, פָּעוּל

|                     |                      |
|---------------------|----------------------|
| מוֹקֵם מוֹמֵת       | erectus,interfectus, |
| מוֹקְמִים מוֹבְאִים | erecti,adducti,      |
| מוֹקְמָה מוֹקְמוֹת  | erecta,erectæ.       |

Infinitiuus, מְקוֹר

|                    |              |
|--------------------|--------------|
| הָקֵם חֲרָע        | erigere,     |
| בְּהָקִים לְהָמִית | in erigendo. |



# INSTITVTIO

Imperatiuus, צווי

|                       |                   |
|-----------------------|-------------------|
| הָקֵם הַסִּירָה       | erige, aufer,     |
| הַקִּימוּ הַסִּירוּ   | erigite, auferte, |
| הַקִּימִי הַקְּמוּנָה | erige, erigite.   |

Futurum, עתיד

|                      |                         |
|----------------------|-------------------------|
| אָשִׁים אֶקֶם        | ponam,                  |
| תִּרְיַע תִּאִיץ     | iubilabis,              |
| יָקִים יִרְיַע       | eriget, clanger.        |
| נָקִים יִקִּימוּ     | erigemus,               |
| תִּקִּימוּ הַקִּימִי | erigetis, eriges,       |
| תִּקְמוּנָה          | erigetis, erigent, fœm. |

Et quando nun est ultima, absorbetur in hac ultima persona unum nun per dages: ut à תִּבְיוֹן fit תִּבְנֶנָּה uel תִּבְנֶנָּה intelligere facietis.

## EXEMPLAR CONIV

gationis hiphil in ordi  
dine quinto.

Præteritum, עבר

|                         |                |
|-------------------------|----------------|
| הִגְלָה הִגְלָה הִרְאָה | transmigrauit, |
| הִגְלִיתָ הִרְאִיתָ     | transmigraſti, |

הגלו

# ELEMENTALIS

|                       |                      |
|-----------------------|----------------------|
| הָגִלוּ הַגְּלִיתָם   | transmigrauerunt,    |
| הָרֵאנוּ              | demonstrauimus,      |
| הַגְּלִיתָ הַרְאָתָה  | transmigrauit, scem. |
| הַגְּלִיתָ הַגְּלִיתָ | transmigraſti.       |

Inuenitur he aliquando habere ſægol  
pro puncto hirec: he uerò finalis litera  
more ſuo in prima & ſecunda perſona  
mutatur in iod.

Participium præſens, בִּינּוּנִי

|                   |                        |
|-------------------|------------------------|
| מֵרָאָה מוֹגֵלָה  | ostendens,             |
| מֵגָלִים מֵרָאִים | transferentes,         |
| מֵרָאָה מֵרָאִיתָ | faciens uidere, ſcemi. |

Participium præteritum, פְּעוּל

|                    |             |
|--------------------|-------------|
| מוֹגֵלָה מוֹגָלִים | translatus, |
| מוֹגֵלָה מוֹגָלוֹת | translata.  |

Inuenitur etiam cum hatephcamez, ut  
מֵרָאָה factus uidere.

Infinitiuus, מִקּוּר

|                        |             |
|------------------------|-------------|
| הַגְּלוֹת בְּהַגְּלוֹת | transferre. |
|------------------------|-------------|

Imperatiuus, צוּרִי

|                 |                     |
|-----------------|---------------------|
| הַרְאָה הַרְאָה | ostende, ostendite. |
|-----------------|---------------------|



# INSTITVTIO

הָרָאִי הָרָאִינָה ostende, fœminini gen.

עָתִיד Futurum,

אֶעֱלֶה תִּגְלֶה faciam ascendere,

יֵעֲלֶה נִגְלֶה faciet ascendere,

תֵּעֲלֶוּ יֵעֲלֶוּ facient ascendere,

תִּרְאֶה תִּרְאֶינָה ostendes, fœminini.

Inuenitur etiam pro אָפְנָה per apoco

pen אָפֶן potissimùm quando à fron

te accedit copula uau.

## EXEMPLAR VERBORUM

hiphil in sex

to ordine.

חָסַב חָסַב reduxit, perfecit,

חָסַבְתָּ חָסַבְתָּ reduxisti, inœpi,

חָסַבוּ חָסַבוּ reduxerunt, xistis.

חָסַבְנוּ חָסַבְנוּ reduximus,

חָסַבְתָּ חָסַבְתָּ reduxit, fœminini:

חָסַבְתֶּן חָסַבְתֶּן reduxistis, fœmin.

Participium præsens, בִּינֹנִי

מִסְבֵּם מִסְבֵּם reducēs, perficiens,

מִסְבִּים מִסְבִּים reducentes,

מִסְבָּה

ELEMENTALIS

מִסְבָּח מִסְבָּח reducens, fœminini.

Participium præteritum, פָּעוּל

מוֹסֵב מוֹסֵב reductus, reducti,

מוֹסְבָּח מוֹסְבָּח reducta, reductæ.

Infinitivus, מִקְוֶה

הִסֵּב לְהִסֵּב reducere.

Imperativus, צוּרִי

הִסֵּב הִסֵּב reduc, reducite,

הִסְבִּי הִסְבִּי reduc, fœminini gene.

Futurum, עָתִיד

אֶסֵּב אֶסֵּב reducam,

תִּסֵּב תִּסֵּב reduces, reducet,

נִסֵּב נִסֵּב reducemus, reducetis,

יִסֵּב יִסֵּב reducent, reduces,

תִּסְבִּי תִסְבִּי reducet, fœminini gen.

EXEMPLAR VERBO

rum hiphil in septi

mo ordine.

Pauca sunt in hoc ordine quæ normā

hiphil observant. Frequentiora sunt,

הָשִׁיב portavit, אֶנְשָׁא Et הָבָה per

K



# INSTITVTIO

cussit, à uerbo בָּכַח Item חָטָה incli-  
nauit:& quæ à iod incipiunt, הוֹרָה do-  
cuit, cuius primaria radix est יָרַח iecit.

Hæc in præterito sic coniugantur,

חָשַׂאת הוֹרִית הָטִית הָבִית

In plurali numero,

חָשִׂיתוּ הוֹרִיתוּ הָטִיתוּ הָבִיתוּ

In sceminino genere,

חָשַׂתְּ הוֹרִיתְּ הָטִיתְּ הָבִיתְּ

In participio præsentī,

מוֹרָה מֹטָה מִבָּה מִשִּׂיא

In participio præterito,

מוֹרָה מֹטָה מִבָּה מִשָּׂא

In infinitiuo,

הוֹרֹת הִטֹּת הִבֹּת חֲשֹׂאת

In imperatiuo,

הוֹרֵה חֲטֵה חֲבֵה חֲשֵׂא

In futuro,

אוֹרָה אֲטָה אֶחָבֵה אֶשָּׂא אֶשִּׂיא

Reliquas personas efficies conformi-  
ter uerbis quinti ordinis.

Exem

# ELEMENTALIS

## EXEMPLAR PASSIVAE

uocis hiphil, quæ hophal uocatur.

Passivum huius coniugationis uocatur à forma ipsa הִפְעַל hophal: ut ab הִכְרִית succidit, fit הִכְרַת succisus est: & ab הוֹשִׁיב collocavit, fit הוֹשַׁב collocatus est: & cætera. Et inuenitur raro in alijs modis quàm in præterito & futuro. Et quantum attinet ad significationem, non differt à passiuo piel, quod est pual.

Præteritum, עָבַר

|                        |                   |
|------------------------|-------------------|
| הִפְסַר הַשֹּׁמֵר      | constitutus est,  |
| הִפְסַרְתָּ            | constitutus es,   |
| הִפְסַרְתִּי           | constitutus sum,  |
| הִפְסַרְתֶּם           | constituti sunt,  |
| הִפְסַרְתֶּם           | constituti estis, |
| הִפְסַרְנוּ הַפְּסָרָה | constituti sumus, |
| הִפְסַרְתְּ            | constituta es,    |
| הִפְסַרְתִּי           | constitutæ estis. |



# INSTITVTIO

Futurum, עתיד

אפקר אפקר constituar: & cætera.

## IN SECVNDO ORDINE

Præteritum, עבר

הגש adductus est,

הגשת adductus es,

הגשתה adductus sum,

הגשנו adducti sunt,

הגשתם adducti estis,

הגשנו adducti sumus,

הגשתה adducta est,

הגשתה adducta es,

הגשתה adductæ estis.

Futurum, עתיד

הגש adducar,

הגשת adduceres,

הגש adducetur,

הגש adducemur: & cætera.

## IN TERTIO ORDINE

Præteritum, עבר

הורע notificatus est,

הורעת

# ELEMENTALIS

הוֹרַעַתּוּ notificatus es,

הוֹרַעַתּוּ הוֹרַעַתּוּ notificatus sum: &c.

Futurum, עֲתִיר

אוֹרַע הוֹרַע notificabor,

יוֹרַע הוֹרַע notificabitur: & cætera.

## IN QVARTO ORDINE

Præteritum, עָבַר

הוֹקֵם erectus est,

הוֹקֵם erectus es,

הוֹקֵם erecti sunt.

Reliqua huius ordinis uerba non differunt à forma tertij ordinis.

## IN QVINTO ORDINE

Præteritum, עָבַר

הִגָּלַח translatus est,

הִגָּלַח translatus es,

הִגָּלַח translatus sum,

הִגָּלוּ translati sunt,

הִגָּלַח translata est: & cætera.

Futurum, עֲתִיר

אֶגָּלַח אֶגָּלַח transferar: & cætera.



INSTITVTIO  
IN SEXTO ORDINE

Præteritum, עָבַר  
חֻסַּב circumdatus est,  
חֻסַּבְתָּ circumdatus fuisti,  
חֻסַּבְתִּי חֻסַּבְתִּי circumdatus sum:&c.  
Futurum, עָתִיד  
אֻסַּב אֻסַּב circumdabor,  
יֻסַּב יֻסַּב circumdabitur:& cætera.

CONIUGATIO  
Q V A R T A

**Q**uarta cōiugatio à forma ipsa uocatur הִתְפַּעֵל habetq; à fronte augmentum syllabæ הָהָ & mediam literam semper dageffatam: unde fit ut nunquam in ea uerbum aliquod, cuiuscunq; sit ordinis, possit pati defectum. Et nota q; augmentū illud הָהָ omnibus uerbis adijcitur, nisi quando prima radicalis fuerit una ex literis פֿ ו ס ש tunc enim הָ augmenti ponitur post litteras

ELEMENTALIS

teras ו ש ו & post ז mutatur in  
ט post י uerò mutatur in ר licet de  
hoc posteriori in hebraismo ipso nul-  
lum reperiatur exemplum, sed in chal-  
daismo duntaxat & apud magistros.  
Exempla: השתמר pro התשמר &  
הסתכל pro התסכל Sic הצטרק pro  
התצטרק Et apud magistros הוציאו pro  
התוציאו Porro significatio huius coniu-  
gationis est retransitiua seu reciproca,  
aut si malis actiuapassiuu, redit enim  
actus in eum à quo profectus est: ut  
ab אהב dilexit, dicis התאהב dilexit  
se: sic à ברך benedixit, fit in futuro  
יתברכו benedicent se: à קדש sancti-  
ficauit, התקדשתם sanctificastis uos.  
התגלו reuelauerunt seu prodiderunt se.  
Habet tamen quædam uerba peculia-  
ria sibi, quæ non uidentur habere reci-  
procam illam significationē: ut התהלך  
deambulauit, התפלל orauit: &c.



INSTITVTIO  
CONIVGATIO HITHPAEL  
in primo uerborum  
ordine.

Præteritum, עבר

|                            |                     |
|----------------------------|---------------------|
| הִתְגַּדֵּל הַשָּׁמַיִם    | magnificauit se,    |
| הִתְגַּדַּלְתָּ הַצִּיּוֹן | magnificasti te,    |
| הִתְגַּדַּלְתִּי           | magnificaui me,     |
| הִתְגַּדְּלוּ הַשָּׁמַיִם  | magnificauerūt se,  |
| הִתְגַּדַּלְתֶּם           | magnificastis uos,  |
| הִתְגַּדַּלְנוּ            | magnificauimus nos  |
| הִתְגַּדַּלָּהּ            | magnificauit se, f. |
| הִתְגַּדַּלְתָּ            | magnificasti te, f. |
| הִתְגַּדַּלְתֶּם           | magnificastis uos,  |
|                            | fœminini generis.   |

Media in hac coniugatione semper  
dageffatur, nisi ea non sit capax pun/  
ctuli dages, tunc præcedens punctus  
paruus mutatur in uocem magnam: ut  
הִתְבַּרַּךְ benedixit se, הִתְטַהַר purifi/  
cavit se. In quo exemplo, tau litera ple/  
runq;

# ELEMENTALIS

runq; per punctum dages absorbetur  
in teth: ut **הטהר** purificauit se. Sunt  
enim tau & teth, literæ eiusdem prola-  
tionis, atque ideo facile una abscondi-  
tur in alia.

Participium præsens, **בִּינוּנִי**

|                       |                         |
|-----------------------|-------------------------|
| <b>מְהַקְדֵּשׁ</b>    | sanctificans se,        |
| <b>מְהַקְדְּשִׁים</b> | sanctificantes se,      |
| <b>מִשְׁתַּמְרֶה</b>  | obseruans se, fœminini. |
| <b>מִשְׁתַּמְרוֹת</b> | obseruantes se, fœmin.  |

Paul non habet ista coniugatio, sed  
benoni actiuūpassiuum satisfacit pro  
utroque participio.

Infinitiuus, **מְהַקֵּדֵשׁ**

|                                      |                   |
|--------------------------------------|-------------------|
| <b>הַמְהַקֵּדֵשׁ לְהַתְהַקְדֵּשׁ</b> | sanctificare se,  |
| <b>בְּהַשְׁתַּמְרוֹת</b>             | in custodiēdo se. |

Imperatiuus, **הִתְהַקְדֵּשׁ**

|                           |                            |
|---------------------------|----------------------------|
| <b>הִתְהַקְדֵּשׁ</b>      | iustifica te,              |
| <b>הִשְׁתַּמְרוּ</b>      | custodite uos,             |
| <b>הִתְהַקְדְּרוּ</b>     | purifica te, fœminini gen. |
| <b>הִתְהַקְדְּשִׁינוּ</b> | sanctificate uos.          |



# INSTITVTIO

Futurum, עתיד

|                   |                             |
|-------------------|-----------------------------|
| אֶחְלֶלְךָ        | deambulabo,                 |
| חֲשִׁמְמוֹךְ      | custodies te,               |
| יִתְקַדֵּשׁ       | sanctificabit se,           |
| נִתְקַדֵּשׁ       | sanctificabimus nos,        |
| חֲחַבְּרוּ        | purificabitis uos,          |
| יִצְטַדְּקוּ      | iustificabunt se,           |
| תִּתְקַדְּשִׁי    | sanctificabis te, fœmin.    |
| תִּתְקַדֵּשׁ      | sanctificabit se, fœminini: |
| תִּתְקַדְּשֶׁנָּה | sanctificabitis uos, fœm.   |

## EXEMPLAR CONIUGA-

tionis hithpael in secun/  
do ordine.

Non differunt uerba secundi ordinis in hac coniugatione à uerbis primi ordinis, quum nun prima radicalis non possit deficere propter mediã dages latam: ut

|            |                       |
|------------|-----------------------|
| הִתְנַפַּל | deiecit se,           |
| מִתְנַפַּל | deiciens se,          |
| אֶתְנַפַּל | deiciam me: & cætera. |

Exem

# ELEMENTALIS

## EXEMPLAR CONIVGA-

tionis hithpael in ter-

tio ordine.

Verba tertij ordinis in hac coniuga-  
tione non differunt à uerbis primi or-  
dinis, nisi quòd quædam mutant lite-  
ram iod primam radicalem in uau mo-  
bilem, & alia non mutant: ut **הִתְוַעַע**  
cognouit se, **הִתְוַעַר** confessus est,  
reum se prodidit: item **הִתְוַעַב** consti-  
tuit se. In futuro, **אֶתְוַעַב** constituam  
me, **אֶתְוַעַע** cognoscam me. Reliquæ  
personæ & modi conformiter fiant or-  
dini primo.

## EXEMPLAR CONIVGA-

tionis hithpael in or-

dine quarto.

Pendet coniugatio hithpael in quarto  
ordine à forma uerborum piel, præpo-  
niturq; duntaxat characteristica sylla-  
ba **הִתְ** ut à **קָוַם** erexit, dicitur in



# INSTITVTIO

hac coniugatione, **הִתְקַוִּים** erexit se,  
**הִתְקַוִּימוּ** erexistite, **הִתְקַוְּמָה** ere  
xit se mulier. In participio, **מִתְקַוִּים**  
In futuro **אֶתְקַוִּים** Duplicatur itaq̃  
hic sicut & in piel tertia radicalis litera  
loco punctuli dages.

## EXEMPLAR CONIV

gationis hithpael in or/  
dine quinto.

Non differunt uerba quinti ordinis in  
coniugatione hithpael à uerbis primi  
ordinis, nisi quòd ratione he tertiæ ra/  
dicalis, in præterito mutant he in iod,  
& in infinitiuo terminantur in oth, si/  
cut in prima secunda & tertia coniuga/  
tione. Exempla,

**הִתְגַּלָּה** reuelauit seu prodidit se,  
**הִתְגַּלִּיתָ** prodidisti te.  
**הִתְגַּלִּיתִי** prodidi me.

In infinitiuo,

**הִתְגַּלֵּל** reuelare se.

In im/

# ELEMENTALIS

In imperatiuo,

הִתְגַּלֵּה reuela te: cum zere.

In futuro,

אֶתְגַּלֶּה reuelabo me,

תִּתְגַּלֶּה prodes te: cum sagol.

## EXEMPLAR CONIUGATIONIS

hithpael in  
sexto ordine.

Non habet sextus ordo in hac coniugatione propriam aliquā formam, sed usurpat uel formam sui perfecti uerbi, uel formam quarti ordinis: ut à סָב circuiuit, fit in hithpael הִתְסַבב uel הִתְסַבבב gyrauit se. Posterior tamen forma frequentior est, ut הִתְגַּלְלל uoluit se, הִתְגַּלְלַלְל uolutasti te: & cætera, ut in quarto ordine.

In septimo ordine pauca inueniuntur uerba, quæ formam huius coniugationis imitentur: ut est הִתְנַחַח confusus est, הִתְנַחַחַח percussit se.



## INSTITVTIO

In octauo quoquè ordine præter  
unum aut alterum uerbum non inue-  
nitur.

H A E C de uerbis dicta sufficiant.

Elias in quibusdam copiosior est, in  
multis destinat lectorem ad Tabulam  
coniugationum, multa tractat quæ &  
ego inter coniugationes tractaui & di-  
ligenter inculcaui, sciens quod nihil sa-  
tis dici & moneri potest in hac extra-  
nea lingua propaganda: & ob id  
nemo miretur, si quædam  
bis dicta in diuersis  
inueniat locis.

## SECUNDÆ PARTIS

### INSTITVTIONIS

### FINIS

De no-

ELEMENTALIS  
DE NOMINE

altera orationis  
parte.



VOCANT Hebraei no-  
men propriū שם עצם  
ut sunt nomina homi-  
num, montium, fluui-  
orum: & cætera: nomen

uerò substantiuū uocant שם דבר no-  
men rei, & nomen adiectiuū שם תואר  
nomen formæ. Et omne nomen uel est  
masculinum uel fœmininū, & pauca in-  
ueniuntur quæ utrunq; habent genus.  
Masculina constant tribus dūtaxat ra-  
dicalibus literis, ut לחם panis, דבר res  
uel uerbum, ספר liber: nisi quòd adie-  
ctiua plerunq; habent literam iod uel  
uau interpositam: ut חסיד pius, צדיק  
iustus, גדול magnus, ארוך longus:  
&c. Fœminina uerò habent comuni-



# INSTITVTIO

ter à fine literam he uel tau adiectam,  
 nedum adiectiua uerùm & substanti-  
 ua: ut נִקְנָה fœmina, אִשָּׁה & אִשָּׁה  
 mulier, מַלְכָּה regina, חוֹמָה murus,  
 בִּנְיָן synagoga, לְבָנָה luna, גִּדּוּלָה  
 magna, צְרִיקָה iusta: & cætera. Sunt  
 tamen plurima quæ ab hac regula exci-  
 dunt: nam הָרֶבֶב gladius, אֶבֶן lapis,  
 אִם mater, אֶרֶץ terra: & alia multa  
 similia: itemq; nomina omnium mem-  
 brorum, quæ à natura dualitate qua-  
 dam constant, sunt fœminina: ut יָד  
 manus, רֶגֶל pes, עֵין oculus: & cæte-  
 ra: licèt à fine non habeant superaddi-  
 tam literam he uel tau. Horum genus  
 cognoscitur uel ex adiuncto uerbo uel  
 adiectiuo aut ex subiuncto affixo aut  
 ex plurali fœminini terminatione: licèt  
 & hæc terminatio nonnūquam fallat,  
 quia sunt multa masculina quæ habent  
 terminationem pluralis fœmininam,  
 ut sunt

# INSTITVTIO

ter à fine literam he uel tau adiectam,  
 nedum adiectiua uerùm & substanti-  
 ua: ut נִסְתָּה fœmina, אִשָּׁה & אִשָּׁה  
 mulier, מַלְכָּה regina, חוֹמָה murus,  
 גִּירּוּלָה synagoga, לְבָנָה luna, צִירִיקָה  
 magna, צִירִיקָה iusta: & cætera. Sunt  
 tamen plurima quæ ab hac regula exci-  
 dunt: nam חֶרֶב gladius, אֶבֶן lapis,  
 אִם mater, אֶרֶץ terra: & alia multa  
 similia: itemq; nomina omnium mem-  
 brorum, quæ à natura dualitate qua-  
 dam constant, sunt fœminina: ut יָד  
 manus, רֶגֶל pes, עֵין oculus: & cæte-  
 ra: licèt à fine non habeant superaddi-  
 tam literam he uel tau. Horum genus  
 cognoscitur uel ex adiuncto uerbo uel  
 adiectiuo aut ex subiuncto affixo aut  
 ex plurali fœminini terminatione: licèt  
 & hæc terminatio nonnūquam fallat,  
 quia sunt multa masculina quæ habent  
 terminationem pluralis fœmininam,  
 ut sunt



# ELEMENTALIS

ut sunt אב pater, קול uox, מקום  
locus, בור cisterna: sicut è diuerso  
multa fœminina habent terminationē  
pluralem fœminini, ut sunt אבן חרב  
עיר & cætera. Desinunt autem mascu-  
lina in plurali numero in ים & fœmi-  
nina in ות ut נער נערים puer pueri,  
נערה נערות puella puellæ. Quæ uerò  
dualitate constant, desinunt in ים ut  
רגל רגלים pes pedes, עין עינים oculus  
oculi, ברך ברבים genu genua:&c.

## De inflexione nominum.

**N**ESCIVNT Hebræi aliam in-  
flexionem in nominibus quàm  
quæ fit de singulari numero in plura-  
lem, aut de masculino genere in fœmi-  
ninum, aut de statu absoluto in statum  
regiminis & affixionis:& hic nonnihil  
laboris & difficultatis est iuxta diuer-  
sas nominum formas. Verùm ut hic  
obiter commemorem, quod Elias pro-

L

# ELEMENTALIS

ut sunt אב pater, קול uox, מקום  
locus, בור cisterna: sicut è diuerso  
multa fœminina habent terminatiōē  
pluralem fœminini, ut sunt אבן חרב  
עיר & cætera. Desinunt autem mascu  
lina in plurali numero in ים & fœmi  
nina in ות ut נער נערים puer pueri,  
נערה נערות puella puellæ. Quæ uerò  
dualitate constant, desinunt in ים ut  
רגל רגלים pes pedes, עין עינים ocu  
lus oculi, ברך ברבים genu genua: &c.

*De inflexione nominum.*

**N**ESCIVNT Hebræi aliam in  
flexionem in nominibus quàm  
quæ fit de singulari numero in plura  
lem, aut de masculino genere in fœmi  
ninum, aut de statu absoluto in statum  
regiminis & affixionis: & hic nonnihil  
laboris & difficultatis est iuxta diuer  
sas nominum formas. Verùm ut hic  
obiter commemorem, quod Elias pro

L



# INSTITVTIO

lixè tractat, notabis quatuor esse puncta uocalia in nominibus, quæ mutari solent, licet non semper, nec ubique. Et sunt ista: Camez, Zere, Sægol, & Holem.

Exemplis rem ipsam secundum diuersas formas ostendemus.

QVÆ sunt huius formæ דָּבָר aut huius קָצִיר aut לֵב aut זָקֵן mutant in regimine singulari puncta in hunc modum,

|               |                |   |
|---------------|----------------|---|
| דָּבָר יְהוָה | uerbum domini, |   |
| זָקֵן בֵּית   | senex, domus,  |   |
| לֵב אָדָם     | cor hominis,   | & |
| קָצִיר חֶשֶׁת | mensis anni.   |   |

Et cum affixis,

לִבָּם קָצִירוֹ זָקְנוֹ דְּבָרוֹ

Et in plurali numero,

לִבָּהֶם קָצִירִים דְּבָרִים זָקְנִים

Et in regimine plurali,

קָצְרֵי זָקְנֵי דְּבָרֵי לָבוֹת

Et cum

# ELEMENTALIS

Et cum affixis,

קצירי קצירי

Sed cum affixis חס הן & הם כן ha-  
bent formam pluralis constructiui:  
ut רבניהם וקצירם & cætera.

Hæc uerò forma, אבוס præsepe,  
אפור humerale, nihil mutat: nam dici-  
mus in plurali אבוסים & cum affixis  
אפורי cinctorium meum: & cætera.

Hæc autem forma מלך quæ fre-  
quens est, non mutatur in regimine sin-  
gulari: sed cum affixis quædam nomi-  
na mutant primum sægol in patha, &  
quædam in punctum hirec:

ut מלכי rex meus,  
מלכה regina,  
רגלו pes eius,  
בגדו uestis eius, &  
בתרו pars seu membrum eius.

De quibus hæc datur regula, quòd ea  
quæ incipiunt à litera gutturali, mutant



# INSTITVTIO

ſægol in patha, quando eis ſubiicitur  
affixum: reliqua mutant ſægol in hirec:

ut חסרי pietas mea,  
עברי ſeruus meus: item  
בגרי uestis mea,  
בתרי portio mea.

Sunt tamen multa quæ extra caſum li  
teræ gutturalis, mutant ſægol in patha:

ut זרעי ſemen meum,  
מלכי rex meus: & cætera.

In plurali & eius regimine, non diffe  
runt à forma nominis דברי niſi quòd  
quædam habent patha in regimine:  
ut מלכי ארץ reges terræ.

Et hæc eadem forma, quando me  
dia eſt gutturalis, mutat utrunq; ſægol  
in patha: aut ſi tertia eſt gutturalis, mi  
grat poſterius ſægol in patha: ut

בית בער & צמח פרח שבע  
Et tenent in quatuor dictis mutationi  
bus normam בגר & מלך ut  
פרחי

ELEMENTALIS

פרחי flos meus,

נערי puer meus.

Est deinde alia forma nominum,  
quæ habet zere & sægol: ut

חלק עשב ספר

Et hæc in regimine singulari non mutantur: cum affixis uerò mutant zere in punctum hirec: ut

ספרי liber meus,

עשבו herba eius.

Sunt tamen quæ zere sub litera gutturali mutant in sægol: ut

עגלי uitulus meus,

חלבך adeps tuus,

חלקו pars eius: & cætera.

De quibus solum gustum hic præberemus, quandoquidem in Elia omnia emunctiora inuenies.

Item forma ista, עול מות mors, עול iniquitas, est de quarto ordine: & mutat in regimine uau mobile in uau quie



# INSTITVTIO

scens:ut מוֹת הָאָדָם mors hominis.

Nomina istius formæ קָרַשׁ in regimine singulari non mutantur, sed cum affixis mutatur holem in hatephcamez:ut קָרְשׁוֹ sanctitas eius: & in plurali numero, אָנִים aures.

At hæc forma, אוֹצֵר thesaurus, בּוֹבֵב stella, עוֹלִל infans:nunquã mutat holem. In plurali, אוֹצְרוֹת בּוֹבְבִים In regimine singulari אוֹצֵר יְהוָה Sicut à מִקְרָשׁ מִקְרָשׁ dicitur יְהוָה puncto camez mutato in patha.

Et cum affixo, אוֹצְרוֹ thesaurus eius. Habet tamen עוֹלִל in plurali numero infantes, עוֹלָלִים Psalmo octauo.

Porro אוֹרָה בּוֹבֵעַ & similia, non differunt à forma קָרַשׁ quum litera gutturalis mutet sægol in patha:quem admodum etiam paulò superius diximus de בָּרַח & נָעַר

De nominibus uerò quæ mediam literam

# ELEMENTALIS

literam habent dageffatam est una regula, quod nunquam mutantur:

ut      גִּבּוֹ   סֵלֶם   צִדִּיק

Et quando media non est capax punctuli dages, mutatur uox parua in magnam, & illa uox magna non mutatur propter adiectionem affixorum, sicut nec dages mutatur: ut פֶּרֶשׁ est eiusdem formæ cum גִּבּוֹ. Et ut in plurali numero dicimus גִּבּוֹתִים nullo mutato puncto: sic quoque פֶּרָשִׁים dicimus. Imò סָרִיסִים & צִדִּיקִים sunt eiusdem formæ, habentes etiam in plurali סָרִיסִים eunuchi, & צִדִּיקִים iusti.

Item nomina quæ à principio habent scheua, nunquam mutant illud: ut

דֶּבֶשׁ mel,      חֲמוֹר asinus,

זֶאֱבֵב lupus:      hinc

זֶאֱבָה lupa,      חֲמוֹרִי asinus meus.

Excipiūtur ea quæ habent camez post scheua. Illa enim in regimine plurali



# INSTITVTIO

mutant camez in scheua, & tunc primum necessariò mutatur in hirec :

ut à יָקָר honor, יָקָרִי

Sic à בָּתְּבִי בָּתְּבִי scripta.

Hæc de masculinis, aut quæ formam habent masculinorum.

Nunc de fœmininis.

NOMINA fœminina quæ desinunt in literam ה præcedente camez, habent unam regulam, nempe quòd in prædictis quatuor mutationibus mutant literam ה in הַ

ut à צְרָקָה dices

צְרָקַת יְהוָה iustitia domini.

צְרָקָתוּ iustitia eius,

צְרָקוֹת iustitiæ,

צְרָקוֹתֶיךָ iustitiæ tuæ,

צְרָקוֹת יְהוָה iustitiæ domini.

Vbi scheua primum mutatur in hirec propter scheua secundum.

Item à אָבִילָה comestio, facies  
אָבִילָה

# ELEMENTALIS

אֲבִילֹת אֲבִילֹתוֹ & cætera.

Vide Eliam in oratione tertia, fundamentis octauo & nono.

Fœminina uerò quæ in statu absoluto desinunt in literam ת præcedente sægol, dageffant literam illam tau in affixorum subiunctione.

|    |              |              |   |
|----|--------------|--------------|---|
| ut | עֲטָרָה      | corona,      |   |
|    | עֲטָרָתוֹ    | corona eius: | & |
|    | תְּפָאֶרֶת   | decor,       |   |
|    | תְּפָאֶרֶתוֹ | decor eius.  |   |

Vbi ת primum est litera hæemanthica seu denominatiua.

Sunt enim sex literæ, uidelicet istæ תִּתְּתִי quæ radicibus adiectæ denominatiua constituunt, quæ uulgo appellantur hæemanthica.

|    |            |              |
|----|------------|--------------|
| ut | מִשְׁקָל   | pondus,      |
|    | תְּשָׁלוּם | compensatio. |

De quibus in Elia, oratione tertia, fundamentis duodecimo & decimotertio.



# INSTITVTIO

Nomina secundi ordinis quæ  
scilicet deficiunt in pe nun.

**N**omina quæ deficiunt in pepoal  
nun assumunt à fronte literam  
hæemanthicam mem cum patha se/  
quente punctulo dages:

|    |          |             |   |
|----|----------|-------------|---|
| ut | מִטֵּע   | plantatio,  | à |
|    | נָטַע    | plantauit:  | & |
|    | מִטְרָה  | custodia,   | à |
|    | נָטַר    | custodiuit. |   |
|    | מִסְכָּה | conflatile. | & |
|    | מָכָה    | percussio,  | à |
|    | נָכָה    | uapulauit.  |   |

In quibus dages index est perditæ nun  
radicalis literæ.

Nomina tertij ordinis, quorum prima  
radicalis litera est iod uel aleph.

**Q**uæ ab aleph litera in hoc ordi/  
ne incipiunt, minime differunt à  
perfectis, quando in formam nomi/  
num rediguntur:

ut ab

# ELEMENTALIS

ut ab אָבֵר dixit,  
fit מֵאֵר oratio.

QVAE uerò à iod incipiunt, habent  
multiplicem formam: & ea tibi trade-  
mus per familiaria quædam exempla.

Aspice igitur sequentia exempla.

מוֹצֵא exitus, &

מוֹשֵׁב sessio,

à יָשַׁב יָצָא

מוֹעֵד tempus, &

מוֹקֵשׁ offensio,

à יָקַשׁ יָעַר

In plurali numero,

מוֹצְאוֹת מוֹשְׁבִים & מוֹקְשִׁים

תּוֹלְדָה generatio,

תּוֹכַחַת correptio,

תּוֹרָה confessio,

חֻרָה lex, instructio,

תּוֹהֶלֶת spes,

חֻעֶלֶת utilitas,

מוֹסָר disciplina, &



# INSTITVTIO

מוֹצֵץ infusorium.

Vides in his exemplis quomodo iod  
mutetur in uau, accedatq; à fronte una  
ex literis hæemanthicis. At in his,

שֵׁנָה somnus,

עֲצָה consilium,

רֵעָה scientia,

Iod omnino deficit, assumpta in fine li  
tera he fœminina.

*Formæ nominum quarti ordinis.*

**H**abet & is ordo multas & uarias  
nominū formas, quas per exem  
pla quoq; tibi ob oculos ponemus.

מָקוֹם locus,

מִלּוֹן diuersorium,

מִשׁוּבָה auersio,

מִלּוּנָה mansio,

תְּקוּמָה resurrectio,

תְּלִוּנָה murmuratio.

Quæ sub mem denominatiuo ha  
bent camez, mutant illud in scheua:

ut

# ELEMENTALIS

ut **מִקּוֹם יְהוָה** locus domini.

**זָר** alienus, **רָע** malus,

**גֵּר** peregrinus, **אָר** pernicies,

**סִיר** olla, **קִיר** paries,

**עִיר** ciuitas, **אֹר** lux,

**יוֹם** dies, **טוֹב** bonus,

**רוּר** caldarium, **שׁוּק** platea.

Ex his, quædam non mutantur, alia  
uerò mutantur. ut sunt,

**יָמִים** dies,

**עָרִים** ciuitates,

**שׁוּקִים** plateæ, &

**דְּוָרִים** ollæ.

Sequitur alia forma, quæ sic est,

ut **בֵּית** domus,

**עֵין** oculus, &

**לַיְלָה** nox.

Hæc mutantur in punctum zere:

ut **בֵּית יְהוָה** domus domini,

**עֵינִי** oculus meus,

**לַיְלֹת** noctes.



# INSTITVTIO

Dicitur tamen ביתים pro ביתים domus, in numero plurali: iod litera quiescente in punctulo dages, præter morem suum.

*Formæ nominum quinti ordinis.*

**I**s quoquè ordo suas habet formas:

ut מצוה præceptum,  
הצהה spes, &  
תכלה consumptio.

Et cum literis gutturalibus,

מתצהה medietas,  
תאנה concupiscentia.

In quibus nominibus ה non est radicalis, sed fœminina litera. Quando autem est radicalis, ante se habet sægol:

ut מיקנה acquisitio,  
מתנה turma: & similia.

Et hæc nomina mutant in regimine sægol punctum in zere:

ut מתנה כן turma Dan,  
מעשהו opus eius: & cætera.

He

# ELEMENTALIS

He uerò foeminina litera mutatur more suo in tau raphatum: ut

מִצְוָה יְהוָה praeceptum domini.

Item alia nominum forma, ut

תְּכֵנִית similitudo,

תְּכֵלִית consummatio,

Et hæc nomina non mutantur.

Item שֶׁפֶח labium,

בִּינָה pars,

פֶּאֶה angulus, &

שָׁנָה annus,

Quæ in regimine singulari habent,

פֶּאֶה שֶׁפֶח & cætera.

Item צֵלִי coctio,

קֵלִי pulmentum,

שָׁבִי captiuitas,

פְּרִי fructus,

חֻלִּי infirmitas, &

עֹנִי afflictio.

In quibus nominibus punctus camez more suo mutatur in scheua:



# INSTITVTIO

ut צלי Et holem in hatephcamez,  
 ut חלי Scheua uerò in פרי & simi  
 libus, migrat in sægol, quando in pau  
 sa uenerint: ut פלי uas uel instrumen  
 tum. Item aliæ formæ

|      |                |
|------|----------------|
| עמית | proximus,      |
| אחות | soror,         |
| חנית | lancea,        |
| שביח | captiuitas,    |
| גלות | transmigratio, |
| חוזח | uísio,         |
| שבות | captiuitas,    |
| פרוח | redemptio,     |
| רצח  | uoluntas,      |
| קלח  | ignominia,     |
| בניח | ædificatio,    |
| סניח | possessio,     |

Quæ habêt camez sub prima, mutant  
 illud in statu regiminis in scheua: quæ  
 uerò habent camez sub secunda, mu  
 tant illud in patha. ut,

# ELEMENTALIS

|    |           |    |            |
|----|-----------|----|------------|
| אב | pater,    | אח | frater,    |
| יד | manus,    | דג | piscis,    |
| צר | regula,   | רי | irrigatio, |
| גי | planctus, | בי | combustio. |

Ex quibus אב & אח in regimine  
singulari mutant camez in hatephpa/  
tha, assumpto iod in fine loco he tertie  
radicalis: ut אחי ענר frater Aneri,

אבי גוים pater gentium.

Sic in plurali numero,

אבות המטות patres tribuum

Sed absolute אבות patres.

Sic cum affixo, אבי pater meus,

אבינו pater noster.

Sed cum affixis הם & הם mutatur  
punctus camez in hatephpatha:

ut אחיכם frater uester.

Mutatur etiam in אח camez in pa/  
tha magnum & paruum:

ut אחים fratres,

אחי & אחי fratres mei.

M



# INSTITVTIO

Formæ nominum sexti ordinis.

**H** Vius ordinis tales sunt formæ:

|     |            |   |
|-----|------------|---|
| חם  | calidus,   |   |
| דל  | pauper,    |   |
| טל  | ros:       | & |
| עוז | fortitudo, |   |
| חום | calor,     |   |
| קור | frigus:    | & |
| חן  | gratia,    |   |
| שן  | dens,      |   |
| צל  | umbra.     |   |

Hæc & eis similia quum mutantur in pluralem numerum uel in fœmini- num genus, aut suscipiunt affixa, da- gessant alteram radicalem: & quæ ha- bent uocem magnam commutant il- lam in paruam:

|    |      |                |
|----|------|----------------|
| ut | חמה  | calida,        |
|    | דלים | pauperes,      |
|    | עוזי | fortitudo mea, |
|    | שני  | dens eius.     |

De

# ELEMENTALIS

De quibus in oratione quarta, funda-  
mento undecimo & duodecimo, plu-  
ra inuenies.

Sed & hoc notādum quòd in pau-  
sa, hoc est, in fine sententiæ, quem He-  
bræi uocant סוף פסוק item in mem-  
bro quod uocant אֲתֵּנְחָהּ & sæpe in  
subdistinctione quam appellant וְפִתְּ  
קטן mutantur uoces paruæ in ma-  
gnas: puta patha & sægol in camez,  
& scheua in camez uel zere uel sægol.

Exempla hic habes,

|       |                  |
|-------|------------------|
| חבול  | pro              |
| חבל   | uanitas,         |
| זרע   | pro              |
| זרע   | semen tuum,      |
| תבחר  | pro              |
| תבחרו | negabitis,       |
| לחם   | pro              |
| לחם   | panis: & cætera. |

Vide sacros Bíblicos libros, & ubique



## INSTITVTIO

uidebis quomodo scheua, uel etiam  
puncta minora, mutantur in maiora  
propter pausas.

HAEC in genere de Nominibus di-  
cta sufficiant. In grammatica Eliæ  
hæc omnia latius & co-  
piosius descri-  
buntur.

## TERTIAE PARTIS INSTITVTIONIS FINIS

De pro-

ELEMENTALIS  
DE PRONO/  
MINIBVS



POSSUNT Pronomi  
na quemadmodū Ad/  
uerbia & Præpositio/  
nes, inter dictiones con/  
significatiuas numera/  
ri, etiam si genus & numerum ut No/  
mina habeant.

Itaq; pronomina separata sunt tria:  
videlicet, אֲנִי & אַנְכִי ego,  
אַתָּה tu,  
הוּא ille.

*Declinatio pronominis Ego.*

EGO, communis generis est: & in  
singulari numero sic inflectitur,

אֲנִי & in pausa אַנִי Ego,  
שְׁלִי mei,  
לִי mihi,  
אֹתִי me,

M 3



# INSTITVTIO

מִמּוֹי à me.

In plurali numero,

אֶבְרַח & apud rabinos

אֲנִי & quandoq;

בְּחֵנִי Nos,

שְׁלֵנוֹ nostrum,

לָנוּ nobis,

אִוְחֵנוּ nos,

מִמּוֹי à nobis.

Inflexio pronominis Tu.

**T**V, secunda persona, in masculino genere, & numero singulari, hoc modo declinatur:

אַתָּה Tu,

שְׁלֵךְ tui,

לְךָ tibi,

אִוְחֵךְ te,

מִמּוֹי à te.

In plurali masculino,

אַתֶּם uos,

שְׁלֵכֶם uestrum,

לָכֶם

# ELEMENTALIS

לָכֶם uobis,

אֲתֶכֶם uos,

מִמֶּנּוּ & מֵימֶנּוּ à uobis.

IN fœminino genere & numero singulari, אַתְּ Tu,

שֶׁלְּךָ tui,

לְּךָ tibi,

אוֹתָךְ te,

מִמֶּנּוּ à te.

In plurali fœminino,

אַתֶּן uos,

שֶׁלְּכֶן uestrum,

לָכֶן uobis,

אֲתֶכֶן uos,

מִמֶּנּוּ & מֵימֶנּוּ à uobis.

Declinatio pronominis Ille.

ILle, in masculino genere & numero singulari, inflectitur isto pacto:

הוּא Ille,

שֶׁלוֹ illius,

לְּו illi,



# INSTITVTIO

אותו eum,

ממנו ab eo.

In plurali masculino,

הם & הן illi,

שלם illorum,

לם eis,

אתם & אתן eos,

מם ab eis.

IN fœminino genere & numero singulari,

היא & הוּא Illa,

שלם illius,

לה illi,

אותה eam,

ממנה ab ea.

In fœminino plurali,

הן & הנה illæ,

שלן illarum,

לן illis,

אתן & אתן illas,

מן ab illis.

Sic habes tria illa pronomina inflexa.

## ELEMENTALIS

*Varia pronomina.*

**S**Vnt quoquè & alia quædam pro-  
nomina, sed indeclinabilia: nempe,

אֲשֶׁר Qui, quæ, quod.

זֶה Iste: Et in fœm.

הַזֶּה atq; הַזֵּה & הַהִיא ista.

הַזֶּה & הַהִיא Iste.

הֵם & הֵנָּה Illi, Isti,

אֲנִי Ipsemet.

**D**E pronominibus affixis iam supra  
mentionem fecimus.

## DE ALIIS CONSIGNI-

ficatiuis dictionibus.



**I**NTER Præpositiones mul-  
tæ inueniuntur quæ perinde  
atque Nomina recipiunt affi-  
xa. Idem iudicium est de quibusdam  
Aduerbijs, quorum catalogum hic ti-  
bi subiungemus.



# INSTITVTIO

|       |            |
|-------|------------|
| אל    | Ad,        |
| אלי   | ad me,     |
| אליו  | ad te,     |
| אליהם | ad eos.    |
| על    | Super,     |
| עלי   | super me,  |
| עליו  | super eum, |
| עליהם | super eos. |

Istæ duæ præpositiones in affixorum susceptione omnino insequuntur formam nominum pluralis numeri masculini generis: mutantq; cum omnibus affixis segol in zere & patha in camez, nisi cum affixis הם הוּ & בן בֵּן ubi segol & patha mutatur in hatephpatha.

|      |           |
|------|-----------|
| עם   | Cum,      |
| עמי  | mecum,    |
| עמנו | nobiscum. |

Cum omnibus affixis dagestæt mem.

|      |           |
|------|-----------|
| בא   | Coram,    |
| באני | coram me, |

בארה

# ELEMENTALIS

|                        |               |
|------------------------|---------------|
| בְּפָנֶיהָ             | coram ea.     |
| אֶצֶל                  | Iuxta,        |
| אֵצְלִי                | iuxta me,     |
| אֵצְלֶךָ               | iuxta te.     |
| בְּעַד                 | Per, pro,     |
| בְּעֲדֵנוּ             | pro nobis.    |
| לְמַעַן                | Propter,      |
| לְמַעַנְכֶם            | propter uos,  |
| בְּעִבּוֹר             | ob,           |
| בְּעִבּוֹרָהּ          | propter eam.  |
| אַחֵר                  | Post,         |
| אַחֲרֵיהֶם             | post eos.     |
| Etiam absolute אַחֲרֵי | post.         |
| וְלִתְּ                | Præter,       |
| וְלֵיהֶם               | præter eos,   |
| וְלִי                  | præter me:    |
| Et quandoq; יוֹד non   | est affixum.  |
| תַּחַת                 | Sub,          |
| תַּחְתֵּיהֶם           | sub, pro eis. |
| לְבַד                  | Solum,        |
| לְבַדִּי               | solum ego.    |



# INSTITVTIO

|        |                              |
|--------|------------------------------|
| את     | Cum,                         |
| אתו    | secum,                       |
| אתי    | mecum,                       |
| אתם    | secum,                       |
| אתך    | tecum.                       |
| לפני   | Ante,                        |
| לפניו  | ante eum,                    |
| לפניהם | ante eos,                    |
| לפניכם | ante uos,                    |
| לפניך  | ante te.                     |
| עוד    | Adhuc,                       |
| עודני  | adhuc ipse.                  |
| אין    | Non,                         |
| איני   | non ego,                     |
| אינם   | non ipsi,                    |
| אינינו | non nos.                     |
| איה    | Vbi,                         |
| איפה   | ubi tu: uel sine paragoge he |
| איך    | ubi tu.                      |
| בין    | Inter,                       |
| ביני   | inter me,                    |

ביניהם

# ELEMENTALIS

בֵּינֵיהֶם inter eos,

בֵּינֵיכֶם inter uos.

ET in hunc modum tu ipse poteris singulis his Præpositionibus & Aduerbis adijcere etiam alia affixa. Nos solum per hæc uoluimus formam quamdam tibi præscribere generalem, quam tu imitareris. Nihil enim est quod te prohibere potest, quin præpositioni בֵּינֵם facile adijcere possis mem finale, aut nun finale, aut he fœmininam litteram, aut uau : & cætera. Idem de alijs sentiendum.

Sunt & aliæ multæ Præpositiones  
& Aduerbia, quæ nullum recipiunt affixum, sicut  
nec Coniunctiones.



INSTITVTIO  
DE ACCEN-  
TIBVS.



**V**OCANT Hebræi accentum טעם Taam, quod sonat rationem & gustum, habetque quælibet dictio proprium accentum, nisi per uirgulam מַקֵּף makaph sic pictam — cohæreat ad aliam dictionem: ut hic, בִּירְיָקָה tunc enim reputantur duæ dictiones pro una & habent unum accentum. Accentus qui ultimam dictionis syllabam possidet, uocatur Chaldaica dictione מִלְרַע milra, quod Hebraice sic interpretari posset לַחֲתָה? Qui uerò penultimam tenet syllabam, is Chaldaica uoce appellatur מִלְעִיל milel: Hebraicè uerò uocari posset לְמַעַל quod una syllaba superiorem in dictione habeat locum quàm accentus milra.

Porro

# ELEMENTALIS

Porro figuræ accentuum sunt multæ, distinguunturq; omnes accentus in duos ordines: Quidam uocantur Reges, & sunt numero quindecim: Alij uero uocantur Ministri, & sunt numero septem. Inter Reges, quatuor aut quinque sunt, qui cæteris in oratione potentiores sunt, distinguentes scilicet orationem in sententias, membra, & alias subdistinctiones. Qui tenet finem sententiæ uocatur סוף פסוק soph pasuk, signaturq; his duobus punctis : præcedente perpendiculari uirgula , sub finem literarum. Et qui sententiam in membra diuidit, uocatur אֶתְנַחְתָּהּ seu אֶתְנַחְתָּהּ æthnachta. Qui uero subdistinctiones faciunt, sunt זַקֵּן קָטוֹן za keph katon, & רֵבִיעַ reuiah, & nonnunquam טַרְחָה tarcha qui & טַפְחָה

Figuræ horum quatuor accentuum additæ sunt nominibus ipsis.



# INSTITVTIO

Cæterùm nolui hic copiosior esse  
de accentibus, quum ab Elia expecte-  
mus proprium libellum de illis, quem  
quidem Romæ iam diu incoepit & ferè  
absoluit: sed in illius proxima depopu-  
latione amisit, & mea sollicitatione iam  
denuo sub incudem reuocauit, & ut au-  
dio iam absoluit, fecitq; per typogra-  
phos multiplicari: qui ut peruenerit ad  
manus meas, curabo ut Latinè quoq;  
uersus multis inseruire possit. Is è Ve-  
netijs anno Christi sesquimillesimo tri-  
gesimosecundo, mihi scripsit, **ראה  
בך אראה להשלים גם בן ספר הטעמים**  
Dicit, Postea uidebo ut refartiam li-  
brum Accentuum, absoluto scilicet  
libro **לשונות המשונות** qui est  
De uarijs & difficilibus uo-  
cabulis Rabinorum,  
quem tunc con-  
scribebat.

De ab/

ELEMENTALIS  
DE ABBREVIATIONE  
TVRIS.



BBREVIANT Hebraei di-  
ctiones suas duplici modo.

Vno, quod tollunt unam uel  
duas literas à fine dictionis, & consi-  
gnant ultimam uirgula quadā erecta.

utpote, נקב' pro נקבה  
ישר' pro ישראל  
מלכ' pro מלכים

Alio modo, quod accipiunt solū  
initiales dictionū literas, & illas signant  
duabus uirgulis: uocantq; huiusmodi  
literas (integras scilicet dictiones repræ-  
sentantes) ראשי תיבות id est, capita  
dictionum. Et in hunc modum gene-  
rales quasdam abbreviaturas habent,  
quæ omnibus Iudæis usque adeo sunt  
in usu, ut de his nemo facile dubitet:  
quales sunt quæ sequuntur,

N



# INSTITVTIO

|          |     |                                       |                                                     |
|----------|-----|---------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| חֲסִידָה | pro | חֲסִידוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא              | Sanctus benedictus ipse.                            |
| אֵפֶי    | pro | אֵם עַל פִּי                          | Tametsi, licet.                                     |
| אֶר      | pro | אִמְרֵי רַבִּי                        | Inquit rabbi.                                       |
| גַּע     | pro | בֵּן עֵדֶן                            | Paradisus.                                          |
| אֲחֵב    | pro | אַחֵר בֵּר                            | Postea.                                             |
| רָזַל    | pro | רַבּוֹתֵינוּ וְרַבּוֹנֵנוּ לְבִרְכָּה | Magistri nostri quorum memoria sit in benedictione. |
| אִי      | pro | אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל                      | Terra Israel.                                       |
| אִיה     | pro | אִם יַעֲזֹר יְהוָה                    | Si iuuerit deus.                                    |
| אֵב      | pro | אִם בֵּן                              | Si sic, igitur.                                     |
| וְאֵת    | pro | וְאִם תֹּאמַר                         | Et si dicas.                                        |
| בֵּר     | pro | בֵּית דִּין                           | Domus iudicij.                                      |
| בֵּת     | pro | בֵּית הַמִּקְדָּשׁ                    | Domus sancta.                                       |
| גַּם     | pro | גַּם בֵּן                             | Etiam sic.                                          |
| רֵא      | pro | דְּבַר אֲחֵר                          | Verbum aliud.                                       |
| רַמְ     | pro | דְּרַךְ מִשְׁלַל                      | Figuratiuè.                                         |

ELEMENTALIS

ע"א pro עליו השלום Qui est in pa-  
ce: sic loquuntur de his  
qui piè mortui sunt.

ו"ג pro וגומר Et cætera.

ו"ל pro ויש לומר Et est dicendum.

ו"מ pro ויש מפורשים Sunt qui ex-  
ponunt.

ו"ה pro ויונתן תרגם Et Jonathan  
interpretatus est.

ו"ו pro רוצה לומר Vult dicere.

ו"ז pro ובלי Et reliqua.

ז"ל pro זכרוננו לברכה Eius memo-  
ria sit in benedictione.

ח"ל pro חבמינו זכרונם לברכה Sa-  
pientes nostri bonæ me-  
moriam.

י"א pro יש אומרים Sūt qui dicūt.

י"ה pro יום תפפורים Dies expia-  
tionum.

י"ט pro יום טוב Dies solennis.

י"א pro יהוה Dominus.



# INSTITVTIO

|           |     |                       |                                                  |
|-----------|-----|-----------------------|--------------------------------------------------|
| יִצ       | pro | יִשְׁמְרֵהוּ צוּרֵנוּ | Custodiat<br>eum creator noster.                 |
| יִרָה     | pro | יָרוֹם הוֹרוֹ         | Exaltetur magni<br>ficentia eius.                |
| יִת       | pro | יִתְעַלֶּה            | Exaltetur, uel                                   |
|           |     | יִתְבָּרַךְ           | Qui sit benedictus.                              |
| בָּב      | pro | בִּלְפָּנָיִם         | A deo, tantum.                                   |
| בָּא      | pro | בִּי אִם              | Nisi, sed.                                       |
| בָּג      | pro | בִּחֹן גְּרוֹל        | Sacerdos ma-<br>gnus, seu pontifex.              |
| בָּלוּ    | pro | בְּלוֹמוֹר            | Quasi diceret.                                   |
| בָּשׁ     | pro | בְּלִשְׁבוֹן          | Quanto magis.                                    |
| מִיִּמִּי | pro | מִכָּל מְקוֹם         | Nihilominus,<br>omnino.                          |
| נִל       | pro | נִרְאָה לִי           | Videtur mihi.                                    |
| סָת       | pro | סֵפֶר תּוֹרָה         | Liber legis.                                     |
| עָא       | pro | עֵינֵי אֲחֵר          | Res alia, uel nego-<br>cium aliud, sensus alius. |
| עָר       | pro | עַל דֶּרֶךְ           | Per modum.                                       |
| עָה       | pro | עָלָיו שָׁלוֹם        | Super eum pax.                                   |
| עָז       | pro | עֲבוֹדַת זָרָה        | Idololatria.                                     |

# INSTITVTIO

|    |     |                 |                    |
|----|-----|-----------------|--------------------|
| עב | pro | עַר בָּאן       | hucusque.          |
| עו | pro | עַל יְדֵי       | per manus.         |
| ב״ | pro | בִּירוֹשׁ       | glossa, expositio. |
| ר  | pro | רַבִּי          | rabbi, magister.   |
| ר״ | pro | רֹאשׁ הַשָּׁנָה | initium anni.      |
| רל | pro | רוֹצֵחַ לוֹמַר  | vult dicere.       |

S V N T & aliæ abbreviaturæ,  
 sed nos communiores  
 duntaxat anno/  
 tauimus.

ELEMENTALIS IN/  
 STITVTIONIS  
 MVNSTERI  
 FINIS



INSTITUTION

1877

1878

1879

1880

1881

1882

1883

1884

1885

1886

1887

1888

1889

1890

1891

1892

1893

1894

1895

1896

1897

1898

1899

1900

1901

1902

1903

1904

1905